

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՅԻՆ**

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՄԱՍԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԵԹՈՂԻԿԱ

**ԲԱԿԱԼԱՎՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ՄԱՍՆԱԳԻՐ**

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	Տարրական մանկավարժություն և մեթողիկա 011301.00.6
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի Իջևանի մասնաճյուղ
3. Ծրագիրը հավատարմագրված է	–
4. Շնորհվող որակավորումը	Մանկավարժության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2023-2024
6. Ուսումնառության լեզուն	Գրական հայերեն
7. Ուսուցման ձևը	Առկա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները

Ծրագրի դիմորդը պետք է ունենա միջնակարգ կամ նախնական մասնագիտական կամ միջին մասնագիտական կրթության վկայական: Ընդունելությունը կատարվում է ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կարգի:

**9. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները (ըստ մասնագիտական գործունեության տեսակների), ծրագրի
առարկան (գրել համահունչ բուհի առաքելությանը և նպատակներին)**

Ծրագրի նպատակները:

ՀՀ-ի հանրակրթական դպրոցների համար պատրաստել տարրական դասարանների որակյալ մանկավարժներ՝ ապագա մասնագիտներին տրամադրելով մասնագիտական և գործնական գիտելիքներ, նրանց օժտելով անհրաժեշտ գործնական կարողություններով և հմտություններով, որոնք նորարական և ստեղծագործ մասնագիտական մեթոդների կիրառմամբ տարրական դպրոցի աշակերտների մոտ կապահովեն հանրկրթական չափորոշիչներով նախատեսված կրթական վերջնարդյունքների ձևավորումը:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

Ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի:

- ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,
- բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,
- սահմանելու երեխաների և ուսուցիչ իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,
- մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ.

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի:

- պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադրաստիարակչական գործընթացը,
- լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,
- կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնարդույթների վրա,

- Վերլուծելու և զնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորելու հետագա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձանապարհով,
- մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էռաջունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորելու կայուն հետաքրքրություն,
- տարբերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

- կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
- մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:
- պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
- ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
- կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
- տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
- կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:
- կիրառելու S2Z-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացմելու համար:
- վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը

Կցված է

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է

13. Զնահատման ձևերը

- Լուսապատկերաշար
- Բանավոր հարցում
- Գործնական ածխատանք
- Թեմատիկ աշխատանք
- Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանք
- Թղթապանակ
- Հետազոտական աշխատանք /մասնագիտական գրականության վերաբերյալ
- Ինքնազնահատում, փոխգնահատում
- Ռեֆերատ
- Էսսե
- Խմբային ներկայացում
- Զեկուցումներ
- Ուսումնական նախագծեր
- Գրավոր կարճ հաղորդագրություններ
- Ստուգարքներ
- Քննություններ
- Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

Բուհն ավարտելուց հետո շրջանավարտները կարող են աշխատանքի անցել դպրոցներում, կրթական կառավարչական, արտադպրոցական, արտառուստման հաստատություններում, զբաղեցնելով հետևյալ պաշտոնները՝

- տարրական դպրոցի դասատուներ.
- դասվարներ.
- մեթոդիստներ.
- ուսումնական հաստատությունների ղեկավարման քաղաքացիական ծառայության պաշտոններ:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսումը մագիստրատուրայում:

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

Ուսումնառության գործընթացում օգտագործվում են գրադարան և գրականության էլեկտրոնային ռեսուրսներ, լաբորատորիաներ, տեխնիկական ժամանակակից միջոցներ:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս.

Խ. Արովյանի անվ. պետական մանկավարժական համալսարանի «Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա» կրթական ծրագիր

Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարանի «Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա» կրթական ծրագիր

Արայի անվան Ղազախստանի ազգային մանկավարժական համալսարանի «Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա»

17. Լրացուցիչ տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ.

Պետք է նկատի ունենալ, որ ծրագրի մասնագիրը տախս է ծրագրի հիմնական բնութագրերի համառոտ նկարագրությունը և այն կրթական վերջնարդյունքները, որոնք ենթադրվում են, որ ձեռք կբերի միջին բնութագրական ուսանողը, եթե նա լիարժեք կերպով օգտվի ծրագրի ընձեռած ուսումնառության հնարավորություններից: Ծրագրի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն կարելի է գտնել ԵՊՀ ԻՄ դասընթացների տեղեկագրում:

18. Պրոֆեսորադասախոսական համակազմին ներկայացվող պահանջներ

1. Ընդհանրական կարողություններ

Դասավանդման/մանկավարժական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու դասընթացի նպատակները և խնդիրները, մեկնաբանելու և պարզաբանելու դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները և դրանց կապն ու համադրումը համապատասխան կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ,
- կիրառելու դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ժամանակակից մեթոդներ և տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու ուսանողներին մոտիվացնող և նրանց ակտիվությունը խրախուսող մեխանիզմներ և մեթոդներ,
- սահմանելու կրթական ընդհանուր նպատակ և ջանքեր ներդնելու դրա իրականացման ուղղությամբ,
- զարգացնելու ուսանողների վերլուծական, փաստերն ու իրողությունները ընդհանրացնելու, երևույթները համակողմանիորեն գնահատելու, եզրակացություններ կատարելու և տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողությունները,
- կազմելու դասընթացի փաթեթ:

Հետազոտական

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- իրականացնելու գիտահետազոտական աշխատանքներ,
- վերլուծելու մանկավարժական սեփական գործունեության արդյունավետությունը,
- կիրառելու միջառարկայական և համալիր հետազոտությունների մեթոդաբանություններ,
- ճիշտ ընտրելու և համարելու հետազոտությունների իրականացման և կիրառվող ուսուցման

Հաղորդակցման

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսանողի հետ հաստատելու միջանձնային և կառուցողական հարաբերություններ,
- արդյունավետ պլանավորելու դասընթացը և դասապրոցեսը, կառավարելու լսարանը, բոլոր ուսանողներին դարձնելու ուսումնական գործընթացի ակտիվ մասնակիցներ,
- հաղորդակցվելու որևէ օտար լեզվով,
- պահպանելու մանկավարժական և մասնագիտական էթիկայի կանոնները,
- պահպանելու բարձրագույն կրթության ոլորտի իրավական նորմերը:

SZS կիրառության

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ուսումնական գործընթացում ազատ կիրառելու համակարգչային հիմնական ծրագրերը (MS Office փաթեթ՝ Word, Excel, Power-Point, Internet, e-mail),
- պատրաստելու և ներկայացնելու լրացուցադրություններ,
- օգտագործելու առցանց ուսուցման տեխնոլոգիաներ,
- կիրառելու Moodle հարթակը դասապրոցեսը իրականացնելու համար:

1. Մասնագիտական կարողություններ

Դասավանդողը պետք է ունակ լինի.

- ներկայացնելու և մեկնաբանելու դասավանդման ոլորտի հիմնախնդիրները և ուսումնասիրության ժամանակակից մեթոդաբանական հիմքերը,
- սահմանելու դասավանդվող դասընթաց(ներ)ի հիմնական հասկացությունները,
- ուսուցման գործընթացում ստեղծելու միջառարկայական կապեր,
- ձեսկերպելու դասավանդվող առարկայի ոլորտում խնդիրներ, ընտրելու անհրաժեշտ ուսումնական նյութեր և ուսուցման միջոցներ,
- կիրառելու ոլորտի խնդիրների ուսումնասիրման մեթոդական առաջավոր փորձը և դրսնորելու ստեղծագործական մոտեցումներ:

3. Ընդհանուր պահանջներ

Գիտական գործունեություն

- Որակավորման կամ գիտական աստիճանի առկայություն դասավանդվող դասընթացի/մոդուլի ոլորտում:
- Գիտական աստիճանի և կոչման առկայություն/ցանկալի է բակալավրատում, պարտադիր՝ մագիստրուրայի համար / :
- Հետազոտական աշխատանքների առկայություն մանկավարժության կամ դասավանդվող դասընթացի/մոդուլի ոլորտում:
- Մասնակցություն հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների:

Գիտամանկավարժական կամ պրակտիկ աշխատանքի փորձ

- Գիտական կամ մանկավարժական աշխատանքի փորձառություն՝ բացի «դասախոս» տարակարգի համար (նվազագույնը 3 տարի):
- Մասնակցություն որակավորման բարձրացման դասընթացներին վերջին 5 տարիների ընթացքում:
- Մասնագիտական պրակտիկ գործունեության փորձառություն /ցանկալի Է/:

«ՏԱՐՄԱԿԱՆ ՄԱՍԿԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԵԹՈԴԻԿԱ» ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋԱՄՐՅԱԿՈՒՄՆԵՐԸ

Ծրագրի ավարտին ուսանողը ունակ կինի.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ	
Ա1	ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,	Բ1	պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, ղեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադաստիարակչական գործընթացը,
Ա2	բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,	Բ2	լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,
Ա3	սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,	Բ3	կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,
Ա4	մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.	Բ4	վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորելու հետազա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձևապարհով,
Բ5	մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորելու կայուն հետաքրքրություն,	Բ6	տարրերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:
Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ			
Գ1	կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:	Գ4	ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ2	մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:	Գ5	կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ3	պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	Գ6	տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
Գ7	կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:	Գ8	կիրառելու ՏՀՀ-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:

Գ9	<p>վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսևորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջադրելու համար:</p>	
----	--	--

«ՏԱՐՄԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԵԹՈԴԻԿԱ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՔԱՐՏԵԶԸ

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի թվանիշը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները																		
		U.1	U.2	U.3	U.4	F.1	F.2	F.3	F.4	F.5	F.6	Գ.1	Գ.2	Գ.3	Գ.4	Գ.5	Գ.6	Գ.7	Գ.8	Գ.9
ՀԱՇՎԱՆՈՒՐ ԿՐԹՍԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ																				
Դարտադրի դասընթացներ																				
Հայոց պատմություն -1	0304/B01											+	+	+	+					
Ռուսաց լեզու-1	0305/B02											+	+	+						
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B03											+	+	+						
Ֆիզիաստիարակություն	0001/B05, B09																			+
Ֆիզիաստիարակություն	0001/ B10, B14																			+
Հայոց պատմություն-2	0304/B06											+	+	+	+					
Ռուսաց լեզու-2	0305/B07											+	+	+						
Քաղ. պաշտպան. և արտակարգ իրավիճ. բնակչ. առաջին բուժօգն.	0001/ B08											+			+					+
Փիլիսոփայություն	0304/B13											+	+	+	+					
Կամքնարական դասընթացներ																				
Անգլերեն-1	0305/ B15											+	+	+						
Ֆրանսերեն-1	0305/ B15											+	+	+						
Վրացերեն -1	0305/ B15											+	+	+						
Անգլերեն-2	0305/ B16											+	+	+						
Ֆրանսերեն-2	0305/ B16											+	+	+						
Վրացերեն -2	0305/ B16											+	+	+						
Ըստհանուր կրթական կառուցամաս																				
/Կամքնարական /																				
Բարոյագիտության հիմունքներ	0303/B17											+	+	+						
Գործարարության հիմունքներ	0201/ B17											+	+	+						
Կրոնագիտության հիմունքներ	0304/ B17											+	+	+	+	+	+			
Մշակութաբանության հիմունքներ	0202/ B17											+	+	+	+	+				
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	0303/ B17											+	+	+	+					
Տնտեսագիտության հիմունքներ	0201/ B17											+	+	+	+	+				
Տրամաբանության հիմունքներ	0304/ B17											+	+	+	+	+				+

Պարտադիր դասընթացներ																			
Մաթեմատիկա-1	0105/B18	+				+			+									+	
Մանկավարժության հիմունքներ	0303/B21	+	+	+		+		+	+					+	+	+			
Մայրենի լեզու-1	0302/B29	+					+		+	+				+	+	+	+	+	
Ընդհանուր հոգեբանություն	0303/B19	+	+	+			+	+		+									
Մաթեմատիկա-2	0105/B22		+				+			+								+	
Մայրենի լեզու-2	0302/B34	+												+	+				
Տարիքային անատոմիա և ֆիզիոլոգիա	0105/B26		+			+	+												
Հետազոտության պլանավորում և մեթոդներ	0303/ B23			+	+	+		+					+	+	+	+	+		
Մայրենի լեզու-3	0302/B41	+					+		+	+			+	+	+	+	+		
Մաթեմատիկա-3	0105/B21	+	+				+			+					+	+			
Մայրենի լեզվի դասավանդման մեթոդիկա-1	0303/B35	+	+				+			+								+	
Մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա-1	0303/B36	+	+				+			+								+	
Տարրական կրթության մանկավարժություն	0303/B40	+	+		+		+	+			+		+	+	+	+	+		
Մանկավարժական հոգեբանություն	0303/B37	+	+	+			+	+			+							+	
Մայրենի լեզու-4	0302/B47	+					+				+	+	+	+	+	+	+		
Մաթեմատիկա-4	0302/B41	+	+				+			+	+			+	+	+	+		
„ՀԲ” Մայրենի լեզվի դասավանդման մեթոդիկա-2	0303/B42	+	+							+	+		+	+	+	+	+		
„ՀԲ” Մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա-2	0105/B27	+	+							+	+		+	+	+	+	+		
Կերպարվեստ և դասավանդման մեթոդիկա	0303/B39	+				+	+						+						
Երաժշտություն և դասավանդման մեթոդիկա	0303/B30			+	+		+	+					+	+	+	+	+		
„ՀԲ” Մայրենի լեզվի դասավանդման մեթոդիկա-3	0303/B49			+	+		+	+					+	+	+	+	+		
„ՀԲ” Մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա-3	0303/B50	+	+							+	+		+	+	+	+	+		
Տեխնոլոգիա և դասավանդման մեթոդիկա	0303/B38	+					+			+									
Շախմատի տեսություն և պրակտիկա	0303/B27		+				+		+									+	
Ես և շրջակա աշխարհը	0105/B51		+	+			+			+			+	+	+	+	+	+	
S2S կիրառումը ուսումնական գործընթացում	0104/ B52												+	+	+	+	+	+	
Կրթական այլ մոդուլներ																			
Մանկավարժական/ պրակտիկա-1	0303/B63					+	+	+			+	+	+	+	+				
Մանկավարժական պրակտիկա-2	0303/B64					+	+	+	+		+	+	+	+			+	+	
Մանկավարժական պրակտիկա -3	0303/B65					+	+	+	+		+	+	+	+			+	+	
Ավարտական աշխատանք	0303/B66					+	+	+	+		+	+	+	+			+	+	

**ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿԴԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Հումանիտար գիտությունների ֆակուլտետ
«Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա»
ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՈՒԵՐ
Պարտադիր դասընթացներ

1. 0304/B 01	2.Հայոց պատմություն -1	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2 Ժամ/շաբ.	5. 15 /0/15	
6.1-ին կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ ծագումից մինչև 17-րդ դարն ընկած ժամանակահատվածը։ Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության, համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտական բարձր մակարդակով։ Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն ՀՀ քաղաքական լավագույն պահապայի կերտման նպատակով։ Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՝ ճանաչողական, թե՝ կիրառական նշանակություն։		
	Դասընթացի խնդիրները	
	1. Զևավորել հստակ պատմերացում հայոց հին և միջնադարյան պետականությունների առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին։	
	2. Զևավորել պատմական փաստերը համարելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն։	
	3. Ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների հետ տրամաբանական կամ պատճառահետևանքային կապ ապահովելու համար։	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կինք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
	1. Վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը։	
	2. Նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները։	
	3. Ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական մշակույթի արժեքները, լուսաբանել Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ռազմական և այլ բնագավառներ ու նվաճումները։	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
	1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը։	
	2. արժնորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում	
	3. արժնորելու ինչպես նախաքրիստոնեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքները։	
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
	1. տարրերակելու և գնահատելու մեր պատմության բնորոշ առանձնահատկությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա քաղաքական կողմնորոշում ունենալու ներկայում և ապագայում։	
	2. բանավիճելու։	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1.	կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ։	
Գ2.	մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում։	
Գ3.	պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը։	
Գ4.	ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը։	

11. Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. Դասախոսություն 2. Սեմինար 3. Ռեֆերատ 4. Անհատական և խմբային առաջադրանքներ		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Սոուզարք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: Թեմա 2. Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը /Ք.ա. 9-6-րդ դդ/: Երվանդունիների թագավորությունը: Թեմա 3. Մեծ Հայքի թագավորության վերելքը Արտաշեայան շրջանում: Թեմա 4. Արշակունիների թագավորությունը: Թեմա 5. Հայաստանը վաղ միջնադարում: Թեմա 6. Հայաստանը զարգացած միջնադարում: Թեմա 7. Հայաստանը ուշ միջնադարում:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975: 3. Հայոց պատմություն, հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000: 4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ա., Ասրյան Ա.), Երևան, 2009:		
1.0304/B03	2.Հայոց պատմության-2	3.2 ECTS կրեմիս
4. 2 Ժամ/շաբ.	5.15/0/15	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Սոուզարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի պատմությունը՝ 17-րդ դարից մինչև մեր օրերը ընկած ժամանակահատվածը։ Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով։ Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով։ Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ձանաշղղական, թե՛ կիրառական նշանակություն։ Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում։		
Դասընթացի խնդիրները		
1. Զետարել հստակ պատկերացում հայոց նոր և նորագույն պատմության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին։ 2. Զետարել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն։ 3. Ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետազա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար։		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. Վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը։ 2. Նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները։		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը։ 2. արթոնություն պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում		
գ. ընդհանուրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության որոշակի օրինաչափությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա ապագայում ճիշտ կողմնորոշվելու։		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ։		

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Դասախոսություն
2. Սեմինար
3. Ռեֆերատ
4. Անհատական և խմբային առաջադրանքներ

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոուլզարը. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հայ պատագրական շարժումները 16-18-րդ դարերում: **Թեմա 2.** Ուսուսաստանի ներթափանցումը Անդրկովկաս 19-րդ դարի սկզբին: **Թեմա 3.** Հայկական հարցի միջազգայնացումը: **Թեմա 4.** Ազատագրական խմբակների, կազմակերպությունների ու քաղաքական-ազգային կուսակցությունների ձևավորումը: **Թեմա 5.** Ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը: **Թեմա 6.** Իրավիճակը Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Արևմտահայության Մեծ Եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: **Թեմա 7.** Հայաստանը 1917թ. ուսական հեղափոխությունների շրջանում: **Թեմա 8.** Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: **Թեմա 9.** Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ.: **Թեմա 10.** Հայաստանի Երրորդ Հանրապետությունը: **Թեմա 11.** Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012:
2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախչյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975:
3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000:
4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ա., Ասրյան Ա.), Երևան, 2009:

1. 0305/ B04	2. Ուսուաց լեզու -1	3. 2 ECTS կրեյխտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Սոուլզարը	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ենելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
1. Ձևավորել զիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա:		
2. Վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք:		
3. Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները:		
4. Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը:		
2. Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշտ:		
3. Կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կարդալու, պատմելու, մեկնարանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ձանաշողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից:		
գ. քննիչանուական/իրիանուական կարողություններ		
1. Շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին):		
2. Հասկանալու և կարողանալ սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. քննարկում /քննավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. էվրիստիկական մեթոդ 4. մտագրոհ 5. ինդուկտիվ մեթոդ 6. դեղուկտիվ մեթոդ 7. վերլուծական մեթոդ 8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 9. գրավոր մեթոդ 10. բացատրական մեթոդ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են <i>Սոուզարքը</i> անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնյունաբանություն: Զայնավորների և բաղադայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: Բաժին 2. Բառագիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բարի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածներ: Բաժին 3. Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: Բաժին 4. Զնարանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց քերականական կարգերը: Գոյական անուն, քերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Ձերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Еր., изд-во ЕГУ, 2004 2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация Речь., П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г. 3. Учебные пособия по специальности.

1. 0305/ B05	2. Ուսուց լեզու-2	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Սոուզարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
1. Զնավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: 2. Վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք: 3. Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: 4. Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտիքի՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ակարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը: 2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով: 3. գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ընտրելու, վերլուծելու և աղապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջզիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով: 2. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները:		

3. Վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ:
4. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն և հակառակը:
5. զանազանելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. զնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվական տարրեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:
2. օգտվելու տեղեկատվական տարրեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանութեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. քննարկում /բանավեճ
2. համագործակցային աշխատանք
3. էվրիստիկական մեթոդ
4. մտագրոհ
5. ինդուկտիվ մեթոդ
6. դեդուկտիվ մեթոդ
7. վերլուծական մեթոդ
8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
9. գրավոր մեթոդ
10. բացատրական մեթոդ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոուզագրքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

13. Դասընթացը բարկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Զնաբանություն: Դերքայ, դերքայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակրայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: **Բաժին 2.** Շարահյուսություն: Շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասություն, նախադասության անդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: **Բաժին 3.** Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական կառուցվածքները: **Բաժին 4.** Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն: գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական գեկույցների և մասնագիտական ուժերատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Русский язык. Под общ. ред. Л. М. Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004.
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г.
3. Учебные пособия по специальности.

1.0105 /Բ06	2. Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. Սոուզագրք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել կենսոլորտի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդ-կենսոլորտ» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են զնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախագործացնելու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու էկոլոգիական հիմնախնդիրների էությունը և զարգացնել այդ խնդիրները լուծելու ունակությունը: Սովորողներին նախապատրաստել աշխարհայացքի ինքնուրույն ընտրության:		
Դասընթացի խնդիրները.		

1. Ուսանողների տալ հիմնարար գիտելիքներ՝ էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, էկոլոգիական համակարգերի և գործընթացների, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրի, ժամանակակից զարգացման տեսդեսցների, էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, էկոլոգիական ձգնաժամերի, էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող էկոլոգիական օրենսդրության մասին:
2. Ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևավորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվամտածողությունները, եզրակացություն անելու կարողությունները:
3. Դաստիարակել քաղաքացիական դիրքորոշում և պատասխանատվություն՝ մարդկության և բնական միջավայրի նկատմամբ:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները:
2. նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և թվարկելու միջուրտի, ջրուրտի և հողուրտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցություն ունեցող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մեթոդները:
3. բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. էկոլոգիական գնահատական տալու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին:
2. նախազգուշական միջոցառումներ ներկայացնելու՝ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը էկոլոգիական աղետներից:
3. անցկացնելու մոնիթորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի էկոլոգիական իրավիճակը, համապատասխան եզրակացություն տալ այն նպաստող գործոնների մասին, որոնք կբարելավեն տարածաշրջանի էկոլոգիան:

գ. ընդհանրական/իռիսանցելի կարողություններ

1. ցուցաբերելու ինքնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն:
2. հետազոտություններ անելու, ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների լուծման նպատակով:
3. տիրապետելու կանխատեսման մեջողին, թե այս կամ այն գործոնը, ինչպիսի ազդեցություն կարող է ունենալ տվյալ էկոհամակարգի վրա:

10.Դասընթացը ձևական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական հեթկայի նորմերը:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Պատիվ դասախոսություն
2. Ակտիվ դասախոսություն
  - ✓ *հարց ու պատասխան*
  - ✓ *զրույց*
3. Ինտերակտիվ դասախոսություն
  - ✓ «Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում
  - ✓ *հարց ու պատասխան*
  - ✓ *բանավեճ*
  - ✓ *զրույց*

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1. Բանավոր քննում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջարրված թեմայով ռեֆերատի զեկուցում:
2. Այն ուսունողները, որոնք ամբողջական դասընթացի մաս կազմող 5 և ավելի թեմաներից կամ ինքնուրույն աշխատանքների թեմաներից գնահատվել են «ստուգված», ապա ստանում են «Ստուգված»:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուցվածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիխի, մինիմումի, Վիլյամի գործոնների անկախության և Շելֆորդի տոլերանտության օրենքները: **Թեմա 2.** Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդուցենտներ, կոնսումենտներ, ռեդուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: **Թեմա 3.** Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոններ: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: **Թեմա 4.** Էներգիայի և նյութերի հոսքը էկոհամակարգում: Էկոհամակարգերի էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և նյութերի փոխանցումը էկոհամակարգերում, էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածնի շրջանառությունը: **Թեմա 5.** Մարդու արողջության էկոլոգիական ասպեկտները: Միջավայրի քիմիական, կենսարանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղտուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և ուրբանիստական համակարգեր: **Թեմա 6.** Անսպառ և սպառվող պաշարները: Մարդու ազդեցությունը կենսոլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջնորդությունը և բնապահպանության հիմնախնդիրները: Արդյունաբերության էկոլոգիացման սկզբունքները: **Թեմա 7.** Քարոզությի կառուցվածքը: Մթնոլորտի կառուցվածքը, նշանակությունը: Զուրը երկրի վրա և նրա հատկությունները; Կենսոլորտի կառուցվածքը: Հողը, նրա կառուցվածքը և նշանակությունը բնության մեջ: **Թեմա 8.** Պոպուլյացիայի բնութագիրը, ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը, պոպուլյացիաների միջև գոյություն ունեցող փոխազդեցության ձևերը, գիշատիչ-զոհ փոխարաբերությունը: **Թեմա 9.** Մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա էկոլոգիական հետևանքները: Զրոյությի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Քարոզությի և բնահողի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կլիմայի փոփոխության և անսպառացման հիմնախնդիրները:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

- Գրիգորյան Կ., Եսայան Ա., Ժամհարյան Հ., Խոյեցյան Ա., Մովսեսյան Հ., Փիրումյան Գ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, 2010:
- Գրիգորյան Ա., Աղասյան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը, Երևան, 2008:
- Մելքոնյան Լ., Գալստյան Ս., Բնապահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2010:
- Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն., Էկոլոգիա, Երևան, 2002:
- Балова В.Д. Основы экологии: Учебное пособие.-5-е изд., Москва, 2005.

1. 0001/B 02	2. Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.15/15/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է սովորողների մոտ ձևավորել ԱԻ-ների մասին պատկերացում, ԱԻ-ներում գործելու հմտություններ, փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ և տարաբնույթ պատահարների ժամանակ հնարավոր վնասվածքների և այլ ախտահարումների դեպքում առաջին բուժօգնության ցուցաբերման անհրաժեշտ կարողություններ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրան դիմակայելու ուղիները:		
2. ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասին:		
3. մեկնաբանելու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները:		
4. ներկայացնելու համաձարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձևերը:		
5. ներկայացնելու առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. զնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային և երկրորդային զննում), վնասվածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցույց տալ առաջին բուժօգնություն:		
2. դրսնորելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում:		
3. ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն տարաբնույթ վնասվածքների և ախտահարումների դեպքերում:		
4. օգտագործելու ձեռք բերված կարողությունները ԱԻ և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից		

իրականացվող միջոցառումների ընթացքում:

գ Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրարելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում:
2. աշխատելու թիմում և լուծելու բարդ խնդիրներ:
3. վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողություններ իր և շրջապատի համար:

10. Դասընթացը ձևակիրարություն է կորթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքը.

Գ7. Կողմանորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. հարցադրումներ և քննարկումներ,
4. լաբորատոր աշխատանքներ,
5. տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախազգեր.

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Դասընթացն ավարտվում է ստուգաբրով: Սաստուգաբրն անցկացվում է բանավոր հարցման միջոցով: Հարցերի 50%-ին պատասխաններու դեպքում ստուգաբրը համարվում է հանձնված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Արտակարգ իրավիճակներ ու պատահարներ: **Թեմա 1.** Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: **Թեմա 2.** Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնութագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: **Բաժին 2.** Քաղաքացիական պաշտպանություն: **Թեմա 3.** Բնակչության գործողությունները ահաբեկությունների և նրանց սպառնալիքի ժամանակ: **Թեմա 4.** Հականակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և գնահատման մեթոդները: **Թեմա 5.** Բնակչության պաշտպանության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: **Թեմա 6.** Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 7.** Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: **Բաժին 3.** ԱԻ-ում բնակչության առաջին բուժօգնություն: **Թեմա 8.** Առաջին բուժօգնությունն ու մինչքծշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 9.** Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: **Թեմա 10.** Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: **Թեմա 11.** Հականամածարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 12.** Վնասվածքներ և սուր վիրաբուժական հիվանդություններ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մարկարյան Ռ.Վ., Զանջուղազյան Ն.Ա., Օհանջանյան Մ.Մ., Հարությունյան Ա.Ա., Հարությունյան Վ.Ա., Բաղդասարյան Լ.Լ., Զարարյան Ռ.Յ., Վարդանյան Ջ.Հ., «Քաղաքաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր», Երևանի համալս. հրատ., 2006, 238 էջ:
2. Հեղինակների կոլլեկտիվ, «Մինչքծշկական օգնությունը բնակչությանը արտակարգ իրավիճակներում», ուսումնական ձեռնարիկ, Երևանի համալս. հրատ., 2007, 224 էջ:
3. Կ.Ա. Մանայան, «Սիրտ-թոքային վերակենդանացման մինչքծշկական մեթոդների ուսուցումը» (ուսումնամեթոդական աշխատանք), Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2007, 44 էջ:
4. Մ.Խ.Աղամյան, «Փոխադրական անշարժացում», ուսումնամեթոդական աշխատանք, Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2011, 36 էջ: 5. Ա.Ա.Մանուկյան, Գ.Հ.Ճաղարյան «Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր», ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2017

1. 0304 /B07	2. Փիլիսոփայություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաբր	

8. Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և խմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացրով զինված մարդ, ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար:

Դասընթացի խնդիրները.

1. Բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները:

<p>2. Բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները:</p> <p>3. Հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աջակցել ուսանողի համակարգված աշխարհայացքի, քաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումներին և այդ համատեքստում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը:</p>
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝</p> <p>ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> սահմանելու կեցության համընդհանուր օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները: բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները: ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իռացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը:
<p>բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> տարբերելու գիտականը ոչ գիտականից, ճշմարիտը կեղծից, էականը ոչ էականից: վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործընթացները և դրանց պատճառահետևանանքային կապերը: կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխարարերություններում:
<p>գ. Քննիանական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատը:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> դասախոսություն սեմինար քննարկում զեկուցում ուժերատ
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Սովորաբեր նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա: Թեմա 4. Բնություն: Թեմա 5. Մարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցություն և ճանաչողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Դավիթ Անհաղթ, Երկեր, Երևան, 1980: Բրուտյան Գ., Իմաստափառական երկխոսություններ, Հ. 1, Երևան, 1987: Բրուտյան Գ., Իմաստափառական երկխոսություններ, Հ. 2, Երևան, 1987: Գաբրիելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Երևան, 1980: Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Երևան, 2004: Փիլիսոփայության բառարան, Երևան, 1975:

1.0305/B15	2. Անգլերեն -1	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 Ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Սոուլքարը	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել ուսանողների լեզվական գիտելիքները անզերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնել ուսանողների հաղորդակցական հմտությունները՝ միջմշակութային հաղորդակցման:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշտ:		

2. Զարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խորային իրավիճակներում:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն
1. անգիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը:
2. թվարկելու հնչյունական և ուղղախոսական կանոնները և բացառությունները:
3. թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարադասական հատկանիշները:
4. տարբերելու խորքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները:
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ
1. կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ձիշտ բանավոր և գրավոր խորք կառուցելիս:
2. ընկալելու կարդացած և ունկնդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը:
3. կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն:
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ
1. տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից:
2. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում:
3. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խորք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմեր:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. հաղորդակցական մեթոդ
2. մտագրոհ
3. ուսանողական պորտֆոլիո
4. խմբային աշխատանք
5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն
2. աշխատանք տեղեկագրով
3. ռեֆերատ
4. ինքնուրույն աշխատանք
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ստուգարքը համարվում է ստուգված ուսանողի՝ մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ /և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում.
• գրավոր և բանավոր թարգմանություններ,
• ռեֆերատ,
• պրեզենտացիա,
• խմբային աշխատանք,
• ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Բաժին 1. Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն: Հնչյունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: Բաժին 2. Քերականություն: Խորքի մասեր: Շարահյուսություն: Բաժին 3. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Թոքմաջյան Հ., Ժամանակակից անգլերենի քերականություն, 1995.
2. Բարարյան Ն., Անգլերեն – հայերեն բառարան, 2011
3. Բարարյան Ն., Ե. Երզնկյան, Ա. Լազարյան, Ն. Համբարձումյան, Ի. Տեր-Պողոսյան, Հայերեն-անգլերեն բառարան, 2004
4. Mkhitarian, Ye. (2004) Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan.
5. S. Evinyan, S. Abrahamyan, E. Temrazyan, English for Psychologists, 2014
6. E. Temrazyan, S. Evinyan, S. Abrahamyan, Letter Writing and Resume, 2014

4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Սոուզարք
8. Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել մասնագիտական բառապաշարը, խորացնել ուսանողների գիտելիքները և հմտությունները հաղորդակցական բարդ իրավիճակներում:	
Դասընթացի խնդիրները.	
1. Ներկայացնել պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և նմուշների հիման վրա ձևակերպել սեփականը:	
2. Հաղորդել գիտելիքներ մասնագիտական նորարանությունների ոլորտից:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝	
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն	
1. թվարկելու պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և ներկայացնելու սեփական օրինակները:	
2. կազմելու գրավոր և բանավոր շարադրանք՝ օգտագործելով A2 մակարդակին համապատասխան բառապաշար և քերականական կառույցներ:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
1. ընկալելու և վերարտադրելու կարդացած և ունկնդրած A2 մակարդակի տեքստերի և երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը:	
2. շարադրելու խոսքային իրավիճակին համապատասխան գրավոր և բանավոր պատասխան:	
3. կատարելու A2 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն:	
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ	
1. իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում:	
2. կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:	
3. ներգրավելու ձեռք բերված գիտելիքները և կարողությունները միջազգային ասպարեզում՝ անգլերենը օգտագործելով որպես հետազա մասնագիտական առաջընթացի միջոց:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:	
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:	
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
1. հաղորդակցական մեթոդ	
2. մտագրող	
3. ուսանողական պորտֆոլիո	
4. խմբային աշխատանք	
5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն	
6. աշխատանք տեղեկագրով	
7. ուժեքատ	
8. ինքնուրույն աշխատանք	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
Սոուզարքը համարվում է սոուզված ուսանողի մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/ և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում.	
• գրավոր և բանավոր թարգմանություններ,	
• ուժեքատ,	
• պրեզենտացիա,	
• խմբային աշխատանք,	
• ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ, CV, դիմում, մոտիվացիոն նամակ):	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Բաժին 1. Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: Բաժին 2. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Թարգմանություններ հայերենից անգլերեն:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ.	
1. Թոքմաջյան Հ., Ժամանակակից անգլերենի քերականություն, 1995.	
2. Բարարյան Ն., Անգլերեն – հայերեն բառարան, 2011	
3. Բարարյան Ն., Երզնկյան Ե., Լազարյան Ա., Համբարձումյան Ն., Տեր-Պողոսյան Ի., Հայերեն-	

	անգլերեն բառարան, 2004
4.	Mkhitaryan, Ye., (2004) Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan.
5.	S. Evinyan, S. Abrahamyan, E. Temrazyan, English for Psychologists, 2014
6.	E. Temrazyan, S. Evinyan, S. Abrahamyan, Letter Writing and Resume, 2014

1.0305/B15	2.Ֆրանսերեն-1	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.1-ին կիսամյակ	7.Սուուզարք	
8.Դասընթացի նպատակներ: հարստացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականական և բառապաշտի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացած գիտելիքները հիմք են հանդիսանում հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար:		
Դասընթացի իմդիրները: <ol style="list-style-type: none"> Խորացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշտի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացած գիտելիքները հիմք են հանդիսանում հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար: 		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկան գիտելիք և իմացություն: <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները: Ճեղքանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը: 		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ: <ol style="list-style-type: none"> Ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները: Ճիշտ հնչերանգով ճեղքանորեն հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները: Լուրջ՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշտի բառապաշտի բառապաշտի նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ): առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր: 		
գ. ընթանրական/փոխանցելի կարողություններ: <ol style="list-style-type: none"> ինքնուրույն կատարելու տեքստի ճեղքանական և շարահյուսական վերլուծություն: ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները: ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր: բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր: 		
10.Դասընթացը ճեղքանորություն է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝ <ol style="list-style-type: none"> Անհատական և խմբային առաջադրանքներ ընթերցանություն թեսություն ուժեղացում դիագնոստիկ ստուգում շնորհանդես ինքնուրույն աշխատանք 		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Սուուզարք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անցկացվում է բանավոր հարցում:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Ռիթմիկ խմբեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. Թեմա 2. Հատուկ և հասարակ գոյական: Գոյականի սեռը, թիվը: Սեռի արտահայտությունը հոդերի և ածանցների միջոցով: Թեմա 3. Որոշյալ և անորոշ հոդ: Մասնական հոդը որպես անորոշ քանակ արտահայտելու միջոց: Միաձուված հոդ: Հոդը չօգտագործելու		

դեպքերը: **Թեմա 4.** Ածական: Ածականի համաձայնությունը գոյականի հետ: Ածականի իմաստի փոփոխությունը՝ կախված նրա դիրքից: **Թեմա 5.** Ցուցական, ստացական, հարցական և բացականշական, անորոշ ածականներ: **Թեմա 6.** Թվական: Քանակական և դասական թվականներ և դրանց գործածությունը: **Թեմա 7.** Դերանուն: Անձնական անշեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական շեշտված դերանուններ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008
2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermediaire).
3. Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau débutant),
4. M. Djoulhakian, R. Meliksetian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan – 2011.

1.0305/B16	2.Ֆրանսերեն – 2	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ խորացնել և զարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները, ֆրանսերենի քերակալանական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խորային հմտություններ և գրավոր մասնագիտական տեքստերից օգտվելու ունակություններ:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Խորացնել նախորդ կիսամյակում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, քերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա:		
2. Ֆրանսերենի քերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խորային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ:		
3. Հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները:		
2. ձևաբանություն և շարահյուսություն ձիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Ձիշտ արտասանելու ֆրանսերենի հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները:		
2. Ձիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականշական և հրամայական նախադասությունները:		
3. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և քերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ):		
4. առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր:		
գ. բնորհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն:		
2. ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները:		
3. ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր:		
4. բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:		
10.Դասընթացը ձևաբորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանություն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խորա մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները՝		
1. Անհատական և խմբային առաջադրանքներ		
2. ընթերցանություն		
3. թեսա		
4. ուժիքերատ		
5. դիագնոստիկ ստուգում		
6. շնորհանդես		
7. ինքնուրույն աշխատանք		

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Սոուզարք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անցկացվում է բանավոր հարցում:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Գոյականների իգական սերի կազմության տարբեր միջոցների դասակարգում՝ քերականորեն, ձևաբանորեն, բառային: Երկու սեր ունեցող գոյականներ: Թեմա 2. Միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվի կազմությունը: Թեմա 3. Անորոշ դերանվանական ածականներ: Թեմա 4. Հարաբերական դերանուններ. դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ Թեմա 5. Բայ: Եղանակավորման քերականական արտահայտությունը: Թեմա 6. Ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնույթագիրը: Եղանակների կազմությունը և գործածությունը նախադասություններում: Թեմա 7. Նախապետական համակարգային դասակարգում: Տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008 2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermédiaire). 3. Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau débutant), 4. M. Djoulhakian, R. Meliksntian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan, 2011.		
1.0305/ B12	2.Վրացերեն -1	3. 2 ECTS կրետիս
4.2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6.1-ին կիսամյակ	7.Սոուզարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ենելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
1. Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: 2. Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: 3. Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտիքին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու վրացերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և ներկայացնելու յուրահատկությունները, 2. ձևաբանութեան և շարահյուսութեան ձիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Ձիշտ արտասանելու վրացերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները, 2. լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշտիքը և քերականական նյութը (թույլատրվումէ 2-3% անծանոթ բառ), առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր,		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) արագարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին): 2. հասկանալու և կարողանալ սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամադրեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11.Վիճառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. Էվրիստիկական մեթոդ 4. մտագրոհ 5. վերլուծական մեթոդ 6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 7. գրավոր մեթոդ 8. բացատրական մեթոդ:		

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են

Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Հնյունաբանություն: Զայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասահմանության և հնչերանգային հիմնական նորմերը: **Բաժին 2.** Հնյունաբանություն. վանկ և տողադարձ **Բաժին 3.** Բառազիտություն. բառիմաստ, մենիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, հիմք, ածանցներ/: **Բաժին 4.** Ձեաբանություն. ձեաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց թերականական կարգերը: Գոյական անուն, թերականական սեր: Շնչառը և անշունչ առարկաներ: Գոյականի հոգնակի թվի կազմությունը: **Բաժին 5.** Հոլով և հոլովում(անվանական, պատմողական, սեռական, տրական, գործիական, պարագայական, կոչական հոլովներ): Կայուն և անկայուն հիմքերով գոյականների հոլովումը: Հասուկ անունների հոլովումը: Այլաձև հոլովող գոյականներ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

- Բայրամյան Հ., Վրացերենի դասընթաց (հնյունաբանություն, բառազիտություն, ձևաբանություն), Երևան, 2017:
- Գորգածե Ռ., Վրացերեն-հայերեն բառարան, Երևան, 2005:
- Գորգածե Ռ., Հայերեն-վրացերեն գրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:

1.0305/B12	2.Վրացերեն -2	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացինպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		
1. Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա:		
2. Վերհանել թերություններն ու շտկել դրանք:		
3. Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները:		
4. Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշտիքին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9.Դասընթացի ակարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը,		
2. կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները:		
2. վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ:		
3. թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից վրացերեն և հակառակը:		
գ. բնդիսնրական/իոխանցելի կարողություններ		
1. գնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը:		
2. օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:		
10.Դասընթացը ձևաբանում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. քննարկում /բանավեճ		
2. համագործակցային աշխատանք		
3. էվրիստիկական մեթոդ		
4. մտագրոհ		
5. վերլուծական մեթոդ		

<p>6. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 7. գրավոր մեթոդ 8. բացատրական մեթոդ:</p>
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:
13.Դասընթացը բաղկացած է եետևայլ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Ածական անուն, քերականական կարգերը: Ածական անունների հոլովումը գոյականների հետ: Ածականների համեմատության աստիճանները: Ածականների կազմությունը: Բաժին 2. Թվական անուն, քերականական կարգերը: Քանակական, դասական և կոտորակային թվականների կազմությունը և հոլովումը: Բաժին 3. Դերանուն, քերականական կարգերը: Դերանունների տեսակներն ու հոլովումը: Բաժին 4. Բայ, քերականական կարգերը: Բայաշարքեր: Բայերի խոնարհումը: Բայի անորոշ ձևերը: Ենթակայական կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները: Խնդրային կառուցվածք ունեցող բայերի դիմային ցուցիչները: Բաժին 5. Բայի կերպը: Բայի սեռը: Միջազգային փոխանցումներ: Բաժին 6. Մակրայաց: Հետադրություն: Շաղկապ: Մասնիկներ: Զայնարկություն: Բաժին 7. Մասնագիտական տեսատի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները:
14.Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բայրամյան Հ., Վրացերենի դասընթաց (հնչյունաբառություն, բառագիտություն, ձևաբանություն), Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2017: 2. Գորգաձ Ռ., Վրացերեն-հայերեն բառարան, Երևան, 2005: 3. Գորգաձ Ռ., Հայերեն-վրացերեն գրուցարան, Երևան-Թբիլիսի, 2004:

ԸՆԴԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՍՍԱՍ

Կամընտրական դասընթացներ

1.0303/B17	2.Բարոյագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեմիս
4.2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. ստուգաք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհայնացման արդի ժամանակաշրջանում նպաստել ուսանողի բարոյափիլիսոփայական աշխարհայացքի ձևավորմանը:		
Դասընթացի խնդիրները		
1. Ծանոթացնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի էությանն ու չափանիշներին, բարոյականության էությանը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեհամակարգին:		
2. Ցույց տալ ձշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին:		
3. Նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը:		
4. Բացահայտել բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից:		
5. Վերլուծել բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնարանությունները:		
6. Ընդլայնել սովորողների մտահորիզոնը:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի էությունը ու չափանիշները:		
2. արժնորելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ցույց տալու ձշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին:		
2. բացահայտելու բարոյական իդեալի էությունը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից:		
3. Վերլուծելու բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային		

մեկնաբանությունները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամադրեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- քննարկումներ
- գեկուցումներ

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգաքր. Ստուգաքրն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. **Թեմա 1.** Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: **Թեմա 2.** Բարին և չարը: **Թեմա 3.** Պարտք և պատասխանատվություն: **Թեմա 4.** Պատիկ և արժանապատվություն: **Թեմա 5.** Խիդճ: Բարոյական իդեալ: **Թեմա 6.** Վյանքի իմաստն ու նպատակը: **Թեմա 7.** Երջանկություն. Սեր: **Բաժին 2.** Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահատկությունը և գործառույթները: **Թեմա 8.** Բարոյականության էությունը, յուրահատկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: **Թեմա 9.** Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառույթները: **Բաժին 3.** Բարոյականություն և ազատություն: **Թեմա 10.** Անձը և համակեցությունը: **Թեմա 11.** Բարոյականության հասարակական խնդիրները: **Բաժին 4.** Անձի բարոյական գիտակցությունը: **Թեմա 12.** Անձի բարոյական գիտակցությունը: **Թեմա 13.** Անձի բարոյական գործունեությունը: **Թեմա 14.** Անձի բարոյական հարաբերությունները: **Թեմա 15.** Անձի բարոյական մշակույթը: **Բաժին 5.** Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր: **Թեմա 16.** Ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների վերահիմաստավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: **Թեմա 17.** Ազգային-բարոյական նկարագիր: **Բաժին 6.** Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ: **Թեմա 18.** Կիրառական բարոյագիտություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Ա. Հազարական գիտակցության հիմունքներ, 2003.
- Օ. Դробնիցկի, Պонятие морали, Москва, 2004.
- Ջ. Մոր, Պրинципы этики, Москва, 1984.
- Էтика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, Москва, 2000.
- Словарь по этике.

1.0201/ B17	2.Գործարարության հիմունքներ	3.2 ECTS կրետիս
4.2ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Ստուգաքր	
8. Դասընթացի նպատակն է հաղորդել ներկայիս տնտեսական պայմաններում գործարարություն կազմակերպելու և վարելու համար իրավական, տնտեսական և կազմակերպչական գիտելիքներ և հմտություններ:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Փոխանցել համակարգված գիտելիք գործարարության կազմակերպման վերաբերյալ:		
2. Մշակել կազմակերպա-կառավարչական հմտություններ գործարարությամբ զբաղվելու համար:		
3. Հաղորդել գիտելիքներ գործունեության սուբյեկտների պատասխանատվության վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլիին՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. բնութագրելու գործարարության միջավայրը և տեսակները:		
2. տարբերելու ձեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը:		
3. իմանալու ձեռնարկության պետական գրանցման փաստաթղթերի փաթեթը:		
4. թվարկելու գործունեության տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման պահանջները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. մշակելու բիզնես-գաղափարներ և վերլուծության միջոցով, ընտրել լավագույնը		

- կազմակերպելու սեփական գործ և որոշել դրա արդյունավետությունը:
- գնահատելու ռիսկը և կողմնորոշվելու ստեղծված ցանկացած իրավիճակում:
- հայթայթելու, վերլուծելու և տեղին օգտագործելու գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)

- աշխատելու թիմում:
- մոտիվացնելու:
- առաջնորդելու:
- աշխատելու տեղեկատվության հետ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրություն:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- գործնական խաղ /թիմային աշխատանք/
- դասախոսություն, սեմինար
- ինքնուրույն աշխատանք /զեկույց, ուժեղագործություն/
- ձանաշողական էքսկուրսիաներ

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգարքը անց կացվում գրավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Գործարարության էությունը և ֆունկցիաները: **Թեմա 2.** Գործարարության միջավայրը և տեսակները: **Թեմա 3.** Գործարարության սուբյեկտները: **Թեմա 4.** Զեռնարկության կազմակերպարագական ձևերը: **Թեմա 5.** Բիզնես-գաղափարը և բիզնես հայեցակարգը, որպես գործարարության նախադրյալ: **Թեմա 6.** Մարքեթինգի պլան: **Թեմա 7.** Գործունեության կաղրային ապահովումը: **Թեմա 8.** Գործունեության մեկնարկային կապիտալը և ընթացիկ գործունեության ֆինանսական ապահովումը: **Թեմա 9.** Արտադրական պլան **Թեմա 10.** Ինքնարժեքի կալկուլացիա: **Թեմա 11.** Զեռնարկատիրական ոլովք: **Թեմա 12.** Ֆինանսական պլանավորում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Кондратьева М.Н., Баландина Е.В., Трефилова Ю.С., «Бизнес-планирование» учебное пособие, Ульяновск УлГТУ 2014/ <http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf/>
- Буров В.Ю., «Основы предпринимательства», учебное пособие, Чита – 2011.
- Богомолова В.А., Белоусова Н.М., Кублашвили О.В., Ролдугина Р.Ю., «Бизнес-планирование», учебное пособие, Москва 2014 [http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf//](http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf/)
- Башаримова С.И., Дасъко М.В., «Основы предпринимательства» учебное пособие.
- Торосян Е.К., Сажнева Л.П., Зарубина Ж.Н., «Основы предпринимательской деятельности», учебное пособие, Санкт-Петербург 2016 [https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf//](https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf/).

1. 0304/B17	2. Կրոնագիտության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակները		
8. Դասընթացի նպատակները կազմակերպումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դաշտանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդյի կրոնական ներփակ հոսանքների ու դենոմինացիաների վերաբերյալ:		
Դասընթացի իննդիրները.		
1. Ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ:		
2. Ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դաշտանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դաշտանաբանական, պաշտամունքային, սովորական առանձնահատկություններ ունեն դրանք:		

2. Նկարագրելու Հայ Առաքելական Եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները:
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ
1. մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները:
2. համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցաբանական համակարգերը:
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ
1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճ 4. զեկուցում 5. ուժեքատ 6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ստուգարք. Ստուգարքը անց է կացվում բանավոր, նախապես տրամադրված հարցաշարի շրջանակներում:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.
Թեմա 1. Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: Թեմա 2. Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: Թեմա 3. Բուդդայականություն, խալամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: Թեմա 4. Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշնչունք: Թեմա 5. Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: Թեմա 6. Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: Թեմա 7. Հայ Առաքելական Եկեղեցին V-IX դարերում: Թեմա 8. Հայ Առաքելական Եկեղեցին X-XIV դարերում: Թեմա 9. Հայ Առաքելական Եկեղեցին XV-XVIII դարերում: Թեմա 10. Հայ Առաքելական Եկեղեցին XIX-XX դարերում:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Ալիշան Ղ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Երևան, 2002: 2. Աստվածաշունչ: 3. Գուրան, Սոֆիա, 1929: 4. Երուանդ Վորոնցով, Ըստհանուր Եկեղեցական պատմություն, հ. Ա., Էջմիածին, 1908. 5. Վladimirov N., Ovsienko F., Мировые религии, M., 1998. 6. История религии, т. 1-2, M., 2002.

1.0202 /B17	2. Մշակութարանության հիմունքներ	3. 2 կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութարանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա:		
Դասընթացի խնդիրները.		

<p>1. Զնավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ:</p> <p>2. Ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերը:</p>
<p>9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու գիտության մեջ մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպարանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները:
<p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> մեկնաբանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները: վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան: մեկնաբանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները:
<p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> աշխատելու թիմում: պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ2. Մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> դասախոսություն քննարկումներ բանավեճր ուժեղատներ գեկուցումներ
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Սոուզագրք. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.</p> <p>Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: Թեմա 2. Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Զանգվածային և էլիտար մշակույթ: Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: Թեմա 4. Մշակույթ-բնույթուն-հասարակություն: Թեմա 5. Նախնադարյան մշակույթ: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (միջազգետքյան, եզրակացների, հին հնդկական և չինական): Թեմա 6. Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթ: Թեմա 7. Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: Թեմա 8. Վերածնունդ և Ռեֆորմացիա: Թեմա 9. Նոր դարաշրջանի եվրոպական մշակույթը: Թեմա 10. Սովետնիզմի և պոստսովետիզմի դարաշրջանների մշակույթը: Թեմա 11. Հայկական մշակույթ:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Մելքոնյան Գ., Մշակութաբանություն, Երևան, 2000: Սարգսյան Ս.Ս., Մշակութաբանություն, Երևան, 1997 Սարգսյան Ս.Ս., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Երևան, 2004: Արյունով Ս.Ա., Պատմություններ, Երևան, 2004. Ռոզին Վ.Մ., Կուլտուրա, Երևան, 1998.

1.0303/ B17	2. Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	3.2 ECTS կրեմիս
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	

6.3րդ կիսամյակ	7.Սոուզարք
8.Դասընթացի նպատակները	<p>Է՛ ծանոթացնել ուսանողներին անհատների, սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, մարդկային այլ խմբերի գործունեության մեջ հասարակական ընդհանուր օրինաչափությունների դրսորման ձևերին և գործողության մեխանիզմներու տարրեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:</p>
Դասընթացի խնդիրները.	<ol style="list-style-type: none"> Զնավորել համակարգված պատկերացում կիրառական սոցիոլոգիայի ընդհանուր կառուցվածքի վերաբերյալ: Ուսումնասիրել սոցիալական խմբերի ընդհանուր օրինաչափությունները, դրսորման ձևերը և գործողության մեխանիզմները տարրեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկական գիտելիք և իմացություն	<p>ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու գիտության մեջ «սոցիոլոգիա» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: Սահմանելու սոցիալական խմբերը, դասակարգերը: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Մեկնաբանելու տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: Վերլուծելու սոցիալական խմբերը, դասակարգերը: Մեկնաբանելու կիրառական սոցիոլոգիայի հետազոտության մեթոդների տեսակները: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> աշխատելու թիմում: պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
10.Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	<p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանություն ձից փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:</p>
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	<ol style="list-style-type: none"> Դասախոսություն Քննարկումներ Բանավեճք Ռեֆերատներ Գեկուցումներ:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	<p>Սոուզարքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:</p>
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.	<p>Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիա առարկայի նպատակը, խնդիրները: Թեմա 2. Տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: Թեմա 3. Դիտման մեթոդ, հարցման մեթոդ, հարցազրույցի մեթոդ, փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդ, Ֆոկուս խումբ: Թեմա 4. Հարցաշարի կառուցվածքը, տեսակները: Թեմա 5. Սոցիոլոգիական հետազոտության փուլերը, ծրագիրը, ընտրանքը:</p>
14.Հիմնական գրականության ցանկ.	<ol style="list-style-type: none"> Бабосов Е.М. Прикладная социология. Тетра Системс, 2001. ISBN 985-6577-74-8 Горшков М.К., Шереги Ф.Э. Прикладная социология. Методология и методы. Москва: Альфа-М; Инфра-М, 2011. Горшков М.К., Шереги Ф.Э. Прикладная социология. Методология и методы. Интерактивное уч. пособ. На CD-ROM. 2012 г. Долгоруков А.М. От замысла к действию. Стратегическое управление. ДИСКУРС, 2011. Ельмееев В.Я., Овсянников В.Г. Прикладная социология: Очерки методологии. СПб.: СПбГУ, 1994 г. (1-е

изд.)

6. Кравченко А.И. Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия. М.: МГУ, 1998.

1.0201/B17	2. Տնտեսագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակների մոտ ձևավորել համակարգված տրամաբանական մտածողություն և տալ տնտեսագիտական ընդհանուր գիտելիքներ:		
Դասընթացի խնդիրները		
1.	Ուսանողներին մեկնաբանել տնտեսագիտության հիմնարար օրենքները կատեգորիաները, ցուցանիշները:	
2.	Ուսանողներին բացատրել շուկայական տնտեսության սկզբունքները:	
3.	Ուսուցանել ուսանողներին օգտվել մասնագիտական գրականությունից, օրենքներից:	
4.	Ուսանողներին զինել միկրո և մակրո ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու կարողություններով:	
9. Դասընթացի ակարտին ուսանողն ունակ կլինիկական գիտելիք և իմացություն		
1.	սահմանելու և մեկնաբանելու շուկայական տնտեսության առանձնահատկությունները, սկզբունքները, տնտեսական օրենքները:	
2.	Ներկայացնելու շուկայի մողեները, ռեսուրսների շուկաները և դրանց առանձնահատկությունները:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1.	ներկայացնելու միկրո, մակրո ցուցանիշները, ֆինանսարանկային համակարգը:	
2.	Վերլուծելու տնտեսական իրավիճակները:	
գ. քննիանորական/փոխանցելի կարողություններ		
1.	աշխատելու թիմում:	
2.	տրամաբանության ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցել բանավոր և գրավոր խոսքը, հմտորեն հաղորդակցվել հանրության հետ:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանության ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրավում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1.	Դասախոսություններ	
2.	Սեմինարներ, քնարկումներ և բանավեճեր	
3.	Խմբային աշխատանքներ	
4.	Ռեժիսուրներ	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		
Թեմա 1. Տնտեսագիտության տեսության առարկան և մեթոդը: Թեմա 2. Տնտեսական զարգացման ընդհանուր խնդիրները: Թեմա 3. Տնտեսության շուկայական համակարգը և եկամտի շրջապտույտը: Թեմա 4. Անհատական շուկաների վերլուծությունը, պահանջարկ և առաջարկ: Թեմա 5. Սպառողի վարքի տեսություն: Թեմա 6. Արտադրության ծախքերի տնտեսություն: Թեմա 7. Շուկայի կառուցվածքը և զնի ու արտադրության ծախքի որոշումը: Թեմա 8. Զեռնարկությունների ու կազմակերպությունների տիպերը և տեսակները: Թեմա 9. Ռեսուրսների զների ձևավորումը: Թեմա 10. Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ: Ազգային հաշիվների համակարգը: Թեմա 11. Մակրոտնտեսական կայունություն և տատանումներ: Թեմա 12. Փողը և բանկային համակարգը, դրամավարկային քաղաքականություն: Թեմա 13. Պետական բյուջեն և		

ֆիսկալ քաղաքականությունը: **Թեմա 14.** Միջազգային առևտրի տեսություն: **Թեմա 15.** Վճարային հաշվեկշիռ և արժույթային կուրսեր:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

- Գործնի Զ. , Տնտեսազիտություն: ԵՊՏՀ հրատ., Երևան, 1999:
- Սամուելսոն Ս., Նորթհանուս Ու., Տնտեսազիտություն, Երևան, 1997:
- Макконнелл К.Р., Брюо С.Л. Економика. 17-ое изд., Москва, 2009.
- Економическая теория. Учебник под ред. В. Камаева, Москва, 1998

1. 0304/B17	2.Տրամաբանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Սոուուզարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել կոռեկտ դասել, զերծ մնալ տրամաբանական այն սխալներից:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ցույց տալ հասկացության և բառի տարրերությունները: 2. Ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ: 3. Ծանոթացնել տրամաբանության և նախադասության կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին: 4. Ծանոթացնել մտահանգման տարրեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման էությունը, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարքները, տրամաբանական սխալները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնազիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները: 2. մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերությունների, տրամաբանական հիմնական օրենքները: 3. սահմանելու մտահանգումը, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց կանոնները, ապացուցումն ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները:		
բ. գործնական մասնազիտական կարողություններ		
1. բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները: 2. զանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարրեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները: 3. զանազանելու մտահանգման տարրեր տեսակները, անսխալ ապացուցել և հերքել:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսազիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնազիտական և հասարակական խնդիրները լրացնելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանության ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնազիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքները և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարկելու համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. բանավեճ		

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Տրամաբանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 2.** Հասկացություն: **Թեմա 3.** Դատողություն: **Թեմա 4.** Տրամաբանության օրենքները: **Թեմա 5.** Ստահանգում: **Թեմա 6.** Ապացուցում և հերքում: **Թեմա 7.** Պարապոգիզմ, սովորական արամտություն, Պարադրություն:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Բրուտյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Երևան, 1976:
2. Кондаков Н., Логический словарь, Москва, 1975.
3. Гетманов А., Логика, Москва, 1993.
4. Маковелский А., История логики, Москва, 1967.
5. Демидов И., Логика, Москва, 2004:

4. գեկուցումներ		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Սոլուզարք. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.		
Թեմա 1. Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: Թեմա 2. Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: Թեմա 3. Քաղաքական իշխանություն և իշխանական հարաբերություններ: Թեմա 4. Քաղաքական ընտրանի էլիտա: Թեմա 5. Քաղաքական լիդերություն: Թեմա 6. Քաղաքական ռեժիմներ: Թեմա 7. Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի զիսավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: Թեմա 8. Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: Թեմա 9. Քաղաքացիական հասարակություն: Թեմա 10. Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: Թեմա 11. Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: Թեմա 12. Գաղափարախոսությունների տեսություն: Թեմա 13. Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: Թեմա 14. Քաղաքականությունը և կրոնը: Թեմա 15. Քաղաքական մշակույթ:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Քաղաքագիտություն: ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2006:		
2. Եսրենко В.И., Журавлев В.В., Политология. Изд-во Моск. гуманит. ун-та, Москва, 2004.		
3. Гаджиев К.С. Политология. Москва, 2005.		
4. Политология. Под ред. А.А. Радугина. Изд-во Центр, Москва, 1999.		
5. Пушкарева Г.В. Политология. Изд-во Айрис-пресс, Москва, 2002.		
6. Мальцев В.А. Основы политологии. Изд-во ИТРССПП, Москва, 1998.		
1. 0304/ B12	2. Իրավունքի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեմիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Սոլուզարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ:		
2. Ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները:		
2. ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը:		
3. Մեկնարանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ:		
2. Վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում:		
3. Վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա3. սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը:		
Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը:		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիւտ փաստարկված և հատակ կառուցելու բանավոր		

ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսեորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Դասախոսություն
2. Ռեֆերատ
3. գեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարք. Նախապես տրված հարցաշարից անց է կացվում բանավոր հարցում:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: **Թեմա 2.** Սահմանադրական իրավունք: **Թեմա 3.**

Քաղաքացիական իրավունք: **Թեմա 4.** Քրեական իրավունք: **Թեմա 5.** Աշխատանքային իրավունք: **Թեմա 6.**

Ընտանեկան իրավունք: **Թեմա 7.** Տեղական ինքնակառավարում: **Թեմա 8.** Վարչական իրավունք: **Թեմա 9.**

Դատավարական իրավունք: **Թեմա 10.** Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: **Թեմա 11.**

Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի ՀՀ օրենսդրություն: **Թեմա 12.** Միջազգային իրավունք:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Երևան, 2002:
2. Առաքելյան Ս., Գարուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Երևան, 2003,2006:
3. Բարսեղյան Տ., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Երևան, 2000:
4. Դիլանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Երևան, 1999:
5. Ղարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Երևան, 2001:
6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Երևան, 2002:

1.0305/B17	2.Անգլերեն -3	3.2 ECTS կրեմիտ
------------	---------------	-----------------

4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
--------------	----------	--

6.3/4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
-------------------	------------	--

8. Դասընթացի նպատակն է խորացնել և զարգացնել նախորդ 2 փուլերում ձեռք բերված գիտելիքները, ուսանողների մոտ ձևավորել հաղորդակցության համար անհրաժեշտ բանավոր խոսքի ունակություններ:
Դասընթացի խնդիրները.

1. խորացնել և հարստացնել ուսանողների խոսակցական բառապաշարը,
2. ակտիվացնել բանավոր խոսքը և շփման կարողությունները,
3. զարգացնել անգլերենի ուղղախոսության նորմերը, խոսքի մասերի կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկությունները,
4. զարգացնել անգլերենով ազատ հաղորդակցվելու տեխնիկան:

9. Դասընթացի ակարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

1. ներկայացնելու անգլերենի բառակազմության միջոցները:

2. կիրառելու հոմանիշները, հականիշները և համանունները համատեքստում:

3. գործածելու անգլերենին բնորոշ խոսակցական կառուցներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ընդհանրացնելու լեզվի նախնական բերականական և բառապաշարային գիտելիքները:

2. վարելու գրույց/երկխոսություն՝ կիրառելով ուղղախոսության և շարահյուսության կանոններ:

3. արտահայտելու և հիմնավորելու սեփական կարծիքը, կազմելու գործնական նամակներ:

գ. ընդհանրական/իռիսանցելի կարողություններ

1. ունկնդրելու և վերարտադրելու գրույց/երկխոսություն:

2. պատրաստելու ինքնուրույն աշխատանքներ և գեկուցումներ:

3. բանավիճելու մասնագիտական թեմաներով:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա4. Մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսերելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ

2. ընթերցանություն

3. թեսու

4. ռեֆերատ

5. գրուց լեզվակրի հետ

6. շնորհանդես

7. ինքնուրուց աշխատանք

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Ընդհանուր անգլերեն՝ շեշտադրելով բառապաշտական ընդլայնումը: **Թեմա 2.** Խոսակցական անզերենին բնորոշ կառույցների ուսուցում: **Թեմա 3.** Բանավոր խոսք ուղղված ուսանողների անհատական ստեղծագործական մտքի ու վերլուծական ունակությունների խթանմանը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Harutyunyan K., Mkrtchyan H., Bagumyan L., Do you Speak English? Yerevan, Lusakn, 2015.

2. Mkhitarian K., Gevorgyan A., Develop Your Vision of English. Yerevan: Antares, 2017.

3. Vince M., First Certificate Language Practice. USA: Macmillan, 2010.

4. Alexander L.G., Fluency In English, Longman, 1967.

5. Alexander L.G., For and Against, Longman, 1969.

1. 0105 /B17	2. Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	3.2 ECTS կրետիս
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական մասնագիտությունների ներկայացուցիչներին բնագիտական գրագիտության հիմունքներին 21-րդ դարի մակարդակով ծանոթացնելն է: Այն պիտի առաջին հերթին ապագա մտավորականին ուսանի բնագիտության, մաթեմատիկայի և հումանիտար գիտությունների ուսումնասիրման առարկաների ու մեթոդոլոգիայի ընդհանրություններին ու տարրերություններին, որ նման մտավորականն իր հետագա գործունեության ընթացքում հնարավորին չափ թիվ ենթարկվի զանազան մոլորություններին, նախապաշտամունքներին ու սնահավատություններին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդների և օրենքների ամբողջության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ճանաչման ռացիոնալ մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը:		
Դասընթացի խնդիրներն են՝		
1. Զնավորել բնագիտական աշխարհայացը:		
2. Ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը:		

<p>3. Բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները:</p> <p>4. Ուսանողներին ծանրացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:</p>
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն
1. Ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը: <p>2. Ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքներին:</p> <p>3. Մեկնաբանելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները:</p>
բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ
1. Կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարբեր հետազոտություններում: <p>2. Կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործընթացների վերաբերյալ և տալ որակական ու քանակական գնահատական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին:</p> <p>3. Կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ:</p>
գ. Քննիանրական/փոխանցելի կարողություններ
1. Ներկայացնելու թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ սեփական միտքը: <p>2. Օգտվելով տարբեր աղյուրներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան:</p> <p>3. Ստեղծագործելով՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p>
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ: <p>Գ2. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>Գ5. Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:</p> <p>Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգումներ անելով՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարելու համար:</p>
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. Խոսքային մեթոդները (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, գեկուցումը), <p>2. Գործնական մեթոդները (Վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը),</p> <p>3. Տրամաբանական մեթոդները (ինդուկտիվ, դեղուկտիվ, անալոգիա),</p> <p>4. Ճանաչողական-ստեղծագործական մեթոդները (բացատրական - ցուցադրական, պրոբլեմային - որոնողական),</p> <p>5. Համագործակցային ուսուցման մեթոդները (թիմային և խմբային աշխատանքներ),</p> <p>6. Քննադական մտածողության մեթոդները,</p> <p>7. Խմբային աշխատանքի մեթոդները,</p> <p>8. Խնդիրույն աշխատանքի մեթոդները,</p> <p>9. Վերահսկողության մեթոդները (գրավոր և բանավոր, պլանավորված և ոչ պլանավորված վերահսկողություն):</p>
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Սոուլզարը. Ուսանողին տրվում է խնդնություն աշխատանք ու քերատի տեսքով՝ դասընթացին վերաբերվող: Տրվում է ուեֆերատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու հնարավորություն, եթե ուսանողը խնդնություն աշխատանքը ներկայացնում է դրսորելով անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին նա ստանում է ստուգված:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.
Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ առարկայի նպատակները, խնդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: Թեմա 2. Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էլեկտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները:

Թեմա 3. Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: Թեմա 4. Հարաբերականության հատուկ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: Թեմա 5. Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Թեմա 6. Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: Թեմա 7. Էվոլյուցիոն կենսաբանության կոնցեպցիաները:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Ավանյան Լ., Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Երևան, 2007:
2. Կանկե Վ.Ա., Կոնцепции современного естествознания, Логос. Москва, 2002.
3. Концепции современного естествознания Питер 2008 , (Под. редакц. Л. А. Михайлова).

1.0302/B17	2.Հաղորդակցման հմտություններ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն՝ ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար:		
Դասընթացի խնդիրները		
1. Նպաստել սովորողների քննադատական մտածողության ձևավորմանը՝ ստեղծելով ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու, բազմաթիվ կարծիքների ու տեսակետների նկատմամբ հարզանք ունենալու, արդյունավետ հաղորդակցվելու միջնորդությունը:		
2. ուսումնասիրել լեզվի կիրառական և հաղորդակցային հնարավորությունները,		
3. բացահայտել խոսքի ընդհանուր օինաշափությունները,		
4. դրսուրել գրական խոսքի բարձր մշակույթ,		
5. հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնարավորությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնարավորությունները.		
2. լրաբաննելու լեզվի դերը որպես հաղորդակցական միջոց,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. տիրապետելու որոշակի աշխատանքային հմտությունների և տարբեր միջավայրերում քաղաքակիրք, բարյացակամ հաղորդակցվելու ունակությունների:		
2. ընտրելու հաղորդակցման համար անհրաժեշտ լեզվաոճական միջոցներ.		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. դրսուրելու լեզվական բարձր մշակույթ, հարուստ բառապաշտ, լայն աշխարհայացք, մասնագիտական էթիկա, հանրության հետ հաղորդակցվելու ունակություններ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանական աշխատանքային թիմ, աշխատելու թմբում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:		
11. Վիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. Պահիվ դասախոսություն		
2. Ակտիվ դասախոսություն		
✓ հարցուազատասխան		
✓ գրույց		

<p>3. Ինտերակտիվ դասախոսություն</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ «PowerPoint» համակարգչային ծրագրով տէսադրվագաշարերի ցուցադրում ✓ հարցուպատասխան ✓ բանավեճ ✓ զրույց
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Սոուլարք. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:
13.Համառոտ բովանդակություն.
Թեմա 1. Հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը: Թեմա 2. Հաղորդակցման խոչընդոտները. գործնական հաղորդակցում: Թեմա 3. Հաղորդակցման դասակարգումները: Թեմա 4. Ուղղակի և անուղղակի հաղորդակցման ձևերը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ավետիսյան Յու., Պաշտոնական գրագրություն, Երևան, 2001: 2. Գաբրիելյան Յու., Լեզվական հաղորդակցության տէսություն, Երևան, 2018: 3. Գաբրիելյան Վ., Գրավոր խոսք, Երկրորդ հրատարակություն, Երևան, 2009: 4. Պետրոսյան Ա., Գործարար հաղորդակցություն, Երևան, 2003թ.: 5. Պետրոսյան Հ., Մարտիրոսյան Ա., Գործարար և գիտական հայոց լեզու, Երևան, 2015: 6. Քարնեզի Դ., Խնչալ և ձեռք բերել բարեկամներ և ինչպես ազդել մարդկանց վրա, 1936:

1.0104/B04	2. Տեղեկատվական տէխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	3. 2 ECTS կրետիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգիչների տէխնիկական և ծրագրային ապահովման մասին, զարգացնել համակարգչից օգտվելու հմտություններ, որոնք կիրառվեն ուսումնառության ընթացքում, առօրյայում, շարունակական կրթության ընթացքում, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար:		
Դասընթացի խնդիրները.		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին, համակարգային և կիրառական ծրագրերին, 2. մեկնաբանել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման ոճերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները, 3. բացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը հումանիտար մասնագիտությունների մեջ, 4. կատարել տրամաբանական արտահայտություններ Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու համար, 5. ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների կառուցել գրաֆիկներ, տեսակավորել: 		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկական գիտելիքի և իմացություն		
<ol style="list-style-type: none"> 1. թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները, 2. ընտրելու ոճեր, շրիֆտատեսակներ, շաբլոններ Word տէքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու համար, 3. վերարտադրելու և ստեղծելու էլեկտրոնային արյուսակ, 4. ուսանողը ունակ կլինիկ ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները, 		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
<ol style="list-style-type: none"> 1. օգտագործելու օվերացիոն համակարգի հնարավորությունները, 2. կատարելու իր թղթավարությունը Microsoft Word տէքստային խմբագրիչով, 3. էլեկտրոնային այցուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ, 4. կիրառելու Power Point ծրագիրը զեկուցումների, ուժեքատների, կուրսային և ավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար: 		
գ. ընդհանրական/իռիսանցելի կարողություններ		
<ol style="list-style-type: none"> 1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		

Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճշշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խորք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ6. կիրառելու S2Z-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. գործնական աշխատանք
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Ստուգաք.
Թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը. գնահատվում է «Բավարար», եթե կատարել է 50% և ավելի:
1. Ուսանողը շնորհանդեպ ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները
2. Ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը
3. Ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.
Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները.
Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: ԷջՄ-ի հիմնական հանգույցները. հիշասարք, պրոցեսոր, ներածման և արտածման սարքեր: ԷջՄ-ի ծրագրային ապահովումը: Ֆայլ, Փայլի անվանում. ֆայլի ձանապարհ: Հիշողության չափման միավորները:
Թեմա 2. Microsoft Word փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում.
Փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում: Տարի բնութագրերը: WordArt-ի տեղադրում: Նրա հետ աշխատելու գործիքներ: Formatting պանելի գործիքները: Աշխատանք Tab-երի հետ: Պարագափ, նրա բնութագրերը: Էջի պարամետրերի տեղադրում: Եզրագծերի և ֆոնի տեղադրում, տեքստերի խմբագրում (բլոկների պատճենում, տեղափոխում, տեղադրում): Փաստաթղթերի նախնական դիտարկում և տպում: Տեքստերի սխալների ուղղում, որոնում, փոխարինում: Էջի համարների տեղադրում: Drawing ռեժիմ: Աշխատանք Autoshapesերի հետ: Արյուսակների տեղադրում:
Թեմա 3. Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակներ
Microsoft Excel էլեկտրոնային աղյուսակային համակարգի պատուհանի կառուցվածքը: Բջիջներ: Տվյալների ներմուծում, խմբագրում, ֆորմատավորում: Բջջի հասցեների տիպերը: Ներմուծման ավտոմատացում: Տրամաբանական գործողություններ, ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում՝ Filter, Sort ռեժիմները:
Թեմա 4. Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում:
Ներկայացումների ստեղծում: Անխմացիաների և ոճերի հաղորդում սահիկներին: Զայնային, լուսային ոճերի հաղորդում սահիկներին: Դիզայնի ձևավորում: Ավտոմատացնել սահիկների միջև անցումը: Ներկայացումն ինտեգրել այլ թվայնացված միջոցների հետ:
Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Հովակիմյան Ա., Սարգսյան Ա., Խաչոյան Լ., Բաղրյան Ն., Մանուկյան Ա., Մկրտչյան Ն.. Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2012:
2. Տիխոմիրով Ա., Պրոկդի Ա.Կ. Կոլոսկով Պ.Վ., Կլենդրովա Ի.Ա. և դր. Microsoft Office 2007, Наука и Техника, Ել. Կнига, 2008.
3. Զանփոլարյան Բ., Քոմիջութեային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքները, Եր. 2000:

1.0302/B17	2.Մելիագրագիտություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	

6.3-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին ներկայացնել հասարակության և մեղիայի փոխարարերությունները, դրանց առանձնահատկությունները, ծանոթացնել մեղիայի կողմից հանրային կարծիքի, սոցիալական դիրքորոշման, արժեհամակարգի ձևավորման մեխանիզմներին, ուսումնասիրել հասարակական գիտակցության և մեղիամիջավայրի փոխազդեցությունների շրջանակը, հասկանալ դրանց նախադրյանները և հետևանքները::	
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝	
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	<ol style="list-style-type: none"> հիմնավորելու մեղիայի և տեղեկատվական հասարակության էությունը, դրանց հետ կապված հասկացությունները և հիմնական տեսությունները, որոշելու մեղիայի արժեքաստեղծ գործառույթը, վերջինիս միջոցով հասարակական արժեքների ձևավորման փուլերը, մատնանշելու սոցիալական դիրքորոշման փոփոխման մեխանիզմները՝ մեղիայի դերն ավելի ամբողջական պատկերացնելու համար,
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	<ol style="list-style-type: none"> տարբերակելու մեղիայի հաղորդակցային և գաղափարական բնույթը, գնահատելու տեղեկատվական հասարակության հայաստանյան յուրահատկությունները, հետազոտության ժամանակակից մեթոդներով համեմատելու մեղիատեսակները (մեղիա)՝ ըստ իրենց ազդեցիկության աստիճանի, տարբերակելու ամբոխի կարգավորման/մանխպուլացման մեխանիզմներն ու հնարքները կոնկրետ դեպքերում,
գ. քննիանրական/փոխանցելի կարողություններ	<ol style="list-style-type: none"> արժնորելու և քննադատական մոտեցում ցուցաբերելու մեղիաարտադրանքին, սեփական հետազոտություններում մեթոդաբանական սկզբունքներով համակարգելու մեղիաազդեցության մեխանիզմները:
10.Դասընթացը ձևագործում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	
Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.	
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:	
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խորք մասնագիտական հանրույթում:	
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժամանակական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:	
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	
Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:	
11.Կրթավորմ են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
1. դասախոսություն	
2. գործնական պարապմունք	
3. ինքնուրույն խատանքներ:	
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
Սոսուզարքն անց է կացվում բանավոր:	
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Թեմա 1. Հասարակության կառուցվածքը: Հասարակություն և անհատ: Թեմա 2. Մեղիա և մեղիամիջավայր: Մեղիայի հաղորդակցային և գաղափարական բնույթը: Թեմա 3. Տեղեկատվական հասարակություն. ձևավորման նախադրյալները: Թեմա 4. Հասարակական գիտակցություն-մեղիամիջավայր. փոխադրամ ազդեցության բնույթը: Թեմա 5. Հասարակական գիտակցության	

մանխպուլյացիա: **Թեմա 6.** Մելիքա և արժեքներ. մեղիայի արժեքաստեղծ գործառույթը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Morin E., Au-delà de la globalisation et du développement, société-monde ou empire-monde ? », La revue du MAUSS, 20, pp. 43-53, 2002.
2. Назаров М. М., Массовая коммуникация и общество. Введение в теорию и исследования. — М.: «Аванти плюс», 2003.
3. Поликарпова Е.В., Аксиологические Функции Масс-Медиа В Современном Обществе, Ростов-на-Дону, 2002.

1.0305/B09	2.Ուսաց լեզու -3	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.3/4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է խորացնել և զարգացնել նախորդ 2 փուլերում ձեռք բերված գիտելիքները, ուսանողների մոտ ձևավորել հաղորդակցության համար անհրաժեշտ բանավոր խոսքի ունակությունները: Դասընթացի խնդիրները.		
1. խորացնել և հարստացնել ուսանողների խոսակցական բառապաշտարք,		
2. ակտիվացնել բանավոր խոսքը և շփման կարողությունները,		
3. զարգացնել ուսուերենի ուղղախոսության նորմերը, խոսքի մասերի կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկությունները,		
4. զարգացնել ուսուերենով ազատ հաղորդակցվելու տեխնիկան:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խնացություն		
1. ներկայացնելու ուսուերենի բառակազմության միջոցները:		
2. կիրառելու հոմանիշները, հականիշները և համանունները համատեքստում:		
3. գործածելու ուսուերենին բնորոշ խոսակցական կառուցները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ընդհանրացնելու լեզվի նախնական բերականական և բառապաշտարային գիտելիքները:		
2. վարելու զրույց/երկխոսություն՝ կիրառելով ուղղախոսության և շարահյուսության կանոններ:		
3. արտահայտելու և հիմնավորելու սեփական կարծիքը, կազմելու գործնական նամակներ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. ունկնդրելու և վերարտադրելու զրույց/երկխոսություն:		
2. պատրաստելու ինքնուրույն աշխատանքներ և զեկուցումներ:		
3. բանավիճելու մասնագիտական թեմաներով:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանական աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջարելու համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ		
2. ընթերցանություն		
3. թեսաւ		
4. ռեֆերատ		
5. զրույց լեզվակրի հետ		

6. շնորհանդես
7. ինքնուրույն աշխատանք
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.
Թեմա 1. Շարահյուսություն: Թեմա 2. Ուղղագրության հիմնական կանոնները: Թեմա Մասնագիտական տեքստ:
14.Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Русский язык. Под общ.ред. к.ф.н. доцента Лалаян С.А. Еր., изд-во ЕГУ, 2018. 2. Русский язык. Под общ.ред. Л.М.Мкртчяна. Еր., изд-во ЕГУ, 2004. 3. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация Речь., П.Б.Балаян, Л.А.Тер-Саркисян, Б.С.Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015. 4. Учебные пособия по специальности.

1.0304/B	2. Քննական և ստեղծագործական մտածողություն	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.3/4-րդ կիսամյակ	7.ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել քննական և ստեղծագործական մտածողության առանձնահատկությունները, ուսանողների մոտ ձևավորել ստեղծագործական և քննական մտածողություն:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. սահմանելու քննական և ստեղծագործական մտածողությունը 2.մեկնաբանելու քննական և ստեղծագործական մտածողության հիմնական սկզբունքներն ու հատկանիշները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կիրառելու քննական և ստեղծագործական մտածողության գործիքները: 2. մեկնաբանելու քննական մտածողության տեսակները:		
գ. քննիանության/փոխանցելի կարողություններ		
1. պատրաստելու ինքնուրույն աշխատանքներ և գեկուցումներ:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա3. սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,		
Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար::		
11.Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. անհատական և խմբային առաջարրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեսու		

4. ռեժիմատ
5. գրուց լեզվակրի հետ
6. շնորհանդես
7. ինքնուրույն աշխատանք

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգաբն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգաբն համարվում է հանձնված:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Ստեղծագործական և քննական մտածողության սահմանումը: **Թեմա 2.** ստեղծագործական և քննական մտածողության կարևորությունը: **Թեմա 3.** ստեղծագործական և քննական մտածողության զարգացման փուլերը: **Թեմա 4.** Ստեղծագործական և քննական մտածողության իրախուսման մեջոնները: **Թեմա 5.** Քննական և ստեղծագործական մտածողության հմտությունների զարգացման մոտեցումները: **Թեմա 6.** Ստեղծագործական և քննական մտածողության զարգացման գործիքները: **Թեմա 7.** Քննական մտածողության տեսակները: **Թեմա 8.** Ստեղծագործական մտածողության սկզբունքները, հիմնական հատկանիշները:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Բուտենկո Ա. Բ., Խօծու Ե. Ա. **Критическое мышление: метод, теория, практика.** Учеб.-метод. пособие. М.: Мирос, 2002. — 176 с.
2. Ивунина Е. Е. **О различных подходах к понятию «критическое мышление»** // Молодой учёный. — 2009. — № 11. — С. 170—174.
3. Турчин В. Ф. **Феномен науки. Кибернетический подход к эволюции.** — Изд. 2-е — М.: Словарное издательство ЭТС. — 2000. — 368 с.
4. Халперн Д. **Психология критического мышления.** — СПб.: **Питер**, 2000. — 512 с.

1.0304/В	2. Կիրառական վիճակագրություն	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.3/4-րդ կիսամյակ	7.ստուգաբն	
8.Դասընթացի նպատակն է ներկայացնել քննական և ստեղծագործական մտածողության առանձնահատկությունները, ուսանողների մոտ ձևավորել ստեղծագործական և քննական մտածողությունը:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկական գիտելիքի և իմացությունն ունակ կազմակերպությունները:		
ա. Մասնագիտական գիտելիքի և իմացությունն ունակ կազմակերպությունները:		
1. սահմանելու քննական և ստեղծագործական մտածողությունը 2. մեկնաբանելու քննական և ստեղծագործական մտածողության հիմնական սկզբունքներն ու հատկանիշները:		
բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ:		
1. կիրառելու քննական և ստեղծագործական մտածողության գործիքները: 2. մեկնաբանելու քննական մտածողության տեսակները:		
գ. Ռնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ:		
1. պատրաստելու ինքնուրույն աշխատանքներ և գեկուցումներ:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էքիվալյան նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, նեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ9. Վերլուծելու և եզրահանգրումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև		

ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

11. Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ
2. ընթերցանություն
3. թեսություն
4. ռեֆերատ
5. զրուց լեզվակրի հետ
6. շնորհանդես
7. ինքնուրույն աշխատանք

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Վերջնարդյունքների ձևակորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Ստեղծագործական և քննական մտածողության սահմանումը: **Թեմա 2.** ստեղծագործական և քննական մտածողության կարևորությունը: **Թեմա 3.** ստեղծագործական և քննական մտածողության զարգացման փուլերը: **Թեմա 4.** Ստեղծագործական և քննական մտածողության իրախուսման մեթոդները: **Թեմա 5.** Քննական և ստեղծագործական մտածողության հմտությունների զարգացման մոտեցումները: **Թեմա 6.** Ստեղծագործական և քննական մտածողության զարգացման գործիքները: **Թեմա 7.** Քննական մտածողության տեսակները: **Թեմա 8.** Ստեղծագործական մտածողության սկզբունքները, հիմնական հատկանիշները:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Бутенко А. В., Ходос Е. А. [Критическое мышление: метод, теория, практика](#). Учеб.-метод. пособие. М.: Мирос, 2002. — 176 с.
2. Ивунина Е. Е. [О различных подходах к понятию «критическое мышление» // Молодой учёный](#). — 2009. — № 11. — С. 170—174.
3. Турчин В. Ф. [Феномен науки. Кибернетический подход к эволюции](#). — Изд. 2-е — М.: Словарное издательство ЭТС. — 2000. — 368 с.
4. Халперн Д. [Психология критического мышления](#). — СПб.: Питер, 2000. — 512 с.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍԱ

Պարտադիր դասընթացներ

1.0105/B18	2.Մաթեմատիկա -1	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.1-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումը	

8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ԱՏԴ-ում ուսուցանվող կարևորագույն մեծությունների, ինչպես նաև հանրահաշվական և երկրաչափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկաներին:

Դասընթացի խնդիրները.

1. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում,
2. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն,
3. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարվող աշխատանքի ձևերի մշակում,
4. ուսուցման և դաստիարակության կատարելագործված մեթոդների մշակում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմանաթյուն

1. սահմանելու բնական թիվ, ներկայացնելու և բնութագրելու բնական թվի տասնորդական գրառումը, բացատրելու բնական թվերի նկատմամբ կատարվող գործողությունները, սահմանելու և բնութագրելու խառը թիվ, տասնորդական կոտորակ, անվերջ պարբերական տասնորդական կոտորակ, իռացիոնալ թիվ, իրական թիվ, բացատրելու թվաբանական արմատ և ռացիոնալ ցուցիչով աստիճան գործողությունները, սահմանելու կոտորակային հանրահաշվական
2. սահմանելու ռացիոնալ թիվ (սովորական կոտորակ, անկանոն կոտորակ, կանոնավոր կոտորակ), նկարագրելու կոտորակների նկատմամբ կատարվող գործողությունները, սահմանելու և բնութագրելու խառը թիվ, տասնորդական կոտորակ, անվերջ պարբերական տասնորդական կոտորակ, իռացիոնալ թիվ, իրական թիվ, բացատրելու թվաբանական արմատ և ռացիոնալ ցուցիչով աստիճան գործողությունները, սահմանելու կոտորակային հանրահաշվական

արտահայտություն:

3. սահմանելու բազմադաս (մեկ փոփոխականի), ներկայացնելու բազմանդամի ստանդարտ տեսքը, բնութագրելու բազմանդամի նույնական ձևափոխության տրամաբանությունը, բացատրելու բազմադասը արտադրիչների վերլուծությունը:
4. սահմանելու ֆունկցիա, ֆունկցիայի որոշման և արժեքների տիրույթ հասկացությունները, ներկայացնելու ֆունկցիայի գրաֆիկի տրման ձևերը, բացատրելու ֆունկցիայի մի շարք հատկություններ (զույգ, կենտ, աճող, նվազող, մոնոտոն ֆունկցիա), սահմանելու գծային ֆունկցիա, բառակուսային ֆունկցիա, բացատրելու ուղիղ և հակադարձ համեմատականությունների գաղափարը:
5. սահմանելու մեկ փոփոխականով հավասարում, անհավասարում, սահմանելու հավասարման արմատ զաղափարը, նկարագրելու հավասարման և անհավասարման լուծման մեթոդները և նրանց լուծումների բազմությունը, սահմանելու համակարգ և համախումբ հասկացությունները և բացատրելու նրանց լուծման մեթոդները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու գործողություններ բնական, ամբողջ և ռացիոնալ թվերի նկամամբ՝ օտարվելով բաժանելիության հայտանիշներից, թվի կանոնական վերլուծությունից, ամենամեծ ընդհանուր բազմապատճեցից:
2. կատարելու գործողություններ հանրահաշվական և ռացիոնալ արտահայտությունների նկատմամբ,
3. կատարելու գործողություններ բազմությունների նկատմամբ:
4. կառուցելու գծային, բառակուսային և աստիճանային ֆունկցիաների գրաֆիկները, կատարելու դրանց ձևափոխությունները:
5. լուծելու տողոսին և թվի մասին վերաբերող տեքստային խնդիրներ:
6. լուծելու գծային, բառակուսային հավասարումներ և անհավասարումներ, ինչպես նաև դրանցից կազմված համակարգեր և համախմբեր:

գ. բնդիանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու հաշվողական հնարները տարրական դպրոցում:
2. լուծելու մաթեմատիկայի հիմնական հասկացություններին վերաբերող և դրանց իմաստը բացահայտող խնդիրներ և վարժություններ:

10. Դասընթացը ձևակորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,

Բ5. մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորելու կայուն հետաքրքրություն,

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դիտում,
2. զրույց,
3. գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն,
4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Եզր գնահ

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր աշխատանք առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. գրավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բնական թվեր: Ռացիոնալ թվեր: Իրական թվեր: **Թեմա 2.** Հանրահաշվական արտահայտություններ: Կոտորակային-ռացիոնալ արտահայտություններ: Իրացիոնալ

արտահայտություններ: **Թեմա 3.** Հավասարումներ և անհավասարումներ: Հավասարություններ և անհավասարություններ: **Թեմա 4.** Ֆունկցիա:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Խականդարյան Ս., Խականդարյան Ս., «Տարրական դասարաններում թվաբանական գործողությունների ուսուցման մեթոդական ձեռնարկ»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Երևան, 2014:

2. Իսկանդարյան Ս., Իսկանդարյան Ս., «Տարրական դասարաններում մեծությունների ուսուցման մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Երևան, 2014:
3. Գործնական առաջադրանքներ, ՏՆՍՌԻՄ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ:
4. Իսկանդարյան Ս., Իսկանդարյան Ս., Տարրական դպրոցում տեքստային խնդիրների ուսուցումը: Երևան, 2010.
5. Истомина Н.Б., «Методика обучения математике в начальных классах». -М., LINKA-PRESS, 1997.
6. Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):

1.0303/B19	2. Ըստհանուր հոգեբանություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/15/15	
6.1-ին կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակների նշանակություն		
8.1 Դասընթացի նպատակների նշանակությունը հիմնական հասկացություններին, մեթոդներին, խնդիրներին և բնագավառներին, գիտելիքների ձեռք բերել հոգեկան գործընթացների, վիճակների և հատկությունների, անձի զարգացման և ձևավորման մեխանիզմների և օրինաչափությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև ձեռք բերել հոգեբանական և մանկավարժական գործունեությունների գործունակությունը իրականացնելու գործնական հմտություններ և կարողություններ:		
9. Դասընթացի խնդիրները		
9.1 տալ ընդհանուր պատերացում հոգեբանության առարկայի, մեթոդների և ժամանակակից բնագավառների մասին,		
9.2 ուսումնասիրել հոգեկան գործընթացների հիմնական տեսակները, դրանց օրինաչափություններն ու առանձնահատկությունները,		
9.3 ծանոթագրված հանաչողական գործընթացների ուսումնասիրության հիմնական մեթոդներին, դրանց կիրառությանն ու գործառույթներին,		
9.4 իրականացնել ինքնուրույն տեսական և գործնական ուսումնասիրություններ՝ զարգացնելով հոգեբանության վերաբերյալ տեսական և կիրառական գիտելիքներ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողի ունակ կյանք՝ ամսանացիություն		
9.1. Ամսանացիության գիտելիք և իմացություն		
9.1.1 բնութագրելու հոգեբանության գիտությունը, նրա զարգացման և ուսումնասիրության բնագավառները,		
9.1.2 ներկայացնելու հոգեկան գործընթացները, վիճակներն ու հատկությունները, դրանց օրինաչափությունները, անձի զարգացման և ձևավորման առանձնահատկությունները:		
9.1.3 ձևակերպելու մարդու հոգեկանի սահմանումը, բնութագրելու նրա հիմքերը և կառուցվածքը, թվարկելու նրա գործառույթները:		
9.1.4 հոգեկանի բովանդակության մեջ առանձնացնելու և քննարկելու հոգեկանի ձանաչողական գործընթացները, ներկայացնելու դրանց կառուցվածքը:		
9.2. գործնական մասնացիության կարողություններ		
9.2.1 վերլուծելու և համադրելու հոգեկան գործընթացների, վիճակների ու հատկությունների վերաբերյալ ստացած գիտելիքները, դրանք կիրառելու գործնականում,		
9.2.2 ինքնուրույն կատարելու ուսումնասիրություններ հոգեբանության գիտության, նրա ձանաչողական գործընթացների վերաբերյալ՝ կիրառելով ուսումնասիրած հոգեբանության մեթոդները,		
9.2.3 վերլուծելու մասնացիության գրականությունից հավաքագրած տեղեկատվությունը:		
9.3. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (Եթե այդպիսի կան)		
9.3.1 կատարելու միջառարկայական վերլուծություններ, համադրություններ և ընդհանրացումներ,		
9.3.2 կառուցելու և տրամաբանութեն հիմնավորելու սեփական մտքերը:		
10. Դասընթացը ձևակերպում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա1. Ներկայացնել մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Ա2. բացասարել կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Ա3. սահմանել երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,		
Բ2. լուծել մասնացիության խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ3. կազմակերպել իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,		
Գ5. տիրապետելու բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ		

մակարդակում պատմագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սաղրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ), 2. թիմային աշխատանքներ, 3. քննարկումներ, 4. հետազոտական սեմիանարներ:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.	
Թեմա 1. Ընդհանուր հոգեբանության առարկան, խնդիրներն ու մեթոդները: Թեմա 2. Հոգեբանության կապը այլ գիտությունների հետ, հիմնական բնագավառները: Թեմա 3. Հոգեկանը և ուղեղը: Թեմա 4. Հոգեկանի ակտիվության մակարդակները: Թեմա 5. Անձի հոգեբանական բնութագիրը: Թեմա 6. Անձի զարգացում և սոցիալականացում: Ես-կոնցեպցիա: Թեմա 7. Իմացական գործընթացներ: Զգայություններ: Թեմա 8. Ըմբռնում, առանձնահատկությունները, տեսակները: Թեմա 9. Ուշադրություն, ֆիզիոլոգիական հիմքերը, տեսակները: Թեմա 10. Հիշողություն, տեսակները, գործընթացները: Թեմա 11. Մտածողություն, տեսակները, գործընթացները: Թեմա 12. Խոսք և հաղորդակցում: Թեմա 13. Երևակայություն և պրոբլեմային իրադրություն, տեսակները: Թեմա 14. Անձի հուզակամային ոլորտ /Հուզեր/ և զգացմունքները: Թեմա 15. Անձի հուզակամային ոլորտ /Կամք և կամային գործունեություն/: Թեմա 16. Անձի անհատական տիպարանական առանձնահատկությունները՝ խառնվածք: Թեմա 17. Բնավորություն, բնավորության շեշտվածություն: Թեմա 18. Ընդունակություններ և ինտելեկտ: Թեմա 19. Միջանձնային հարաբերություններ, հաղորդակցում: Թեմա 20. Սոցիալական խմբեր, տեսակները:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ.	
1. Ավանեսյան Հ., Հովհաննիսյան Հ., Ասրիյան Է., Հոգեբանություն, դեմքեր, փաստեր/ Ուսումնական ձեռնարկ. Երևան, 2010: 2. Նալչաջյան Ա., Հոգեբանության հիմունքներ, Եր., 1997: 3. Психология. Учебное пособие под. Ред. Е. И. Рогова. М., 2005. 4. Маклаков А., Общая психология. М., 2007. 5. Немов Р., "Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: в 3 кн." М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС (2003). 6. Столяренко Л., Психология.учебник для вузов.-СПб.: Питер,2010. 592. 7. Столяренко Л., Основы психологии. Ростов-на-Дону, 2005.	

1.0303/B21	2. Մանկավարժության հիմունքներ	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ /շաբ.	5.45/0/15	
6.1-ին կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ապագա մանկավարժների տեսական մտածողության զարգացման հիման վրա մանկավարժական-մասնագիտական գործիմացության ձևակիրումն է և մանկավարժական իրողությունների գիտական իմաստավորումը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. մանկավարժական գիտելիքների ամբողջական համակարգի ձևակիրումը, որն արտացոլում է ժամանակակից մանկավարժական գիտության զարգացման մակարդակը, 2. մանկավարժական երևույթները նկարագրելու, բացատրելու, նորը կանխատեսելու կարողությունների ձևակիրումը, 3. մասնագիտական մանկավարժական խնդիրների լուծման համար գիտահետազոտական մեթոդների կիրառման կարողությունների ձևակիրումը, 4. ապագա մանկավարժներին մասնագիտական գործունեությանը պատրաստության գործընթացում հետազոտական կարողությունների, քննադատական և ստեղծագործական մտածողության զարգացումը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. բնութագրելու մանկավարժության ուսումնասիրության առարկան, բացահայտելու		

մանկավարժության ծագումն ու զարգացման փուլերը, սահմանելու մանկավարժության հիմնական հասկացությունները:

2. նկարագրելու մանկավարժության տեղը և դերը մարդաբանական գիտությունների համակարգում, բացահայտելու մանկավարժության կապը այլ գիտությունների հետ,
3. մեկնաբանելու մանկավարժական գիտության մեթոդաբանությունը, մանկավարժական հետազոտությունների իրականացման գիտական մեթոդները, մանկավարժական գործընթացի բաղադրամասերը, փուլերը և օրինաչափությունները:
4. ներկայացնելու ՀՀ կրթական համակարգի առանձնահատկությունները, կրթության նպատակը և բովանդակությունը կրթական բարեփոխումների արդի փուլում:
5. թվարկելու և բացասրելու անձի զարգացման և տցիալականացման վրա ազդող գործոնները:
6. սահմանելու ուսուցման և դաստիարակության կազմակերպման սկզբունքները, թվարկելու դրանց իրականացման մեթոդները, ձևերը և տեխնոլոգիաները, ներկայացնելու ուսուցման արդյունքների ստուգման և գնահատման ժամանակակից տեխնոլոգիաները, դաստիարակության համակարգի բաղադրամասերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու տեսական գիտելիքները մանկավարժական տարրեր իրավիճակներում:
2. կատարելու գիտառումնական հետազոտություն, վերլուծելու, համակարգելու, ամփոփելու և իմաստավորելու հետազոտության արդյունքները:
3. օգտվելու ուսումնական տեղեկատվության տարրեր աղբյուրներից, հավաքագրելու, համակարգելու և նպատակային կիրառելու մասնագիտական տեղեկատվությունը:
4. մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում գորգակցելու ուսուցման և դաստիարակության ավանդական և նոր տեխնոլոգիաները, կիրառելու ուսումնադասատիարակչական արդյունքների ստուգման և գնահատման ժամանակակից ձևերը:
5. ըստ ուսուցման և դաստիարակության նպատակների ձևակերպելու ուսումնադասատիարակչական խնդիրներ և նախագծելու դրանց լուծման ուղիներ:
6. բացատրելու մանկավարժական հասկացությունները, սկզբունքները, օրինաչափությունները՝ ուսումնական բանավեճերի ընթացքում, արտահայտելու սեփական դիրքորոշումներն ու տեսակետները, դրսուրել համագործակցային և հաղորդակցական կարողություններ:

գ. ընդհանրական/իռիսանցելի կարողություններ

1. մասնագիտական միջավայրում դրսուրելու իր մանկավարժական մեթոդաբանական գիտելիքները:
2. կրթական համակարգում պահպանելու աշակերտ և ուսուցիչ ուսումնական փոխհամագործակցությունը՝ հաշվի առնելով դրանց առանձնահատկությունները:
3. մանկավարժական տարաբնույթ իրավիճակներում լուծելու ուսումնական խնդիրներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.ներկայացնել մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Ա2.բացատրել կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,

Ա3.սահմանել երեխաների և ուսուցիչ իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,

Բ1.պլանավորել, կազմակերպել, իրականացնել, դեկավարել, վերահսկել, գնահատել կրտսեր դպրոցականների ուսումնադասատիարակչական գործընթացը,

Բ3.կազմակերպել իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնարրույթների վրա,

Բ6.տարբերակել դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

Գ3.պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),
2. թիմային աշխատանքներ,
3. քննարկումներ,
4. հետազոտական սեմիտանարներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջադրանքներ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Մանկավարժությունը որպես զիտություն: Մանկավարժության ուսումնասիրության առարկան, խնդիրները և գործառությունները: **Թեմա 2.** Մանկավարժության մեթոդաբանությունը և զիտահետազոտական մեթոդները: **Թեմա 3.** Անձի սոցիալականացման գործընթացը: **Թեմա 4.** Մանկավարժական գործընթացը որպես համակարգ և ամբողջական երևույթ: **Թեմա 5.** Կրթական համակարգը ՀՀ-ում: **Թեմա 6.** Դիդակտիկան որպես մանկավարժական տեսություն: **Թեմա 7.** Ուսուցման գործընթացը որպես ամբողջական համակարգ: **Թեմա 8.** Ուսուցման օրինաչափությունները, սկզբունքները և դրանց դասակարգումը: **Թեմա 9.** Ուսուցման մեթոդներն ու միջոցները: **Թեմա 10.** Ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաներ: **Թեմա 11.** Ուսուցման կազմակերպման ձևերը: **Թեմա 12.** Ուսուցման գործունեության արդյունքների ստուգումն ու գնահատումը: **Թեմա 13.** Դաստիարակության գործընթացի երևույնը և բովանդակությունը: **Թեմա 14.** Դաստիարակության սկզբունքները: **Թեմա 15.** Դաստիարակության մեթոդները միջոցները և ձևերը: **Թեմա 16.** Անձի դաստիարակությունը կոլեկտիվում և ընտանիքում: **Թեմա 17.** Անձի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացման հիմ-նա-կան կողմերը: **Թեմա 18.** Գեղագիտական դաստիարակություն: **Թեմա 19.** Աշխատանքային և ֆիզիկական դաստիարակություն: **Թեմա 20.** Դասդեկի աշխատանքը հանրակրթական դպրոցում: **Թեմա 21.** Հանրակրթական դպրոցի կառավարումը և դեկանականությունը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Ամբրաջան Յու., Մանկավարժություն, Եր., 2005:
- Ղույումյան Գ.Ե., Մանկավարժություն, գիրք 1, Եր., 2005:
- Պիճասիստ Պ. Ի., Պեդագոգիկա, Յորակ, Մոսկվա, 2011.
- Պուլաս Ի. Պ., Պեդագոգիկա, 2002.
- Учебник для бакалавров, Յորակ, Մոսկվա, 2012.
- Сластенин В.А., Պեդագոգիկա: Учебник, Академия, Մոսկվա, 2011.
- Коджаспирова Г.М., Պեդագոգիկա: Учебник, Гардарики, Մոսկվա, 2007.

1.0105/B22	2. Մաթեմատիկա-2	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ՍՏԴ-ում ուսուցանվող կարևորագույն մեծությունների, ինչպես նաև հանրահաշվական և երկրաչափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկաներին:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. մաթեմատիկա զիտությունից տարրական դասարաններում ուսուցանվող նյութի ընտրություն,		
2. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում,		
3. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն,		
4. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարվող աշխատանքի ձևերի մշակում,		
5. ուսուցման և դաստիարակության կատարելագործված մեթոդների մշակում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական զիտելիք և խմացություն		
1. թվարկելու մաթեմատիկայի կարևորագույն մեծությունները:		
2. բնութագրելու հանրահաշվական և երկրաչափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկաները, մասնանշելու դրանց հետ կապված հարցերը:		
3. ներկայացնելու բնական թվի և գրոյի գաղափարների ներմուծման և ձևափորման հարցերը, բացատրել թվարկության տասնորդական դիրքային համակարգի առանձնահատկությունները:		
4. շարադրելու թվաբանական գործողությունների ներմուծման, թվաբանական գործողությունների բաղադրիչների և արդյունքի միջև եղած կապի ուսուցման հիմնախնդիրները:		
5. ներկայացնելու մաթեմատիկական արտահայտությունների արժեքները անսխալ հաշվելու ուսուցման մեթոդները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կիրառելու թվաբանական գործողությունների ստուգման մեթոդները տարրեր առաջադրանքներում:		
2. օգտվելու մաթեմատիկական արտահայտությունների արժեքները անսխալ հաշվելու մեթոդներից:		

3. կազմակերպելու և անցկացնելու հանրահաշվական և երկրաչափական բովանդակությամբ արտադասարանական, խմբակային պարապունքներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. առաջադրելու և լուծելու տարբեր հանրահաշվական և երկրաչափական խնդիրներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5. մեկնարաններու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դիտում,
2. զրույց,
3. գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն,
4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բազմություններ և գործողություններ դրանց նկատմամբ: **Թեմա 2.** Առնչություններ, առնչությունների տեսակներ: **Թեմա 3.** Ֆունկցիոնալ առնչություն: **Թեմա 4.** Ասույթների հաշիվ: **Թեմա 5.** Պայմանական դասուորություններ: **Թեմա 6.** Տարրական դպրոցում թվարկության ուսուցման տեսական հիմունքները: **Թեմա 7.** Հասկացությունները և փաստարկումները տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա դասընթացում»:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Իսկանդարյան Ս., «Տարրական դասարաններում թվարանական գործողությունների ուսուցման մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր., 2014:
2. Իսկանդարյան Ս., Իսկանդարյան Ս., Տարրական դասարաններում մեծությունների ուսուցման մեթոդիկան, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2014:
3. Գործնական առաջադրանքներ, ՏԴՄՈՒՄ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ:
4. Իսկանդարյան Ս., Տարրական դպրոցում տեքստային խնդիրների ուսուցումը, Եր., 2010:
5. Իստոմինա Հ.Բ., «Методика обучения математике в начальных классах». -М., LINKA-PRESS, 1997.
6. Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):

1.0105/ B26	2.Տարիքային անատոմիա և ֆիզիոլոգիա	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.20/10/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել պատկերացումներ մանկական օրգանիզմի զարգացման ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունների և օրինաչափությունների օնտոգենեզի տարիքային տարբեր փուլերում, կառուցվածքի և ֆունկցիաների փոխարաբերությունների, առողջության պահպանման ժամանակակից մոտեցումների մասին։ Ապագա մանկավարժներին հանգամանորեն ծանոթացնել օրգանիզմի այս կամ այն հանգամանքի ֆունկցիոնալ ախտահարման պատճառներին և կանխարգելմանը վերաբերվող տեղեկատվությանը։ Վերջիններիս իմացությունը չափազանց կարևոր է դասարանում որոշ անումալիաներով օժտված և համակարգային ախտահարումների հետևանքով առաջացած հիվանդություններով տարապող աշակերտների բացահայտման, և նրանց հետ համապատասխան մոտեցումներ դրսնորելու համար։		
Դասընթացի խնդիրները		
1. ուսանողներին տալ համակարգված գիտելիքներ տարիքային անատոմիայի տարբեր շրջաններում մարդու օրգանիզմի կառուցվածքի ու ֆունկցիաների առանձնահատկությունների մասին,		

2. ձևավորել գիտական պատկերացումներ մարդու օրգան-համակարգերի և օրգանների կառուցվածքի ու ֆունկցիաների միասնականության մասին,
3. ծանոթացնել երեխայի հոգեկան և ֆիզիկական զարգացման հետազոտությունների ժամանակակից մեթոդներին,
4. ուսանողներին ծանոթացնել առողջության պահպանման ուղղված կարևորագույն ուղղություններին:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. բնութագրելու զարգացող օրգանիզմի տարիքային առանձնահատկությունները:
2. բացատրելու օնստոգենեզի տարբեր փուլերում աճի և զարգացման ընթանուր օրինաչափությունները:
3. բացատրելու մանկական օրգանիզմի ձևավորման մեջ կարգավորիչ համակարգերի դերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. պարզաբանելու մարդու օրգանիզմի և շրջակա միջավայրի փոխարաբերությունների առանձնահատկությունները:
2. որոշելու մարդու անհատական զարգացման տարբեր փուլերում հոգեֆիզիոլոգիական և անհատական տիպաբանական առանձնահատկությունները և դրանց հնարավոր փոփոխությունները:
3. կազմակերպելու ուսումնա-դասիրական գործընթացի և օրվա ռեժիմը:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կազմակերպելու ուսումնադասատիրական աշխատանքներ՝ կիրառելով անառողմայից և ֆիզիոլոգիայից ստացած գիտելիքները:
2. կատարելու սոցիալական մանկավարժի արհեստավարժ գործունեության հիմնական տեսակները, լուծելու հանրակրթության հաստատություններում տիպային արհեստավարժ խնդիրներ:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Ա2.Բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,

Բ1.Պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատել կրտսեր դպրոցականների ուսումնադասատիրական գործընթացը,

Բ2.Լուծել մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ6.Թիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. պասիվ դասախոսություն
2. ակտիվ դասախոսություն
3. հարց ու պատասխան
4. զրույց
5. խնտերակտիվ դասախոսություն
6. «Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում
7. հարց ու պատասխան
8. բանավեճ
9. զրույց:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. 2 առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 4 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Մանկական օրգանիզմի աճի և զարգացման օրինաչափությունները: Տարիքային փուլեր: Օրացուցային և կենսաբանական տարիքը, նրանց հարաբերակցությունը օնտոգենեզի տարբեր փուլերում՝ կենսաբանական տարիքի սահմանման չափանիշները: Երեխայի զարգացման կրիտիկական շրջանները:

Թեմա 2. Ժառանգականությունը և միջավայրը, նրանց ազդեցությունը մանկական օրգանիզմի զարգացման վրա: **Թեմա 3.** Կարգավորիչ համակարգերի զարգացում /հումոռալ և նյարդային/: **Թեմա 4.** Տարբեր տարիքային փուլերում ընդերային, շարժողական և զգայական համակարգերի ֆունկցիոնալ փոփոխություն: **Թեմա 5.** Զերմակարգավորման և էներգիայի փոխանակման տարիքային առանձնահատկությունները: **Թեմա 6.** Հենաշարժիչ ապարատի օնտոգենետիկական օրինաչփությունները: **Թեմա 7.** Ուղեղի հասունացման անատոմաֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները: **Թեմա 8.** Երեխայի վարքագծի հոգեֆիզիոլոգիական ասպեկտները, հաղորդակցման վարքագծի ձևավորումը: Խոսք: **Թեմա 9.** Երեխայի անհատական տիպարանական առանձնահատկությունները: **Թեմա 10.** Երեխայի ֆունկցիոնալ զարգացման մակարդակի ամբողջական ախտորոշում: Դասորաստակամություն ուսուցման նկատմամբ:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Կարապետյան Ս., Շահմիքրյան Ս., Տարիքային ֆիզիոլոգիա, Եր 1981:
2. Միքայելյան Ն., Ֆիզիոլոգիա /օնտոգենեզի և անստոմիայի հիմունքներով/ դասագիրք մանկավարժական բուհերի ուսանողների համար, Եր., 1990:
3. Անտոնովա Օ., Վозрастная анатомия и физиология., Москва, Высш. образование, 2006.

1.0303/B27	2.Շախմատի տեսություն և պրակտիկա	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին զինել գիտելիքներով, որոնց օգնությամբ նրանք կկարողանան մանկավարժական գործնքացում առաջացած խնդիրներին տալ շահմատ առարկայի լուծումներ:		
Դասընթացի հիմքները.		
1. ուսումնամիբել «Շախմատի դասավանդումը դպրոցում» առարկան, որը խիստ կարևոր է և մասնագիտական:		
2. զինել շահմատին հատուկ գիտելիքներով, շահմատի ծագումնաբանությանը, խաղաքարերին, շահմատային հասկացություններին,		
3. ծանոթացնել խաղի վարման կարգին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու շահմատ խաղի նպատակը և խնդիրները, խաղի տրամաբանությունը, ռազմավարությունը:		
2. ներկայացնելու շահմատի խաղատախտակի կառուցվածքը, թվարկելու խաղաքարերը և բացատրելու նրանց գործողությունները և մոտավոր արժեքները:		
3. բնութագրելու շախ, մատ, պատ, փոխատեղում հասկացությունները, բերելու համապատասխան խաղային իրավիճակների օրինակներ:		
4. մեկնաբանելու տարբեր խաղային իրավիճակներ, բնութագրելու կոնկրետ իրավիճակներում խաղացողների հնարավորությունները, առավելությունները և հետագա քայլերի տրամաբանական ընթացքը:		
5. բացատրելու խաղաքար վերցնելու, զինվորը որևէ այլ խաղաքարով փոխարկելու, մատ, անելու, պատ ստեղծելու, փոխատեղում կատարելու իրավիճակները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ձանաշելու խաղաքարերը և դրանք ձիշտ դասավորելու շահմատի խաղատախտակի վրա, ձիշտ քայլելու բոլոր խաղաքարերով:		
2. ձիշտ որոշումներ կայացնելու խաղային տարբեր իրավիճակներում:		
3. լուծելու տարբեր բարդության շահմատային խնդիրներ, կազմելու շահմատային պարզ խնդիրներ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. արժնորելու շահմատի դերը երևակայության, տրամաբանական մտածողության, կամային որակների, դժվարին իրավիճակներում կողմնորոշվելու կարողությունների ձևավորման և զարգացման գործում:		
2. զնահատելու արդարությունն ու ազնվությունը:		
3. կարևորելու ուշադիր և կենտրոնացված աշխատանքը:		
4. աշխատելու թիմում:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ):		
Ա2.բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչփությունները,		
Բ3.կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների		

հիմնադրույթների վրա,
Բ5. Աեկանական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսուրել կայուն հետաքրքրություն,
Գ4. Աստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանք 3. քննարկում 4. գեկուցում 5. ինքնուրույն աշխատանք:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր: 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր: Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր: Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:
13. Դասընթացի համարությունը բովանդակությունը.
Թեմա 1. Նախնական շահմատային պատկերացումների և հասկացությունների ձևավորման մեթոդիկա: Թեմա 2. Խաղատախտակի և խաղաքարերի շարժման, նաև խաղաքար վերցնելու վերաբերյալ պատկերացումների ձևավորման մեթոդիկա: Թեմա 3. Արքայի, քայլի հասկացության իմաստի, շահմատում հերթական քայլի, արքային վերաբերվող կանոնների ձևավորման մեթոդիկա: Թեմա 4. Թագուհի խաղաքարի, նրա շարժման, թագուհով խաղաքար վերցնելու, հարվածի տակ գտնվող դաշտերի և այլ հասկացությունների ձևավորման մեթոդիկա: Թեմա 5. Շախ և մատ: Մատի իմաստը, արքային վերաբերվող կանոնների, պատկերացումների, հասկացությունների ձևավորման մեթոդիկա: Թեմա 6. Պատ: Շախմատի խաղի հնարավոր արդյունքների, պատի իմաստի ուսուցանման մեթոդիկա: Թեմա 7. Նավակ և փիղ խաղաքարերի շարժման ձևերը, նավակ և փիղ խաղաքարերով մատերի ուսուցման մեթոդիկա: Թեմա 8. Զի խաղաքարը, ձիով մատերի և «պատառաքաղ» հասկացության ուսուցման մեթոդիկան: Թեմա 9. Զինվոր: Զինվորների սկզբնական դասավորությունը: Զինվորի շարժումը, հարվածի դաշտերը, զինվորով խաղաքար վերցնելը, շախ և մատ հայտարարելը, զինվորով կողանցիկ վերցնելու մեթոդիկան: Թեմա 10. Քայլի գրանցում: Պայմանական նշանները շահմատում: Խաղի / պարտիայի / գրանցումը: Ընդարձակ և համարությունը գրանցման մեթոդիկան: Թեմա 11. Հավերժական շախ: Հավերժական շախը որպես ոչ-ոքի հասնելու միջոցի ուսուցման մեթոդ: Թեմա 12. Մատ թագուհին: Միայնակ թագուհինը մատի տեխնիկայի ուսուցման մեթոդիկան: Թեմա 13. Մատ մեկ և երկու նավակով: Մատ թագուհինը և մեկ նավակով վերցնախաղերի ուսուցման մեթոդիկան: Թեմա 14. Մատ վերջին հորիզոնականում: Վերջին հորիզոնականում մատի տիպային դիրքերի ուսուցման մեթոդիկան: Թեմա 15. Մանկական մատ: f2 և f7 դաշտերի թուլությունը խաղի սկզբում: Մանկական մատի տիպային դիրքերի և այլ տիպի մատերի ուսուցման մեթոդիկան: Թեմա 16. Պաշտպանություն: Պաշտպանական տիպային դիրքեր, անպաշտպան խաղաքար, կրկնակի հարձակումը որպես տակտիկական գենքի ուսուցման մեթոդիկա:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Խապիրյան Մ., Մարզանունների բացատրական բառարան. Եր., 1984: 2. Շախմատային խաղի դասագիրք, Եր., 2014:

1.0105/B10	2. Մաթեմատիկա-3	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ՍՏԸՆ-ում ուսուցանվող կարևորագույն մեծությունների, ինչպես նաև հանրահաշվական և երկրաչափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկաներին:		
Դասընթացի խնդիրները		
1. մաթեմատիկա գիտությունից տարրական դասարաններում ուսուցանվող նյութի ընտրություն, 2. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում, 3. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն, 4. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարվող աշխատանքի ձևերի մշակում, 5. ուսուցման և դաստիարակության կատարելագործված մեթոդների մշակում:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն

- Ներկայացնելու թվագրության դիրքային և ոչ դիրքային համակարգերը, մեկնաբանելու թվագրության տասնորդական համակարգի գործնական նշանակությունը:
- Ներկայացնելու և բացատրելու թվաբանական գործողությունների կատարման ալգորիթմները:
- Ներկայացնելու և մեկնաբանելու բաժանելիության հայտանիշները, Պասկալի հայտանիշը:
- սահմանելու պարզ և բաղադրյալ թվերը, ձևակերպելու և մեկնաբանելու թվաբանության հիմնական թեորեմը:
- բացատրելու ԱՍԸԲ և ԱՓԸԲ գաղափարները, ներկայացվնելու դրանք գտնելու ալգորիթմները, մեկնաբանելու որանցում թվաբանության հիմնական թեորեմի կիրառության տրամաբանությունը:
- Ներկայացնելու տարրական դպրոցում կիրառվող հաշվողական հնարները:
- թվարկելու և բացատրելու տեքստային խնդիրների լուծման փուլերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- կատարելու գումարման, հանման, բազմապատկման և բաժանման գործողությունները երկու բնական թվերի միջև, ապացուցելու բնական թվերի հետ կատարվող գործողությունների հիմնական հատկությունները:
- գտնելու երկու բնական թվերի ԱՍԸԲ-ն և ԱՓԸԲ-ն, դրանք կիրառելու տեքստային խնդիրներում:
- տարրերակելու տեքստային խնդիրների տիպերը, դրանք տեղափոխելու գործնական դաշտ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- կիրառելուն իր գիտելիքները թվաբանությունից տարրական դպրոցում:
- կատարելու հաշվարկներ հաշվողական հնարների կիրառմամբ:
- լուծելու թվաբանության հիմնական հասկացություններին վերաբերող և դրանց իմաստը բացահայտող խնդիրներ և վարժություններ:

10. Դասընթացը ձևագորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափություններ,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,

Բ5. մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորելու կայուն հետաքրքրությունն,

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դիտում,
- գրույց,
- զրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն,
- մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր հարցում, առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր հարցում, առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ոչ դիրքային և դիրքային թվագրության համակարգեր: Թվագրության տասնորդական համակարգը: **Թեմա 2.** Թվաբանական գործողություններ կատարելու ալգորիթմներ տասնորդական համակարգում: Թվագրության այլ համակարգեր: **Թեմա 3.** Բազմապատիկ, բաժանարար: Երկու բնական թվերի ամենամեծ ընդհանուր բաժանարար (ԱՍԸԲ(Ա,Բ)) և ամենափոքր ընդհանուր բազմապատիկ (ԱՓԸԲ[Ա,Բ]): Էվկլիդեսի ալգորիթմը: ԱՍԸԲ(Ա,Բ)-ի և ԱՓԸԲ[Ա,Բ]-ի վերաբերյալ թեորեմներ: «Պարզ» (բաղադրյալ) թիվ հասկացությունը: Փոխադարձարար պարզ թվեր: **Թեմա 4.** Էրատոսթենեսի զատիչը: Թվաբանության հիմնական թեորեմը: **Թեմա 5.** Տեքստային խնդիր: Տեքստային խնդիրների լուծման հիմնական մեթոդները: **Թեմա 6.** Մոդուլի ելքեր-փոխանցումներ տղմում դասընթաց:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Իսկանդարյան Ս., Տարրական դասարաններում թվաբանական գործողությունների ուսուցման մեթոդիկան, Եր., 2014:
- Իսկանդարյան Ս., «Տարրական դասարաններում մեծությունների ուսուցման մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2014:
- Իսկանդարյան Ս., Տարրական դպրոցում տեսատային խնդիրների ուսուցումը, Եր., 2010:
- Գործնական առաջադրանքներ, ՏԴԱՈՒՄ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ:
- Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):
- Истомина Н.Б., «Методика обучения математике в начальных классах». -М., LINKA-PRESS, 1997.

1. 0302/B18	2. Մայրենի լեզու-1	2. 6 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Եղրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի հնչյունական համակարգն իր տարրեր հատկանիշներով, ուսումնասիրել խոսքային ավելի մեծ միավորները վանկը, հնչարառը, հնչանախադասությունը, շեշտը և հնչերանգը, զինել ուղղագրությանը և ուղղախոսությանը վերաբերող տեսական և գործնական-կիրառական կարողություններով և հմտություններով, ինչպես նաև բառային համակարգերն իրենց տարրեր հատկանիշներով, ուսուցանել տեսական զիտելիքների գործնական կիրառությունը:		
	Դասընթացի խնդիրները.	
	1. ուսանողին ներկայացնել ժամանակակից հայոց լեզվի հնչյունական, հնչյունափոխական առանձնահատկությունները,	
	2. բացատրել ուղղախոսության-ուղղագրության նորմերը,	
	3. լեզվաքերականական զիտելիքների հիման վրա խոսքի և նրա միավորների վերլուծության կարողությունների ձևավորումը:	
	4. կարենրել բառերի՝ իրենց լեզվի ինքնուրույնաբար գործածվող հիմնական միավորների դերը խոսքում,	
	5. իմաստաբանության, բառապաշտի շերտերի, դարձվածաբանության յուրացմամբ հարստացնել ուսանողների բառապաշտը, կիրառելի դարձնել հոմանիշների, հականիշների, համանունների, հարանունների, դարձվածքների գործածությունը,	
	6. ներկայացնել բառերի ծագման ու նրանց պատմական կյանքի, բառարանների կազմման, նրանց տեսակների, բառագիտական նշանակության և այլ հարցերի ուսումնասիրությունը,	
	7. լեզվաքերականական զիտելիքների հիման վրա խոսքի և նրա միավորների վերլուծության կարողությունների ձևավորումը:	
9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները		
ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն		
	1. սահմանելու «Հնչյունաբանություն» և «Բառագիտություն» զիտակարգերի առանցքային հասկացությունները և դրանց բովանդակությունը, դերը հայերենի կառուցվածքային տարբեր մակարդակների միավորների համակարգում,	
	2. զանազանելու հնչյունափոխական առանձնահատկությունները, գրանցաների և հնչյունների փոխհարաբերությունը,	
	3. ներկայացնելու հայոց լեզվի հնչյունաբանության և բառագիտության տարբեր բաժինների հիմնադրույթները և դրանց ներքին կապերը,	
	4. վերաբերությունը բառիմաստի տեսակներն ու փոփոխությունները,	
	5. ներկայացնելու ժամանակակից հայերենի բառապաշտի հատկանիշները, բառերի ձևախմաս-տային խմբերի դասակարգման սկզբունքները, բառակազմական օրինաչափությունները,	
	6. բացահայտելու «Հնչյունաբանություն» և «Բառագիտություն» զիտակարգերի դերը հայերենի կառուցվածքային տարբեր մակարդակների միավորների համակարգում,	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
	1. կատարելու հնչյունաբանական վերլուծություն,	
	2. ճիշտ տարբերակելու հնչյունափոխության բոլոր տեսակները,	
	3. գործնականում կիրառելու ուղղագրության և ուղղախոսության վերաբերյալ զիտելիքները և ունակությունները,	
	1. կատարելու ձևույթաբանական և բառակազմական վերլուծություն, բնագրերի հիման վրա ճիշտ տարբերակելու տարբեր բառերի ծագումը, կրած ձևախմատային փոփոխությունները,	

2. կատարելու բառակազմական վերլուծություններ, նկարագրելու բառերի կառուցվածքային օրենքներն ու օրինաշափությունները,
3. նկարագրելու բառապաշտի դասակարգման սկզբունքները և խոսքային միջավայրում ձիշտ օգտվելու տարրեր բառաշերտերից,
4. օգտվելու լեզվաբանական տարբեր բառարաններից, հայթայթելու տեղեկատվություն և գործառելու,
5. տեքստերում և բանավոր խոսքում ձիշտ գործառելու ձևախմատային տարրեր խմբի բառերը,
6. բացատրելու դարձվածքների կազմությունն ու գործածության ոճական նպատակը,

գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ

1. կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ,
2. հաստատելու միջառարկայական կապեր,
3. հակադրելու, մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբեր աղբյուրներից հայթայթած տեղեկատվությունը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի

Ա1.ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Բ2.լրացնելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5.մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորելու կայուն հետաքրքրություն,

Բ6.տարրերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

Գ2.մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3.պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4.ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ոեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
3. բացատրական մեթոդ
4. համագործակցային աշխատանք
5. տեսասահիկների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում
6. մտագրոհ
7. ռեֆերատներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջարկանքներ՝ առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. առավելագույնը 8 միավոր:

13. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը.

Թեմա 1. Ժամանակակից հայոց լեզվի հնյունաբանության ուսումնասիրության առարկան:

Արտասանվածքի վերլուծություն: Վանկը, շեշտը հայերենում: Հնյուններ. դասակարգումը: **Թեմա 2.**

Հնյունափոխություն. տեսակները: **Թեմա 3.** Ուղղագրություն և ուղղախոսություն: **Թեմա 4.**

Բառագիտություն. ուսումնասիրության առարկան: Բառ. բառի հատկանիշները: Բառիմաստի փոփոխություն: Բառերի ձևախմատային խմբերը: **Թեմա 5.** Բառապաշտ: Բառապաշտի շերտերն ու դասակարգումը: **Թեմա 6.**

Բառակազմություն: Զնութք և նրա տեսակները: Բարդություններ. տեսակները: Դարձվածաբանություն:

դասակարգումը: **Թեմա 7.** Բառարանագրություն. բառարանների տիպերը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Արեդյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Երկեր, Զ հատոր, Եր., 1974:
- Աղայան Էդ., Լեզվաբանության հիմունքներ, Եր., 1987:
- Առաքելյան Վ., Խաչատրյան Ա., Էլոյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու, հտ. 1-ին /հնյունաբանություն և բառագիտություն/, Եր., 1979:
- Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Հնյունաբանություն/, Եր., 1990:
- Զահուկյան Զ., Աղայան Էդ., Առաքելյան Վ., Քոյան Վ., Հայոց լեզու, 1-ին մաս, Ա պրակ, Եր., 1980:
- Սուրիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /հնյունաբանություն, բառագիտություն, բառակազմություն/, Եր., 1982:
- Սուրիասյան Ք., Ֆելեքյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 2017:

1.0303/B30	2.Երաժշտություն և դասավանդման մեթոդիկա	3.3 ECTS կրեդիտ
4.2ժամ/շաբ.	5.15/15/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ գործնական աշխատանքների միջոցով զարգացնել երաժշտական կրթություն չունեցող ուսանողների երաժշտական մտաշորությունը, ոփթմի և լաղի աստիճանների զգացողությունը, ապահովությունը ուսանողների գեղագիտական դաստիարակությունը, ուսանողին զինել տարրական դասարաններում երգ և երաժշտություն առարկայի դասավանդման համար անհրաժեշտ տեսական գիտելիքներով և կարողություններով։		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ուսումնասիրել երաժշտական դաստիարակության բովանդակությունը տարրական դասարանում, 2. բացահայտել երաժշտության դասավանդման տեսությունը որպես գիտելիքների, հասկացությունների, օրինաչափությունների համակարգ, 3. ուսումնափրել երաժշտության դասի բովանդակությունը և կառուցվածքը տարբեր ժամանակաշրջաններում։		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու երաժշտության և երաժշտական գործունեության դերն ու նշանակությունը երեխայի կյանքում։ 2. բացատրելու հայկական և արտասահմանյան երկրների երաժշտական գործիքների և նրանցով կատարման առանձնահատկությունները։ 3. սահմանելու երաժշտության հիմնական հասկացությունները, երաժշտական ժանրերը և այլն։ 4. բնութագրելու տարրական դպրոցում երաժշտության ուսուցման խնդիրները, ներկայացնելու ուսուցման մեթոդները։		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. լսողությամբ տարբերակելու և ճանաչելու հայկական և արտասահմանյան երկրների նվազարանները։ 2. տարբեր երաժշտական ստեղծագործությունների համար որոշելու ունկնդրման կազմակերպման ձևերը։ 3. աշակերտների տարիքային առանձնահատկություններից կախված ընտրելու ուսուցման համապատասխան մեթոդներ և կիրառելու մանկավարժական ժամանակակից մոտեցումներ։		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. հանրության մեջ ցուցաբերելու երաժշտական տարրական գիտելիքների, ազատ հաղորդակցվել երաժիշտների հետ մասնագիտական թեմաներով։ 2. կազմակերպելու տարատեսակ երաժշտական միջոցառումներ, հանդիսություններ, զվարձանքներ։ 3. աշխատելու թիմում։ 4. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը։		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա3. սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,

Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,

Բ3. կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուտպ, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սաղրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),
2. թիմային աշխատանքներ,
3. ըննարկումներ,
4. հետազոտական սեմիանարներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Կրտսեր դպրոցականի երաժշտական գործունեության հիմնական ձևերը: **Թեմա 2.** Երաժշտական դաստիարակությունը արտադասարանային աշխատանքների ընթացքում: **Թեմա 3.** Երաժշտական խմբակային աշխատանքների կազմակերպման ձևեր: **Թեմա 4.** Սանկական երաժշտական նվազարանների իմացություն: **Թեմա 5.** Ծանոթություն երաժշտական այրութենին, նվազելու կարողություն: **Թեմա 6.** Բազմակողմանի երաժշտական կրթությամբ զարգացած անձնավորություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ամիրջանյան Յու., Սահակյան Ա., Մանկավարժություն, Եր., 2004.
2. Ասատրյան Լ., Կարապետյան Ա., Ասատրյան Մ., Ցոլակյան Թ., Կրթության համակարգի կառավարման հիմունքները, 1 մաս, Եր., 2003:
3. Բարանսկի Յու., Մանկավարժություն, հատոր 1,2, Եր., 1986, 1987:
4. Ղույումյան Գ., Մանկավարժություն, զիրք 1, 2, Եր., 2005:
5. Ալիև Յ.Բ., Методика музыкального воспитания детей (от детского сада к начальной школе). - Воронеж, 1998.

1.0303/B31	2.Հետազոտության պլանավորում և մեթոդներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7.առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել լեզվաբանության ոլորտում գիտահետազոտական աշխատանքներ կատարելու մեթոդաբանությանն ու մեթոդներին և սովորեցնել ինքնուրույնուսումնասիրություններ կատարելու հնարներ:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի՝

ա.մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. վերարտադրելու գիտահետազոտական աշխատանքներ կատարելու մեթոդաբանությունը,
2. թվարկելու լեզվաբանության ոլորտում հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար կիրառակող մեթոդները:

բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. օգտագործելու համագիտական և նեղ գիտական մեթոդներ մասնագիտական կիրառական վերլուծություններ և ինքնուրույն գիտահետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար,
2. մասնագիտորեն վերլուծելու և գնահատելու լեզվաբանության ոլորտը:

գ.ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. ֆաստերի վերլուծության հիման վրա կատարելու եզրահանգումներ և ընդհանրացումներ,
2. աշխատելու թիմում:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

Ա3. կառուցելու տրամաբանորեն ձիշտ, ֆաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով,

Ա4. ներկայացնելու բանահրության և մյուս հասարակական գիտությունների միջև առկա միջզհտակարգային կապերն ու հարաբերությունները,

Բ1. հետազոտելու, վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու հայերենով, ֆրանսերենով, անգլերենով մշակված նյութի վերաբերյալ ցուցաբերելով բննադատական նորարարական մոտեցում ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք իրականացնելիս,

Բ3. կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու ինդիքները և դրանց լուծման ուղիները,

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ ֆաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազարդությունները ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. խոսքային մեթոդներ,
2. լսարանային ցուցաբերություններ,
3. գործնական մեթոդներ,
4. պրոբլեմային-որոնողական մեթոդ,
5. հետազոտական մեթոդ,
6. բանավեճ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջարրանքներ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. «Մանկավարժական հետազոտությունների մեթոդներ» դասընթացի ներածություն: Թեմա 2.

Մեթոդական հետազոտության պլանավորումը և աշխատանքի շրջանակները: Թեմա 3. Մեթոդական հետազոտական աշխատանքի ընդհանուր մեթոդաբանությունը: Թեմա 4. Գիտական գրավոր խոսքի կառուցվածքի բաղադրիչները և դրանց ներկայացման բովանդակությունը: Թեմա 5. Գիտահետազոտական աշխատանքի արդյունքների ներկայացման ընդհանուր սկզբունքները: Թեմա 6. Գիտական աշխատանքը պաշտպանության ներկայացնելու ձևաչափը:

1. Հիմնական գրականության ցանկը

1. Ավագիմյան Ա., Գիտական գրավոր խոսք, Երևան 2021:

2. Ամիրջանյան Յու., Սարգսյան Ա.և ուրիշներ, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, գիրք Բ, Խոսք:Խոսքի արժանիքները:Խոսքի գործառական տարրերակները, Երևան 2015:
3. Գաբրիելյան Վ., Գրավոր խոսք, Երևան 2012:
4. Հովհաննիսյան Գ. և ուրիշներ, Գիտահետազոտական աշխատանք կատարելու հիմնական սկզբունքները, Երևան 2014:

1.0105/B33	2. Մաթեմատիկա-4	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ԱՏԴ-ում ուսուցանվող կարևորագույն մեծությունների, ինչպես նաև հանրահաշվական և երկրաչափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդներին:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Մաթեմատիկա գիտությունից տարրական դասարաններում ուսուցանվող նյութի ընտրություն,		
2. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում,		
3. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն,		
4. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարրող աշխատանքի ձևերի մշակում,		
5. ուսուցման և դաստիարակության կատարելազորձված մեթոդների մշակում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. թվարկելու մաթեմատիկայի կարևորագույն մեծությունները,		
2. բնութագրելու հանրահաշվական և երկրաչափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդները, մատնանշելու դրանց հետ կապված հարցերը,		
3. ներկայացնելու բնական թվի և զրոյի գաղափարների ներմուծման և ձևավորման հարցերը, բացատրելու թվարկության տասնորդական դիրքային համակարգի առանձնահատկությունները,		
4. շարադրելու թվաբանական գործողությունների ներմուծման, թվաբանական գործողությունների բաղադրիչների և արդյունքի միջև եղած կապի ուսուցման հիմնախնդիրները,		
5. ներկայացնելու մաթեմատիկական արտահայտությունների արժեքները անսխալ հաշվելու ուսուցման մեթոդները,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Առաջադրելու և լուծելու տարրեր հանրահաշվական և երկրաչափական խնդիրներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդների կազմության սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ5. մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության կությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,		
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանալու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր		

կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրարվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դիտում,
2. գրույց,
3. գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն,
4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բարկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Բնական թվերի ընդլայնումը՝ ամբողջ թվեր: **Թեմա 2.** Ամբողջ թվերի ընդլայնումը՝ ուսցիոնալ թվեր: **Թեմա 3.** Ուսցիոնալ թվերի ընդլայնումը՝ իրական թվեր: **Թեմա 4.** Կոմբինատորիկայի հիմնական հասկացություններն ու փաստերը : **Թեմա 5.** Կոմբինատորիկայի տարրեր ՏԴՄԴ-ում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Իսկանդարյան Ս., Տարրական դասարաններում թվաբանական գործողությունների ուսուցման մեթոդիկան, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր., 2014:
2. Իսկանդարյան Ս., Տարրական դասարաններում մեծությունների ուսուցման մեթոդիկան, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2014:
3. Գործնական առաջադրանքներ, ՏԴՄԸՒՄ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ:
4. Իսկանդարյան Ս., Տարրական դպրոցում տեքստային խնդիրների ուսուցումը, Եր., 2010:
5. Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):
6. Истомина Н.Б., «Методика обучения математике в начальных классах». -М., LINKA-PRESS, 1997

1. 0302/B18	2. Մայրենի լեզու-2	2.6 ECTS կրելիս
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել ժամանակակից հայերենի ձևաբանական համակարգը՝ քննության առնելով գոյական, ածական, թվական, բայ, մակրայ խոսքի մասերի որոշման հիմունքները, բերականական կարգերը, ուսուցանել տեսական գիտելիքների գործնական կիրառությունը:		
Դասընթացի խնդիրներ.		
1. Ուսանողին ներկայացնել ժամանակակից հայոց լեզվի քերականական համակարգի առանձնահատկությունները, քերականական հիմնական հասկացությունները,		
2. քերականական կարգերի, քերականական իմաստների և ձևերի յուրացմամբ հարստացնել ուսանողների իմացությունը քերականական կարսորագույն հասկացությունների վերաբերյալ,		
3. ներկայացնել խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները և տարբերակված խոսքիմասային խմբերն իրենց առանձնահատկություններով,		
4. հիմնավոր գիտելիքներ ձևավորել այութական խոսքի մասերի և դրանց քերականական յուրահատկությունների վերաբերյալ,		
5. ձևավորել մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ գիտելիքներ ու հմտություններ, տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն:		

9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի:

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Նկարագրելու և մեկնաբանելու ձևաբանության ուսումնասիրության առարկան և նրա խնդիրները, վերարտադրելու քերականական կարգերի էությունը և դրանց տարբերակման չափանիշները, բացատրելու քերականական իմաստների և ձևերի փոխհարաբերությունները:

2. Թվարկելու խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները, գոյական, ածական, թվական խոսքի մասերն իրենց քերականական կարգերով:

3. Քննարկելու և խմբավորելու գոյական, ածական, թվական, բայ, մակրայ խոսքի մասերի քերականական առանձնահատկությունները, բացատրելու դրանց դերը և կիրառական յուրահատկությունները:

5. Բացատրելու և վերլուծելու բառաձևերում ձևույթների արտահայտած քերականական նշանակությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Զանազանելու գոյական, ածական, թվական խոսքի մասերի քերականական առանձնահատկությունները:

2. Ընդհանրացնելու գոյական, ածական, թվական խոսքի մասերի տարբեր խմբերն իրենց առանձնահատկություններով և նշանակությամբ:

3. Տեքստում հակադրելու և զանազանելու խոսքի մասերն իրենց քերականական հատկանիշներով:

4. Գործնականում հակադրելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու կապ, շաղկապ, վերաբերական, ձայնարկություն խոսքի մասերին վերաբերող յուրահատկությունները:

5. Զանազանելու նյութական խոսքի մասերին հատուկ քերականական առանձնահատկությունները և դրանք կիրառելու գործնականում:

6. Հակադրելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու խոսքի մասերին հատուկ քերականական առանձնահատկությունները:

7. Գործնականում կիրառելու նյութական խոսքի մասերին վերաբերող տեսական գիտելիքները և մեկնաբանելու դրանք:

գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ

1. Կարևորելու ուշադիր և կենտրոնացված աշխատանքը:

2. Աշխատելու թիմում:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի

Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Բ2. Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5. Մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորել կայուն հետաքրքրություն,

Բ6. տարբերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

գրավոր առաջադրանք

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազորմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
3. բացատրական մեթոդ
4. համազործակցային աշխատանք
5. տեսասահիկների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում
6. մտագրոհ
7. ռեֆերատներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. առավելագույնը 8 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

Ներածություն. Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության ուսումնասիրության առարկան: Քերականական կարգեր: **Թեմա 1.** Խոսքի մասերը ժամանակակից հայերենում, դրանց որոշման հիմունքները: Փոխանունություն: **Թեմա 2.** Գոյական. քերականական կարգերը (թվի, հոլովի, առկայացման, անձի և ոչ անձի), հմաստային-քերականական խմբերը: **Թեմա 3.** Ածական. տեսակները և նրանց հատկանիշները: **Թեմա 4.** Թվական. տեսակները, կազմությունը: **Թեմա 5.** Դերանուն. տեսակները և դրանց քերականական հատկանիշները: **Թեմա 6.** Բայ. կազմությունը, տեսակները, քերականական կարգեր՝ դեմք, թիվ, ժամանակ, եղանակ, սեռ, կերպ: **Թեմա 7.** Մակրայ. տեսակները և կազմությունը: **Թեմա 8.** Կապ. տեսակները, դասակարգման սկզբունքները, հոլովառությունը: Շաղկապ. տեսակները: **Թեմա 9.** Վերաբերական. տեսակները: Չայնարկություն. Տեսակները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Արքահամյան Ս., Ժամանակակից հայերենի քերականություն, Եր., 1969:
2. Աբեղյան Ս., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965:
3. Արքահամյան Ս., Պատմասայան Ն., Օհանյան Հ., Ժամանակակից հայոց լեզու, 1974:
4. Ասատրյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու. ձևաբանություն, Եր., 1983:
5. Ասատրյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզվի ձևաբանության հարցեր, Ա, Բ, Գ, Եր., 1970, 1973, 1977:

1.0303/B35	2. Մայրենի լեզվի դասավանդման մեթոդիկա -1	3.6 ECTS կրեյխտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6.3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել վաղ ուսուցման պայմաններում գրաճանաչության ժամանակակից մեթոդների կիրառման տեսությունն ու պրակտիկան, ձևավորել առաջին դասարանում 6 տարեկաններին գրել կարդալ սովորեցնելու ուսանողների գիտելիքները և գրաճանաչության դասեր վարելու կարողությունները:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ուսանողներին նախապատրաստել գրաճանաչության երեք շրջաններում դասեր վարելու կարողություններով, 2. Մեկնաբանել վաղ ուսուցման պայմաններում առաջին դասարանում կազմակերպվող գրաճանաչության դասի առանձնահատկությունները, 3. Ձևավորել գրաճանաչության դասեր վարելու գործընթացում կրտսեր դպրոցականների դժվարությունների պատճառները բացահայտելու և հաղթահարելու ուսանողների կարողությունները:		
9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. հիմնավորելու գրաճանաչության ժամանակակից մեթոդների արդյունավետությունն ու անձնակողմնորոշչի բնույթը: 2. դիտարկելու գրաճանաչության պատմական մեթոդները: 3. Վերլուծելու ՀՀ գործող այլընտրանքային այբբենարանների բովանդակությունն ու կառուցվածքը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կազմելու գրաճանաչության երեք շրջաններում իրականացվող դասերի պլաններ, քննարկելու դրանց հիման վրա իրականացվող դասերի ընթացքն ու արդյունավետությունը: 2. ներկայացնելու ներառական կրթության պայմաններում ԿԱՊԿՈՒ երեխաների հետ իրականացվող աշխատանքի բովանդակությունն ու ձևերը:		
գ. ընդհանրական /իռիխանցելի կարողություններ		
1. մշակելու և ներկայացնելու հայերենի հնչյուն-տառերի ուսուցման այլընտրանքային դասեր: 2. ուսումնասիրելու ներառական կրթության պայմաններում ՀՀ գործող այբբենարանների գործածման հնարավորությունները, ներկայացնելու համապատասխան առաջարկություններ: 3. ստեղծելու գրաճանաչության ընթացքում կրթառվող դիդակտիկ նյութերի, խաղերի համալիր, մշակելու նրանց կիրառման մեթոդական երաշխավորություններ:		
10. Դասընթացը ձևաբառում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ,		

կայացնելու որոշումներ,

Բ5.մեկնարանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,

Բ6.տարրերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

Գ6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնազավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. ակտիվ դասախոտաւթյուն
2. խոսքային մեթոդներ
3. էվրիստիկ մեթոդ
4. համագործակցային աշխատանք
5. սահմանադրություն
6. մտագրոհ

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույն՝ առավելագույնը 3 միավոր:

13.Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը

Ներածություն. Մայրենիկ դասավանդման մեթոդիկան որպես մանկավարժական գիտություն, կապն այլ գիտությունների հետ: **Թեմա 1.**Գրաճանաչության մեթոդները հայ դպրոցում, ժամանակակից մեթոդները: **Թեմա 2.**Գրաճանաչության նախաայրբենական շրջան: **Թեմա 3.**Գրաճանաչության այրբենական շրջան: **Թեմա 4.**Գրաճանաչության հետայրբենական շրջան:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գյուլամիրյան Զ., Մայրենիկի ուսուցման մեթոդիկա, Եր., 2018:
2. Տեր-Գրիգորյան Ա., Հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկա, Եր., 1980:
3. Սարգսյան Վ., Այրբենարան, Եր., 2017:
4. Քյուրքչյան Ա., Տեր-Գրիգորյան Լ., Այրբենարան, Եր., 2017:
5. Քյուրքչյան Ա., Տեր-Գրիգորյան Լ., Ուսուցչի ձեռնարկ, Եր., 2017:

1.0303/B36	2.Մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա-1	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ՄՏԴ-ում ուսուցանվող կարևորագույն մեծությունների, ինչպես նաև հանրահաշվական և երկրաշափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկաներին: Ուսանողի առջև բացել մաթեմատիկայի աշխարհայցքային նշանակությունը՝ մաթեմատիկան որպես մշակույթի տեսակ, մաթեմատիկան որպես լեզու, մաթեմատիկան որպես իմացության գործիք, մաթեմատիկան որպես արժեք: Ուսանողին տալ այնպիսի մաթեմատիկական գիտելիքներ, որոնց հիմքի վրա գիտականորեն հիմնավորված ու արդյունավետ կառուցվում է տարրական դպրոցի մաթեմատիկայի դասընթացը: Նպաստել ուսանողի մտածողության տարբեր տեսակների (խոսքային-տրամարանական, կոմբինատորային, հավանականակական և այլն) զարգացմանը, ուսանողի կողմից ինքնուրույն աշխատանք կատարելու, մշտապես սովորելու և գիտելիքներ ձեռք բերելու կարողությունների ձևավորմանը և զարգացմանը: Ստեղծել անհրաժեշտ տեսական – մաթեմատիկական հիմքեր «Տարրական դպրոցում մաթեմատիկայի ուսուցման մեթոդիկա» դասընթացի արդյունավետ իրականացման համար:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. մաթեմատիկա գիտությունից տարրական դասարաններում ուսուցանվող նյութի ընտրություն,		
2. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում,		
3. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն,		
4. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարվող աշխատանքի ձևերի մշակում,		
5. ուսուցման և դաստիարակության կատարելագործված մեթոդների մշակում:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		

- բնութագրելու «Տարրական դպրոցում մաթեմատիկայի ուսուցման մեթոդիկան» որպես ուսումնական առարկա, ներկայացնելու կապը այլ գիտությունների հետ:
- ներկայացնելու տարրական դասարանների մաթեմատիկայի դասընթացի կառուցման առանձնահատկությունները, ձևակերպելու դասընթացի ուսումնասիրության նպատակները:
- սահմանելու բնական թիվ, ներկայացնելու բնական թվի տասնորդական գրառումը, ներկայացնելու և բացատրելու բնական թվերի նկատմամբ կատարվող գործողությունների ալգորիթմներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- կատարելու թեմատիկ բաշխում ըստ առարկայական ծրագրի:
- կազմելու դասի պլանավորումներ ըստ տեսակների:
- կազմելու արտադրասարանական աշխատանքների պլան:
- հավաքագրելու և ստեղծելու նախապատրաստական շրջանի և թվարկության ուսուցման վերաբերյալ օժանդակ նյութեր, դիդակտիկական խաղեր:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- կիրառելու հաշվողական հնարները տարրական դպրոցում:
- լուծելու մաթեմատիկայի հիմնական հասկացություններին վերաբերող և դրանց իմաստը բացահայտող վարժություններ և խնդիրներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական որոշությունները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5. մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության եռթյունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորել կայուն հետաքրքրություն,

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դիտում,
- գրույց,
- գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն,
- մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Գնահատման ընդհանուր ռազմավարությունը.

1-ին ընթացիկ քննություն. Նախատեսված ընթացիկ քննությունը թեստային է, 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն. Նախատեսված 2 ընթացիկ քննությունները թեստային են, յուրաքանչյուրը՝ 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Թեստը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ 1 միավոր:

Ըստացիկ ստուգումներ. 2 միավոր առավելագույն արժեքով:

Ինքնուրույն աշխատանք. 1 միավոր առավելագույն արժեքով:

Մասնակցություն. 1 միավոր առավելագույն արժեքով:

Եզրափակիչ քննություն. Եզրափակիչ քննությունը բանավոր է՝ 8 միավոր առավելագույն արժեքով՝ ըստ նախապես տրված հարցաշարի: Հարցատոմսը պարունակում է 3 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը՝ համապատասխանաբար 3, 3, 2 միավոր:

13. Դասընթացի համառու բովանդակությունը.

Թեմա 1. «Տարրական դպրոցում մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա» բուհական դասընթացի նպատակը և ուսումնասիրման առարկան: **Թեմա 2.** Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի պետական չափորոշչը: Այդ դասընթացի նպատակներն ու խնդիրները: «Մաթեմատիկա» դասընթացի բովանդակության կառուցման սկզբունքները: **Թեմա 3.** Տարրական դպրոցում մաթեմատիկայի ուսուցման կազմակերպումը, առանձնահատկությունները սակավակազմ դպրոցում: **Թեմա 4.** Տարրական դպրոցում մաթեմատիկայի ուսուցման մեթոդները և միջոցները: **Թեմա 5.** Առաջին տասնյակի թվերի թվարկության ուսումնասիրության և ուսուցման մեթոդիկան: **Թեմա 6.** «Հարյուրյակ» համակենտրոնում թվարկության ուսուցման մեթոդիկան: **Թեմա 7.** Թվարկության ուսուցման մեթոդիկան «հազարյակ», «բազմանիշ թվեր» համակենտրոններում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Իսկանդարյան Ս., Տարրական դասարաններում թվաբանական գործողությունների ուսուցման մեթոդիկան, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2014:
2. Իսկանդարյան Ս., Տարրական դասարաններում մեծությունների ուսուցման մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2014:
3. Գործնական առաջադրանքներ, ՏՆՍՌԱ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ:
4. Իսկանդարյան Ս., Տարրական դպրոցում տեքստային խնդիրների ուսուցումը, Եր., 2010:
5. Իստոմինա Հ.Բ., «Методика обучения математике в начальных классах». -М., LINKA-PRESS, 1997.
6. Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):

1.0303/B37	2.Մանկավարժական հոգեբանություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.3-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողին ծանոթացնել ուսումնական գործընթացի վերլուծության ժամանակակից մոտեցումներին:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ներկայացնել ուսումնական գործընթացի կառուցվածքը,		
2. Վերլուծել մանկավարժի անձնային որակների և մասնագիտական պատրաստվածության հիմնախնդիրները,		
3. Ծանոթացնել մանկավարժական հմտություններին և կարողություններին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Բնութագրելու մանկավարժական գործունեության դերը ուսումնական գործընթացում,		
2. Մատնանշելու մանկավարաժական հոգեբանության մեջ կիրառվող մեղոնեչի ամբողջականությունը, ներկայացնելու կրթության հոգեբանության դերը մանկավարժական հոգեբանության մեջ,		
3. Բացատրելու դասախարակության հոգեբանության դերը մանկավարժական գործընթացում,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կարևորելու ուսուցչի դերը մանկավարժական գործընթացում,		
2. Մեկնաբանելու ոսուցման հոգեբանական առանձնահատկությունները,		
3. Որպես մանկավարժ գործնականում կիրառելու անձնային հոգեբանական մոտեցումներ,		
գ. քննիանություն/փոխանցելի կարողություններ		
1. ընկալելու մանկավարժական ներգործության հոգեբանական մեխանիզմները և օրինաչափությունները:		
10.Դասընթացը ձևագորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Ա2. Բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Ա3. Սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,		
Բ2. Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ3. Կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,		
Բ6. Տարրերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:		
Գ6. Կրթապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումնական շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. Դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),		
2. Թիմային աշխատանքներ,		
3. Պննարկումներ,		

4. հետազոտական սեմիանարներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և շափանիշներն են. 1-ին քննչացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր: 2-րդ քննչացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր: Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր: Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Մանկավարժական հոգեբանության առարկան և խնդիրները: Թեմա 2. Ուսումնական գործունեության կառուցվածքը: Թեմա 3. Մանկավարժական հոգեբանության մեթոդները: Թեմա 4. Մանկավարժի անձնային որակների և մասնագիտական պատրաստվածության հիմնախնդիրները: Թեմա 5. Մանկավարժական գործունեության շարժառիթները, մանկավարժական կոլեկտիվի հոգեբանություն: Թեմա 6. Մանկավարժական կարողություններ և հմտություններ: Թեմա 7. Մանկավարժական գործունեության կառուցվածքը: Թեմա 8. Դաստիարակության հոգեբանություն: Թեմա 9. Կրթության հոգեբանություն: Թեմա 10. Ուսուցման հոգեբանություն: Թեմա 11. Ուսուցչի անձի հոգեբանություն:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բայյան Ա., Մանկավարժական հոգեբանության հարցեր, Եր., 1983: 2. Էլկոնին Դ., Կրտսեր դպրոցականի ուսուցման հոգեբանություն, Եր., 1975: 3. Էլոյան Տ., Ուսուցիչը և նրա գործունեության հոգեբանական առանձնահատկությունները, Եր., 1980: 4. Այսմոնտաս Բ.Բ., Պедагогическая психология: схемы и тесты. - М.: Владос, 2004. 5. Բասովա Հ.Վ., Педагогика и практическая психология, Ростов н/Д.: Феникс, 2000.		
1.0303/B38	2.Տեխնոլոգիա և դասավանդման մեթոդիկա	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողին զինել նախնական գիտելիքներով, ծանոթացնել թղթի տեսակներին, դրանց օգտագործման բնագավառներին, մկրատից օգտվելու անվտանգության կանոններին, գոյների պարզ համադրությունից առաջացած պատկերներին և աշխատանքային դաստիարակությանը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. դաստիարակել աշխատասիրություն, զարգացնել էսթետիկական ձաշակ, 2. վեր հանել տեխնոլոգիայի գիտամանկավարժական հիմքերը՝ տարրական դպրոցում կիրառելու համատեքստում, 3. բացահայտել տեխնոլոգիայի կիրառման արդյունավետությանը նպաստող հիմնական պայմանները տարրական դպրոցում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. ներկայացնելու դասընթացի դերը տարրական դասարաններում, նրա կառուցվածքը և բովանդակությունը, 2. թվարկելու և բնութագրելու տեխնոլոգիայի զարգացման հիմնական փուլերը,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. աշխատելու թղթով, ստվարաթղթով, մատիտներով, մկրատով, քանոնով, բնական և արհեստական նյութերով (տերևներով, քարերով, կորիզներով, սերմերով, կաղիններով, կոններով և այլն), 2. ընտրելու և կիրառելու տարրական դասարանի համար ընդունելի կերպարվեստի համապատասխան տեսակները,		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. դրսնորելու իրեն որպես կիրթ, ստեղծագործող, նախաձեռնող և ակտիվ քաղաքացի, 2. աշխատելու ինքնուրույն, 3. տարրեր իրավիճակներում կիրառելու մասնագիտական հմտությունները, 4. կիրառելու պատճառահետևանքային կապի մոտեցումը որպես ձանաշղության սկզբունք:		
10. Դասընթացը ձևադրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Բ3. Կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,		
Գ6. Իրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության		

ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. խոսքային մեթոդները (դասախոսությունը, բացատրումը, ներկայացումը, ընթերցումը, երկխոսությունը և այլն),
2. զննական մեթոդները (գծագրերի, նկարների և զննական պարագաների դիտումն ու ցուցադրումը և այլն),
3. գործնական մեթոդները (առաջադրանքների, վարժությունները, տնային առաջադրանքի կատարումը և այլն),
4. հետաքրքրությունների խթանման մեթոդները (հետաքրքիր դեպքեր հայ և համաշխարհային արվեստի և մշակույթի պատմությունից, արվեստագետների կյանքի ներկայացմամբ հուզական խթանում և այլն),
5. ինտերակտիվ-կառուցողական մեթոդները (խճանկար, ուսումնական բանավեճ, դերային խաղ, աշխատանք սկզբնաղբյուրների հետ և այլն),
6. համագործակցային ուսուցման մեթոդները (թիմային առաջադրանքների կատարում, խմբային ուսումնախրություն և այլն),
7. քննադատական մտածողության մեթոդները (տնային աշխատանքների վերլուծություններ և այլն),
8. խմբային աշխատանքի մեթոդները (մտածիր – զույգ կազմիր – քննարկիր, ձնակույտ, ուսումնական մրցույթ և այլն),
9. ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդները (ինքնուրույն աշխատանք սկզբնաղբյուրներով, ինտերնետային կայքերով և այլն),
10. վերահսկողության մեթոդները (գրավոր, բանավոր վերահսկողություն, ծրագրավորված և ոչ ծրագրավորված և այլն):

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից

Թեմա1. Ներածություն. Ծանոթություն «Տեխնոլոգիա և տարրական դպրոցում տեխնոլոգիայի ուսուցման մեթոդիկա» առարկայի հետ: **Թեմա 2.** Տեխնոլոգիայի ուսուցումը տարրական դասարաններում: **Թեմա 3.**

Թղթի գործածության ոլորտը առարկայի շրջանակներում: **Թեմա 4.** Թղթի ծալման և կտրման գործողություններ (դետալներ, տրամադրելու, գծանմուշներ): **Թեմա 5.** Ստվարաթուղթ, ստվարաթղթից տարբեր առարկաների պարտրաստում, հասկացություններ «սիմետրիկ»-ի և «ասիմետրիկ»-ի մասին:

Թեմա 6. Տեխնոլոգիայի ուսուցման դասի կառուցվածքը և բովանդակությունը: **Թեմա 7.** Հասկացություն ապլիկացիայի մասին, ապլիկացիան տարրական դասարաններում: **Թեմա 8.** Երկրաչափական պատկերներով ապլիկացիա, «Զարդանախշեր»: **Թեմա 9.** Կառուցումներ երկրաչափական պատկերներով:

Թեմա 10. Թղթով ապլիկացոն աշխատանքներ, հարթ տիպի ապլիկացիա: **Թեմա 11.** Ծավալային ապլիկացիա: **Թեմա 12.** Թղթի ծավալային խաղալիքներ, բնական տերևներով ապլիկացիա: **Թեմա 13.**

Ստեղծագործական ապլիկացիաներ: **Թեմա 14.** Փափուկ խաղալիքների պատրաստում: **Թեմա 15.** Հասկացություն խճանկարի մասին, խճանկարի պատրաստում: **Թեմա 16.** Թղթով խճանկար, միագույն, երկգույն, բազմագույն խճանկար (մրգեր, բանջարեղեններ):

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Հովսեփյան և ուրիշներ, «Տեխնոլոգիա» I դասարան, Եր., 2015:
2. Հովսեփյան Ա. և ուրիշներ, «Տեխնոլոգիա» II դասարան, Եր., 2016:
3. Հովսեփյան Ա. և ուրիշներ, «Ուսուցիչ ձեռնարկ II դասարանների համար», Եր., 2014:
4. Հարությունյան Ա., Հովսեփյան Ա., Ավետիսյան Ժ., «Գործնական աշխատանքներ», Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 2011.:
5. Ավետիսյան Ժ., «Տեխնոլոգիա», Ուսուցչի մեթոդական ձեռնարկ, Եր., 2014:

1. 0303/B39	2. Վերպարվեստ և դասավանդման մեթոդիկա	3. 6 ECTS կրեմիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին սովորեցնել ճանաչել, նկարագրել և մեկնաբանել կերպարվեստի ստեղծագործությունները, աշխատել նկարչական տարբեր նյութերով, դպրոցում գրագետ կազմակերպել կերպարվեստի դասերը:

Դասընթացի խնդիրները

1. սովորեցնել տարբերակել արվեստի տեսակներն ըստ տեսակների և ժանրերի,

2. ծանոթացնել արվեստի զարգացման պատմական կարևորագույն ժամանակաշրջաններին,
3. աշխատել կերպարվեստի տարբեր նյութերով,
4. ծանոթացնել կերպարվեստի դասավանդման մեթոդներին,
5. ծանոթացնել տարրական դպրոցում կերպարվեստի դասերի 4 տեսակների կազմակերպման ձևին և մեթոդներին:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ծանաչելու, նկարագրելու և թվարկելու կերպարվեստի տեսակները և ժանրերը,
2. ծանաչելու և ցուցակարգելու կերպարվեստի զարգացման կարևոր փուլերը,
3. ծանաչելու և ներկայացնելու կերպարվեստի նշանավոր գործիքներին և նրանց ստեղծագործությունները,
4. ընտրելու տարրական դպրոցում կերպարվեստի դասի տեսակներն ըստ ժամաքանակների,

բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. նկարելու նկարչական տարբեր նյութերով,
2. ցուցադրելու նկարչական տարբեր հնարներ,
3. մշակելու ստեղծագործական կարողությունները խթանող առաջադրանքներ,
4. մշակելու հանձնարարությունների հաջորդականությունը պարզից բարդ սկզբունքով՝ հաշվի առնելով ուսուցանվող առարկաների փոխկապակցվածությունը,
5. կիրառելու պատճառահետևանքային կապի մոտեցումը որպես ճանաչողության սկզբունք,

գ. Քննիանության/փոխանցելի կարողություններ

1. պլանավորելու և կազմակերպելու խմբային աշխատանքներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և հոգեբանության (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները

Բ1. պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադասադիմության գործընթացը,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ,

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրությում:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. **Խոսքային մեթոդները** (դասախոսությունը, բացատրումը, ներկայացումը, ընթերցումը, երկխոսությունը և այլն),
2. **Գննական մեթոդները** (գծագրերի, նկարների և գննական պարագաների դիտումն ու ցուցադրումը և այլն),
3. **Գործնական մեթոդները** (առաջադրանքների, վարժությունները, տնային առաջադրանքի կատարումը և այլն),
4. **Հետաքրքրությունների խթանման մեթոդները** (հետաքրքիր դեպքեր հայ և համաշխարհային արվեստի և մշակույթի պատմությունից, արվեստագետների կյանքի ներկայացմամբ հուզական խթանում և այլն),
5. **Հնտերակտիվ-կառուցողական մեթոդները** (խճանկար, ուսումնական բանավեճ, դերային խաղ, աշխատանք սկզբնադրյուրների հետ և այլն),
6. **Համագործակցային ուսուցման մեթոդները** (թիմային առաջադրանքների կատարում, խմբային ուսումնասիրություն և այլն),
7. **Քննադասական մուտքության մեթոդները** (տնային աշխատանքների վերլուծություններ և այլն),
8. **Խմբային աշխատանքի մեթոդները** (մտածիք – գույզ կազմիք – քննարկիք, ձնակույտ, ուսումնական մրցույթ և այլն),
9. **Խնքնություն աշխատանքի մեթոդները** (խնքնություն աշխատանք սկզբնադրյուրներով, ինտերնետային կայքերով և այլն),
10. **Վերահսկողության մեթոդները** (գրավոր, բանավոր վերահսկողություն, ծրագրավորված և ոչ ծրագրավորված և այլն):

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն գրավոր աշխատանք. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. առավելագույնը 8 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Ներածություն: Առարկայի դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 1.** Կերպարվեստի առաջացումը և զարգացման ժամանակաշրջանները: **Թեմա 2.** Կերպարվեստի տեսակները և ժանրերը: **Թեմա 3.** Կերպարվեստի նյութերը և տարրեր նյութերով աշխատանքի կազմակերպման ձևերը: **Թեմա 4.** Կերպարվեստի ուսուցումը տարրական դպրոցում: **Թեմա 5.** Կերպարվեստի դասավանդման առանձնահատկությունները և մեթոդները տարրական դպրոցում: **Թեմա 6.** Գույնի դերն ու նշանակությունը մանկական նկարում: **Թեմա 7.** Կերպարվեստի կրթադաստիարակչական դերն ու նշանակությունը: **Թեմա 8.** Գեղագիտական վերաբերմունքի ձևավորում և զարգացում: **Թեմա 9.** Արվեստի թեմաներով զրուցների կազմակերպում: Արստրակցիայի և ֆանտազիայի դերը մանկական նկարում: **Թեմա 10.** Կերպարվեստային ակտիվության տարրեր տեսակների արտահայտչամիջոցների, տեսակներին համապատասխան նյութերի կիրառման իմացություն: **Թեմա 11.** Կերպարվեստային գործունեության միջոցով ինքնիրացման գործընթացի իրականացում: **Թեմա 12.** Ժամանակակից դասավանդման մեթոդների կիրառում: **Թեմա 13.** Կերպարվեստի դասավանդման ժամանակակից մեթոդները տարրական դպրոցում: Անհատական և խմբակային աշխատանքների կազմակերպում: Անհատական մոտեցման ցուցաբերում: **Թեմա 14.** Ներառական կրթությունը կերպարվեստում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Բորև Յու. Բ., Գեղագիտություն, Հայաստան, Եր., 1982:
- Բաղդասարյան Ք. Ս., Կերպարվեստի դասեր 1-3-րդ դասարաններում, Եր., 1986:
- Նեմենսկի Բ., Գեղագիտության իմացությունը, Եր., 1987:
- Ներսիսյան Լ., Գեղարվեստական պատկերացումների տեղը ստեղծագործական գործունեության մեջ, Եր., 2002:
- Ներսիսյան Լ., Գեղարվեստական ընկալման ձևավորման հիմնախնդիրները դպրոցում, Մանկավարժ, Եր., 1999:
- Бехтерев В.М., Первоначальная эволюция детского рисунка в объективном изучении., Прогресс, Москва, 1910.

1.0303/B40	2.Տարրական կրթության մանկավարժություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4ժամ/շաբ.	5.30/0/30	
6.2-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել տարրական դասարանների ուսուցչի մասնագիտության էռությանը, մանկավարժի համար կարևոր անձնային որակներին և կարողություններին, դրանց ձեռքբերման գործընթացի ռազմավարությանն ու մարտավարությանը:		
Դասընթացի խնդիրները.	<ol style="list-style-type: none"> ձևավորել գիտելիքներ կրտսեր դպրոցականների հոգեկան զարգացման հիմնական օրինաչափությունների մասին, ձևավորել տարրական դպրոցի դասվարի գործունեության հմտություններ և կարողություններ: 	
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կինք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. բնութագրելու 20-րդ դարի մանկավարժական մտքի պատմության զարգացման հիմնական փուլերը:		
2. բացատրելու մանկավարժական մտքի գիտատեսական հիմքերը, ուսումնասիրության առարկան, օբյեկտը, հետազոտության մեթոդները, հիմնական աղյուրները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. օգտագործելու, տեղայնացնելու մանկավարժական առաջավոր փորձը ժամանակակից պայմաններում:		
2. ըմբռնելու 20-րդ դարի մանկավարժական առաջավոր փորձը, մեթոդաբանությունը, աղյուրները:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա1.ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական որույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Ա2.բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Ա4.մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.		
Բ2.լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ3.կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,		
Բ6.տարրերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:		

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ6. սիրոապեսելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն 2. համագործակցային աշխատանք 3. ինքնուրույն առաջադրանքներ/ ռեֆերատ, աշխատանք գական երկերի վրա, էսսե, շարադրություն և այլն/ 4. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում 5. մտագրոհ և այլն:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր: 2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր: Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր: Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. Տարրական կրթության մանկավարժության առարկան, նպատակը, ինդիքները: Թեմա 2. Անձի զարգացման ընդհանուր օրինաչափությունները: Կրտսեր դպրոցականի անհատական-հոգեբանական և տարրական առանձնահատկությունները: Թեմա 3. Ուսուցման գործընթացի կառուցվածքը տարրական դպրոցում: Թեմա 4. Ուսուցման գործընթացի կազմակերպման սկզբունքները և կանոնները տարրական կրթության համակարգում: Թեմա 5. Ուսուցման տեխնոլոգիաներ: Դրանց կիրառումը տարրական կրթության համակարգում: Թեմա 6. Կրտսեր դպրոցականների ուսումնական դրդապատճառները, նրանց դերը որպես սովորողների ստեղծագործական մտածողության խթանման միջոցներ: Թեմա 7. Աշակերտների ուսումնական գործունեության արդյունքների ստուգումն ու գնահատումը տարրական դպրոցում: Թեմա 8. Դաստիարակության գործընթացի էությունը, խնդիքները, սկզբունքները, մեթոդները և ձևերը տարրական դպրոցում: Թեմա 9. Անձնակողմնորոշված դաստիարակության տեխնոլոգիաները տարրական դպրոցում: Թեմա 10. Տարրական դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը: Թեմա 11. Տարրական դպրոցի ուսուցիչը և նրան ներկայացվող մանկավարժական պահանջները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Ասատրյան Զ., «Տարրական կրթության մանկավարժություն» ուսումնամեթոդական ձեռնարկ (դասախոսությունների ժողովածու), Եր., 2017. 2. Մանկավարժություն: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ բուհերի համար / Կազմեցին Լ. Թ. Ասատրյանը և ուրիշներ, Եր., 2017: 3. Ղուկումյան Գ., Մանկավարժություն: Դասագիրք բուհերի համար: Երկու գրքով: Գիրք I, II , 2-րդ հրատ., Եր., 2017: 4. Ամիրջանյան Յու., Սահակյան Ա., Մանկավարժություն, ուսումնական ձեռնարկ մանկավարժական բուհերի ուսանողների համար, Եր., 2004: 5. Педагогика начального образования / Под ред. С. А. Котовой. Учебник для вузов. – СПБ.: Питер, 2017.- 336с.: ил.- (Серия «учебник для вузов»). 6. Максакова, В. И., Теория и методика воспитания младших школьников: учебник и практикум для вузов / В.И.Максакова. – 2-е изд., испр. И доп.- М. : Издательство Юрайт , 2019.

1. 0302/B18	2. Մայրենի լեզու-3	2. 6 ECTS կրետիս
4.4 Ժամ/շաբ.	5. 30/ 30/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Եզրակակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի շարահյուսական համակարգը՝ իր տարրեր հատկանիշներով, ուսուցանել բառերի կապակցման միջոցներն ու եղանակները, պարզ նախադասության առանձնահատկությունները և համադրելով ստացած գիտելիքները՝ մշակել գործնականում այն կիրառելու կարողություն, կենդանի խոսքը՝ գրավոր և բանավոր, ճիշտ կառուցելու հմտություն:

Դասընթացի խնդիրները.

1. խոսք կառուցելու ժամանակ անսխալ կիրառել շարահյուսության քերականական կատեգորիաներ՝ նախադասության անդամների շարադասությունը,

2. ճիշտ օգտագործել կապակցման միջոցներն ու եղանակները՝ համաձայնությունն ու խնդրառությունը,

3. ճիշտ ներկայացնել նախադասության կառուցվածքային տեսակները և այլն

9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. վերարտադրելու շարահյուսության քերականական կարգերն ու նրանց առանձնահատկությունները:

2. զանազանելու բառի, բառակապակցության ու նախադասության տարբերությունները՝ իրենց հատկանիշներով:

3. ըմբռնելու պարզ նախադասության կառուցվածքային տեսակները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. անթերի կատարելու նախադասության շարահյուսական վերլուծություն:

2. հստակորեն տարբերակելու հոլովների շարահյուսական կիրառությունները:

3. գրավոր և բանավոր խոսքում գործածելու գրական հայերենի լեզվական նորմերով կառուցված նախադասություններ:

գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ

1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

2. արդյունավետորեն շփվելու և համագործակցելու ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային նախագծերում:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5. մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսերել կայուն հետաքրքրություն,

Բ6. տարբերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազորմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. սիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն

2. համագործակցային աշխատանք

3. ինքնուրույն առաջադրանքներ /ռեֆերատ, աշխատանք գական երկերի վրա, էսսե, շարադրություն և այլն/

4. տեսասահիկների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում

5. մտագրող և այլն:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

<p>2-րդ ընթացիկ քննություն քանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 4 միավոր:</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. առավելագույնը 8 միավոր:</p>		
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:</p> <p>Թեմա 1. Շարահյուսության ուսումնասիրության առարկան. կապակցության միջոցներն ու եղանակները:</p> <p>Թեմա 2. Բառակապակցություն. դասակարգումը: Թեմա 3. Նախադասություն. հատկանիշները, տեսակները: Թեմա 4. Պարզ նախադասություն. կառուցվածքային տեսակները:</p>		
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու /շարահյուսություն/, Եր., 1987: Արենյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965: Պապոյան Ա., Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2002: Գարեգինյան Գ., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1991: Աբրահամյան Ս., Պառնասյան Ն., Օհանյան Հ., Բաղիկյան Խ, Ժամանակակից հայոց լեզու, հ.3, Շարահյուսություն, Եր., 1976: Սևակ Գ., Ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթաց, Եր., 2009: 		

1.0303/B42	2. Մայրենի լեզվի դասավանդման մեթոդիկա -2*	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6.4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
<p>8. Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել բացատրական ընթերցանության մեթոդով իրականացվող մայրենիի դասի կազմակերպման մ եթողիկան 2-4-րդ դասարաններում, ձևավորել մայրենիի ինքնուրույն դասընթացներ մշակելու ուսանողների կարողությունները:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներ.</p> <ol style="list-style-type: none"> քննարկել խիչ համակարգով իրականացվող մայրենիի դասի բաղադրիչները, դիտարկել կարդալու կարողության ձևավորման գիտամեթոդական հիմքերը, ուսումնասիրել կարդալու որակական հատկանիշները և դրանց ձևավորմանը միտված կարդալու տեսակների իրականացման մեթոդիկան: մշակել, փորձարկել և ներկայացնել կարդալու կարողության ձևավորմանը նպաստող փոխներգործուն մեթոդներ: 		
<p>9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝</p> <p>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> ներկայացնելու մայրենիի դասերի բաղադրիչներից յուրաքանչյուրի նպատակը, խնդիրներն ու մեթոդական քայլաշարը: բացահայտելու լավ կարդալու կարողության ձևավորման հնարները տարրական կրթության պրակտիկայում, դիտարկելու առկա դժվարությունները, մշակելու անհրաժեշտ ցուցումներ: ներկայացնելու մայրենիի դասերի պահանքները՝ ընթացքը համապատասխանեցնելով ուսումնասիրվող ստեղծագործությունների ժամկետին առանձնահատկություններին: ներկայացնելու և քննարկելու ներառական կրթության պայմաններում մայրենիի դասերի իրականացման մեթոդական առանձնահատկությունները՝ տարանջատելով դրանք ըստ խնդիրների: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> մշակելու և իրականացնելու կարդալու տարրեր տեսակներով բնագրի շուրջ աշխատանքի տեխնոլոգիաներ, բացահայտելու և հիմնավորելու դրանց արդյունավետությունը: կիրառելու բնագրի գաղափարի և ենթատերստի բացահայտման փոխգործուն մեթոդներ՝ գնահատելով դրանց արդյունավետությունը: իրականացնելու բառային աշխատանքի և բառապաշտի հարստացման մեթոդական համակարգ, մշակելու և դասակարգելու իր ստեղծած համակարգը: <p>գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> կատարելու սովորողների ուսումնառողական գործունեութանը մղող աշխատանք, մշակելու և փորձարկելու խթանող միջոցներ, համակարգելու արդյունքները: ուսումնավորելու առարկայական գուգադրումներով և եռադրումներով մայրենիի դասեր, կատարել արդյունքների վերլուծություն, կանխատեսելու արդյունքները ու զնահատելու ձեռքբերումները մշակելու ստեղծագործական-հետազոտական աշխատանքի իրականացման քայլաշար, ամփոփելու փորձարարական աշխատանքների արդյունքները, ներկայացնելու առաջարկություններ: <p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները</p> <p>Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝</p>		

Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,
Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,
Ա5. ներկայացնելու հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտամաթեմատիկական առարկաների հիմնական դրույթները,
Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,
Բ5. մեկնարաններու սեփական մասնագիտության էռաջունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսուրել կայուն հետաքրքրություն,
Բ6. տարրերակելու դասավարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. ակտիվ դասախոսություն
2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդներ
3. էմպիրիկ մեթոդ
4. խմբային աշխատանք
5. տեսասահիկների պատրաստում և նրանց միջոցով դասերի վարում
6. հիմնախնդիրների ինքնուրույն վերլուծություն
7. հետազոտական աշխատանք /մասնագիտական գրականության վերաբերյալ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր
Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր
13. Դասընթացի համառու բովանդակությունը
Թեմա 1. Ընթերցանության խնդիրներն ու նպատակները տարրական դասարաններում: Թեմա 2. Բացատրական ընթերցանության մեթոդի հիմնական բաղադրամասերը: Թեմա 3. Գեղարվեստական ստեղծագործությունների ուսումնասիրման առանձնահատկությունները: Թեմա 4. Ժողովրդական մանրապատում ստեղծագործությունների ուսումնասիրման առանձնահատկությունները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Գյուղամիրյան Զ., Սայրենիի ուսուցման մեթոդիկա, Եր., 2018:
2. Գյուրջինյան Դ., Հերեբյան Ն., Սայրենի-2» դասագրքի մեթոդական ուղեցույց, Եր., 2007:
3. Քյուրքյան Ա., Տեր-Գրիգորյան Լ., Սայրենի 2, Եր., 2018:
4. Քյուրքյան Ա., Տեր-Գրիգորյան Լ., Ուսուցչի ձեռնարկ, Եր., 2020:

1.0303/B43	2. “ՀԲ” Մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա-2	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ՄՏԴ-ում ուսուցանվող թվաբանական գործողությունների իմաստի մեկնաբանումը տեսաբազմային և աքսիոմատիկ տեսության տեսանկյուններից, դրանց հատկությունների և հաշվման հնարների ուսումնասիրման մեթոդիկաներին, անվանական թվերով թվաբանական գործողությունների կատարման մեթոդիկային, հետազոտել թվաբանական գործողությունների ներմուծման տրամաբանական հաջորդականությունը, ինչպես նաև		

հաշվողական հնարների ձևավորման ժամանակ աշակերտների կողմից թույլ տրվող սխալները:

Դասընթացի խնդիրները.

1. մաթեմատիկա գիտությունից տարրական դասարաններում ուսուցանվող նյութի ընտրություն,
2. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում,
3. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն,
4. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարվող աշխատանքի ձևերի մշակում,
5. ուսուցման և դաստիարակության կատարելազորձված մեթոդների մշակում:
6. դասակարգել բազմանիշ թվերի սահմանում թվաբանական գործողությունների կատարման ժամանակ կրտեսեր դպրոցականների թույլ տրված սխալներն ըստ գիտելիքների սկզբնաղյուրների
7. մշակել թվաբանական գործողությունների կատարման ժամանակ սխալների կանխման ուղիներ,
8. կազմել դիագրամներ՝ սխալների կանխարգելման միջոցներ ձեռնարկելուց հետո ստացված արդյունքներն ախտորոշելու համար:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. մեկնաբանելու թվաբանական գործողությունների ուսուցման հաջորդականության տրամաբանությունը, գործողությունների կատարման ալգորիթմները (բանավոր և գրավոր), ներկայացնելու հիմնական հատկությունների և օրենքների կիրառման առանձնահատկությունները մաթեմատիկայի տարրական դասընթացում:
2. բացահայտելու թվաբանական գործողությունների իմաստը տեսաբազմային տեսանկյունից:
3. հիմնավորելու թվաբանական գործողությունների հիմքում ընկած տեսական գիտելիքները:
4. պարզաբանելու յուրաքանչյուր թվաբանական գործողության իմաստը առարկայական իրավիճակում:
5. հիմնավորելու տարրական դասարաններում ուսուցվող մեծությունների և դրանց միավորների գիտական մեկնաբանությունները և ուսուցման մեթոդիկայի առանձնահատկությունները տարրական դպրոցում:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. գիտամեթոդական բարձր մակարդակով մեկնաբանելու թվաբանական գործողությունների կատարման ալգորիթմները, ներկայացնելու այդ գործողությունների ուսուցման մեթոդիկայի հարցերը, տարանջատելու երկրաչափական և ոչ երկրաչափական մեծությունների ուսուցման մեթոդիկայի առանձնահատկությունները տարրական դպրոցում:
2. տեսականորեն մեկնաբանելու թվաբանական գործողությունների կատարման ժամանակ յուրաքանչյուր թույլ տված սխալի հիմքը և առաջարկելու դրանց կանխման ուղիներ:
3. առաջարկելու ռացիոնալ հաշվման հնարներ աղյուսակային և արտադրուսակային դեպքերի յուրացման համար:
4. գործնական եղանակով մոդելավորել թվաբանական գործողությունների ուսումնասիրումն ըստ համակենտրոնների:

գ. քննիանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու հաշվողական տարրեր մեթոդական հնարները տեքստային խնդիրներում, երկրաչափական նյութի և մեթոդիկայի այլ նյութի ուսուցման ժամանակ:
2. կիրառելու հաշվման տասնորդական համակարգում թվաբանական գործողությունների կատարման ալգորիթմը հաշվման այլ համակարգերում:

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Ա2.բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,

Ա5.ներկայացնելու հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտամաթեմատիկական առարկաների հիմնական դրույթները,

Բ2.լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5.մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորել կայուն հետաքրքրություն,

Գ2.մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:

Գ3.պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմեր:

Գ4.ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և

համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկադարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Վիրապվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դիսում,
2. գրույց,
3. գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն,
4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ
5. հետազոտական աշխատանք /մասնագիտական գրականության վերաբերյալ/:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր

13. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը.

Թեմա 1. Թվաբանական գործողությունների ուսումնասիրության և ուսուցման մեթոդիկայի ընդհանուր հարցեր: **Թեմա 2.** «Տասնյակ» համակենտրոնում հաշվողական հնարների ձևավորման մեթոդիկան: **Թեմա 3.**

«Հարյուրյակ» համակենտրոնում «Գումարում» և «Հանում» գործողությունների ուսումնասիրության և հաշվողական հնարների ձևավորման մեթոդիկան: **Թեմա 4.** «Հարուրյակ» համակենտրոնում «Բազմապատկում» և «Բաժանում» գործողությունների ուսումնասիրության և հաշվողական հնարների ձևավորման մեթոդիկան: **Թեմա 5.** «Հազարյակ» համակենտրոնում թվաբանական գործողությունների ուսումնասիրության և հաշվողական հնարների ձևավորման մեթոդիկան: **Թեմա 6.** «Բազմանիշ թվերի» համակենտրոնում թվաբանական գործողությունների ուսումնասիրության և հաշվողական հնարների ձևավորման մեթոդիկան: **Թեմա 7.** Տարրական դպրոցում երկրաչափական մեծությունների ուսումնասիրության և ուսուցման մեթոդիկան: **Թեմա 8.** Տարրական դպրոցում ոչ երկրաչափական մեծությունների ուսումնասիրության և ուսուցման մեթոդիկան:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Իսկանդարյան Ս.Ս., Իսկանդարյան Ս.Ս., «Տարրական դասարաններում թվաբանական գործողությունների ուսուցման մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր., 2014:
2. Իսկանդարյան Ս.Ս., Իսկանդարյան Ս.Ս., Տարրական դասարաններում մեծությունների ուսուցման մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր., 2014:
3. Գործնական առաջարրանքներ, ՏՀՄՈՒ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ:
4. Իսկանդարյան Ս., Իսկանդարյան Ս., Տարրական դպրոցում տեքստային խնդիրների ուսուցումը, Եր., 2010.
5. Истомина Н., Методика обучения математике в начальных классах, М., 1997.
6. Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):
7. Тихоненко А. и др., Теоретические и методические основы изучения математики в начальной школе. - Ростов н/Д: Феникс, 2008.

1. 0302/B18	2. Մայրենի լեզու-4	2. 6 ECTS կրեդիտ
-------------	--------------------	------------------

4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/ 30/0	
---------------	-------------	--

6. 4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատման	
------------------	------------------------	--

8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ներկայացնել ժամանակակից հայերենի շարահյուսական համակարգը՝ իր տարբեր հատկանիշներով, ուսուցանել բարդ նախադասության բաղադրիչների կապակցության միջոցներն ու եղանակները, բարդ համադասական և բարդ ստորադասական նախադասությունների առանձնահատկությունները:

Դասընթացի խնդիրներ

Խոսք կատուցելու ժամանակ անսխալ կիրառել շարահյուսության քերականական կատեգորիաներ՝ նախադասության անդամների շարադասությունը, կապակցման միջոցներն ու եղանակները համաձայնությունն ու խնդրառությունը, նախադասության կառուցվածքային տեսակները, հոլովների

շարահյուսական կիրառություններ:

9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. տարբերակելու նախադասության կառուցվածքային տեսակները:
2. տարբերակելու բարդ նախադասության տեսակներն ու առանձնահատկությունները:
3. ներկայացնելու բարդ համադասական և բարդ ստորադասական նախադասությունների դասակարգման հիմունքները:
4. բնութագրելու բազմաբաղադրիչ բարդ նախադասությունները և թվարկելու նրանց տեսակները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու ցանկացած տեսակի պարզ և բարդ նախադասության շարահյուսական վերլուծություն:
2. կազմելու առաջադրված նախադասությունների զծապատկերը:
3. փոխակերպելու ԴԴ-ով պարզ և բարդ ստորադասական նախադասությունները:
4. փոխակերպելու մեջբերվող խոսքը և նրա կետադրությունը անուղղակի խոսքի:

գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ

1. կատարելու լեզվաբանական հետազոտություններ և վերլուծություններ:
2. հաստատելու միջառարկայական կապեր:
3. մշակելու, ընդհանրացնելու և մեկնաբանելու լեզվաբանական տարբեր աղբյուրներից հայթայթած տեղեկատվություն:
4. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
5. արյունավետորեն շփվելու և համագործակցելու խնչպես անհատական, այնպես էլ խմբային նախագծերում:

10. Դասընթացը ձևակրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Բ2. լրացնելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5. մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էռությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսևորել կայուն հետաքրքրություն,

Բ6. տարբերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքերի իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
3. բացատրական մեթոդ
4. համագործակցային աշխատանք
5. տեսասահիկների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում
6. մտագրոհ
7. ռեֆերատներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 4 միավոր:

Եզրափակիչ քննություն. առավելագույնը 8 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

Թեմա 1. Բարդ նախադասություն. հատկանիշները: Բաղադրիչների կապակցության միջոցներն ու եղանակները: **Թեմա 2.** Բարդ համադասական նախադասություն. առանձնահատկությունները: **Թեմա 3.** Բարդ ստորադասական նախադասություն. առանձնահատկությունները, դասակարգումը՝ ըստ ստորադաս բաղադրիչի գործառության: **Թեմա 4.** Բազմաբարդ նախադասություն. տեսակները: **Թեմա 5.** Փոխակերպում: **Թեմա 6.** Կետադրություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու /շարահյուսություն/, Եր., 1987:
- Արենյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965:
- Պապյան Ա., Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն, Եր., 2002:
- Գարեգինյան Գ., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1991:
- Աբրահամյան Ս., Պառնասյան Ն., Օհանյան Հ., Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայոց լեզու, հ.3, Շարահյուսություն, Եր., 1976:
- Սևակ Գ., Ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթաց, Եր., 2009:

1.0303/B49	2. Մայրենի լեզվի դասավանդման մեթոդիկա -3*	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել տարրական դպրոցում լեզվական նախագիտելիքների և տարրական գիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկան և իրականացման քայլաշարը, ձևավորել ոչ ստանդարտ մեթոդներով լեզվական տարրական գիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդական շղթա:

Դասընթացի խնդիրները.

- քննարկել մայրենի լեզվական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդներն ու եղանակները:
- յուրացնել հայոց լեզվի բառակազմության, ձևաբանության և շարահյուսության ուսումնասիրության գործընթացների մեթոդական քայլաշարը 1-4-րդ դասարաններում:
- մշակել համակցված դասի մեթոդական քայլաշարով մայրենի լեզվական գիտելիքների յուրացման գործընթացը արդյունավետ կազմակերպելու մեթոդական հնարներ և փորձարարությամբ հիմնավորել դրանց արդյունավետությունը:

9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

- տարբերակելու լեզվական նախագիտելիքների և տարրական գիտելիքների սահմանները և նրանց յուրացման փուլերի խնդիրները, մշակելու, փորձարկելու աշակերտակենտրոն մեթոդները:
- մեկնաբանելու լեզվական նախագիտելիքների ձեռքբերման գործընթացի էությունը, նրա իրականացման գործնականության ապահովման մեթոդաբանությունը, հիմնավորելու և քննարկելու առկա խնդիրները:
- հիմնավորելու լեզվական նախագիտելիքների և տարրական գիտելիքների ուսումնասիրման հաջորդականությունը, մոդելավորելու համագործակցային գործունեության ձևերը:
- բացահայտելու ներառական կրթության պայմաններում լեզվական տարրական գիտելիքները բնագրի շուրջ աշխատանքի գործընթացում ուսումնասիրելու հնարավորությունները, բացահայտելու և հիմնավորելու առկա խնդիրները

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- մշակելու և իրականացնելու կարդալու տարբեր տեսակներով բնագրի շուրջ աշխատանքի տեխնոլոգիաներ, ընդարձակելու դրանց ցանկը, հիմնավորելու ընտրված սկզբունքները:
- կիրառելու բնագրի գաղափարի և ենթատեքստի բացահայտմանը նպաստող փոխգործուն մեթոդներ, մշակելու, փորձարկելու և ամփոփելու մեթոդների արդյունավետությունը:
- իրականացնելու բառային աշխատանքի և բառապաշտի հարստացման մեթոդական համակարգ, ձևավորելու փաթեթային խմբեր:

գ. ընդհանուրական /փոխանցելի կարողություններ

- կատարելու սովորողների ուսումնառողական գործունեությունը մշակող աշխատանք, ամփոփելու արդյունքները:
- ուսումնասիրելու առարկայական գուցադրումներով և եռադրումներով մայրենի դասեր, կատարելու արդյունքների վիճակագրական վերլուծություն և դիտարկումներ:
- մշակելու ստեղծագործական-հետազոտական աշխատանքի իրականացման քայլաշար, ամփոփելու

Գործարարական աշխատանքների արդյունքները, ձևավորելու երաշխավորություններ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները		
Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Բ2. Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ5. Մեկնարանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսևորել կայուն հետարքրությունն,		
Բ6. տարրերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հաստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազորմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. ակտիվ դասախոսություն		
2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ		
3. փոխգործուն մեթոդներ		
4. խմբային աշխատանք		
5. վարժություններ սահիկաշարով		
6. թեմատիկ ներկայացումներ		
7. հետազոտական աշխատանք /մասնագիտական գրականության վերաբերյալ/:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:		
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:		
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր:		
Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:		
13. Դասընթացի համառոտ բովանդակություններ		
Թեմա 1. Քերականական գիտելիքների ուսումնասիրման սկզբունքները, առանձնահատկությունները: Ծրագիր, դասագիրք: Թեմա 2. Լեզվական վարժությունների համակարգը, տեսակները: Թեմա 3. Լեզվական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկան: Թեմա 4. Շարահյուսական տարրական գիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկան: Թեմա 5. Խոսրի մասերի ուսումնասիրման մեթոդիկան:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Գյուղամիջյան Զ., Մայրենիի ուսուցման մեթոդիկա, Եր., 2018:		
2. Գյուղամիջյան Զ., Խոսրի զարգացում, Եր., 2014:		
3. Գյուրջինյան Դ., Հերեբյան Ն., «Մայրենի 3» դասագրքի մեթոդական ուղեցույց, Եր., 2020:		
4. Գյուրջինյան Դ., Հերեբյան Ն., «Մայրենի 4» դասագրքի մեթոդական ուղեցույց, Եր., 2020:		
5. Քյուրքչյան Ա., Տեր-Գրիգորյան Լ., Մայրենի 3, Եր., 2020:		
6. Քյուրքչյան Ա., Տեր-Գրիգորյան Լ., Ուսուցչի ձեռնարկ, Եր., 2020:		
7. Խաչատրյան Լ. Միքումյան Ա. Հայերանագիտական տերմինների ուսումնական բառարան:		
8. Ստեփանյան Ռ. ,Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կրթական գործիքներ, Եր., 2019:		

1.0303/B50	2. Մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա-3*	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.15/45/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել տարրական դասարաններում ուսումնասիրվող տեքստային խնդիրների ուսումնասիրման մեթոդիկային, ուսուցանվող տեքստային խնդիրների տեսակներին և դրանց մեթոդական առանձնահատկություններին, դասակարգել պարզ խնդիրներն ըստ տարրական		

դասարանների մաթեմատիկայի դասընացում ուսումնասիրվող մաթեմատիկական հասկացությունների, ինչպես նաև հետազոտել կրտսեր դպրոցականների խնդիրների լուծման հոգեբանամանկավարժական դժվարությունները:

Դասընթացի խնդիրները

1. մաթեմատիկա գիտությունից տարրական դասարաններում ուսուցանվող նյութի ընտրություն,
2. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում,
3. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն,
4. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարվող աշխատանքի ձևերի մշակում,
5. ուսուցման և դաստիարակության կատարելագործված մեթոդների մշակում:
6. պարզաբանել պարզ խնդիրների դերը կրտսեր դպրոցականին մաթեմատիկա ուսուցանելու համակարգում:
7. դիտարկել կրտսեր դպրոցականների գործունեության կազմակերպումը՝ համեմատական մեծությունների վերաբերյալ խնդիրները որպես ֆինանսական գործառույթի վերհանման միջոց,
8. մեկնաբանել մտավոր գործունեության հնարների դերը տեքստային խնդիրների շուրջ մեթոդական աշխատանքը կազմակերպելիս:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու տեքստային խնդիրների լուծման փուլերը:
2. բնութագրելու տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացում ուսուցանվող խնդիրների հիմնական տեսակները:
3. նկարագրելու և մեկնաբանելու տարբեր տեսակի տեքստային խնդիրների մողելավորման և լուծման մեթոդական հնարները:
4. բացատրելու և հիմնավորելու տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի խնդիրների հիմնական տեսակների ուսուցման հաջորդականության տրամաբանությունը:
5. ներկայացնելու և բացատրելու համեմատական մեծություններին վերաբերող տեքստային խնդիրների լուծման մեթոդական հնարները:
6. ներկայացնելու և բացատրելու շարժվող օբյեկտներին վերաբերող խնդիրները լուծելու ուսուցողական մեթոդները:
7. ներկայացնելու և մեկնաբանելու հակառարձ և անուղղակի ձևով ձևակերպված խնդիրների ուսուցման առանձնահատկությունները:
8. ննութագրելու կրտսեր դպրոցականի մտավոր զարգացման տարիքային առանձնահատկությունները և ներկայացնելու նախատեսված նյութի ուսուցման արդյունավետ մեթոդներն ու հնարները:
9. ներկայացնելու և հիմնավորելու համապատասխան դիդակտիկ և զննական պարագաների արդյունավետ կիրառման պահանջները:

բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. տարբեր եղանակներով վերլուծելու պարզ և բաղադրյալ խնդիրները, նրանց համապատասխան կառուցելու տարբեր տեսակի մողելներ:
2. կազմակերպելու աշակերտների ուսումնական գործունեությունը:
3. գիտամեթոդական բարձր մակարդակով մեկնաբանելու յուրաքանչյուր տեսակի տեքստային խնդրի լուծման ալգորիթմները:
4. ընտրելու ուսուցվող նյութին համապատասխան ուսուցման կազմակերպման ձևը (արտադասարանական աշխատանքներ), դիդակտիկ խաղերը և կիրառելու դրանք:
5. գործնականում մողելավորելու տարրական դպրոցում ուսուցանվող տեքստային խնդիրները և կիրառելու դրանց վերլուծության եղանակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կիրառելու միջառարկայական կապերը դասավանդման ժամանակ:
2. տալու ինքնուրույն աշխատանքին վերաբերող հատուկ ցուցումներ:
3. մասնագիտական միջավայրում ներկայացնելու և կիրառելու տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացում ուսուցանվող հասկացություններին վերաբերող և դրանց իմաստը բացահայտող խնդիրների և վարժությունների լուծման ձևերը և մեթոդները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,

Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ5. Մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էռաջունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խորք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էրիկայի նորմերը:
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դիտում, 2. գրույց, 3. գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն, 4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ: 5. հետազոտական աշխատանք /մասնագիտական գրականության վերաբերյալ/:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր: 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր: Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր: Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. Տեքստային խնդիրների ուսումնասիրության և լուծել ուսուցանելու մեթոդիկայի ընդհանուր հարցեր : Թեմա 2. Բարձրադիր խնդիրների ուսումնասիրության և լուծել ուսուցանելու մեթոդիկան : Թեմա 3. Շարժմանը վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրության և լուծել ուսուցանելու մեթոդիկան: Թեմա 4. Տեքստային խնդիրների ուսումնասիրության և լուծել ուսուցանելու մեթոդիկայի գործնական իրազործումներ :
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Իսկանդարյան Ս.Ս., Իսկանդարյան Ս.Ս., Տարրական դասարաններում թվարանական գործողությունների ուսուցման մեթոդիկան, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր.,, 2014: 2. Իսկանդարյան Ս.Ս., Իսկանդարյան Ս.Ս., Տարրական դասարաններում մեծությունների ուսուցման մեթոդիկան: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր., 2014: 3. Գործնական առաջադրանքներ, ՏՆՍՌԻՄ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ: 4. Իսկանդարյան Ս.Ս., Իսկանդարյան Ս.Ս., Տարրական դպրոցում տեքստային խնդիրների ուսուցումը, Եր., 2010. 5. Истомина Н.Б., «Методика обучения математике в начальных классах». -М., LINKA-PRESS, 1997. 6. Тихоненко А.В. и др., Теоретические и методические основы изучения математики в начальной школе.-Ростов н/Д: Феникс, 2008. 7. Белошистая А. В., Методика обучения математике в начальной школе. Курс лекций. -М.: 2007. 8. Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):

1.0105/B51	2.Ես և շրջակա աշխարհը	3.6 ECTS կրեմիս
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին սեփական արժանապատվության զգացումի, հանդուրժողականության, շրջապատի մարդկանց նկատմամբ բարյացակամ վերաբերմունքի ձևավորմանը		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. հասկանալ ներառական դպրոցներում դասավանդվող առարկայի ծրագիրը, ուսումնասիրվող նյութի բովանդակությունը, դրա դասավանդման մեթոդները,		

<p>2. բացատրել առարկայի դասավանդման շոկողական-դաստիարակչական և մեթոդական առանձնահատկությունները հանրակրթական / ներառական / դպրոցում:</p>
<p>9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝</p> <p>ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> Ներկայացնելու «Ես և շրջակա աշխարհը» դասընթացի դերը կրտսեր դպրոցականի և հատկապես կրթական հատուկ կարիքներով երեխաների կրթադաստիարակչական և շոկող զարգացնող աշխատանքներում: կառուցելու և հաշվի առնելով ներառական դպրոցի առանձնահատկությունները՝ իրականացնելու դաս, լաբորատոր պարապմունքներ, եքսկուրսիաներ բնության գրկում, թանգարաններում և ցուցահանդեսներում, այժմներում: առանձնացնելու «Ես և շրջակա աշխարհը» դասընթացի դասավանդման մեթոդներն ու հնարները: ներկայացնելու ներառական կրթության հիմնական սկզբունքները, նպատակներն ու խնդիրները: <p>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> սովորեցնելու աշակերտներին ճիշտ հաղորդակցվելու ընկերների և մեծերի հետ, նրանց մոտ ձևավորելու իրենց և շրջակա աշխարհը ճանաչելու հմտություններ: դրսերելու արտադասարանական միջցառումներ կազմակերպելու և անցկացնելու հմտություններ: աշակերտների մոտ ձևավորելու և զարգացնելու ինքնադրսնորման ու ինքնարտահայտման հմտություններ, ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու, սեփական արարքները վերահսկելու, դրանց համար պատասխանատու լինելու զիտակցություն: <p>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> սրբյունավետ հաղորդակցվելու և համագործակցելու մարդկանց հետ: պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: արդյունավետորեն շփվելու և համագործակցելու ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային նախագծերում:
<p>10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Ա2.Բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,</p> <p>Ա3.Սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,</p> <p>Բ2.Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,</p> <p>Բ5.Մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսերել կայուն հետաքրքրություն,</p> <p>Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:</p> <p>Գ6.Տիրապետելու բավարար զիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:</p>
<p>11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> դիտում գրույց գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն մանկավարժամեթոդական զիտափորձ: <p>12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>1-ին ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:</p> <p>2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում՝ առավելագույնը 9 միավոր:</p> <p>Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:</p>

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

- Թեմա 1.** Բնությունը և հասարակությունը որպես շրջապատող աշխարհի բաղկացուցիչ մասեր: **Թեմա 2.** Մարդը որպես բնության և հասարակության անդամ: **Թեմա 3.** Շրջապատող աշխարհը ճանաչելու եղանակները, դպրոցականի օրվա ռեժիմը, անձնական հիգիենան, ֆիզիկական կուլտուրա, առաջին բուժություն: **Թեմա 4.** Կենդանի և անկենդան բնություն, տարվա եղանակները և դրանց միջև կապը: **Թեմա 5.** Մշնուրութ, օրոյորտ: **Թեմա 6.** Մակերևույթի ձևերը, օգտակար հանածոներ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

- Հովհաննիսյան Գ. և ուրիշներ, Կառուցղական կրթության հիմունքները և մեթոդները, Եր., 2004:
- Դավթյան Ս. և ուրիշներ, Կրթակարգի մշակման և ինտեգրման մոտեցումներ, Այրես, Եր., 2004:
- Հասարակագիտության ուսուցման արդի հիմնահարցեր, Զեռնարկ մանկավարժների համար, Եր., 2005:
- Հասարակագիտության ինտեգրված ուսուցում, Զեռնարկ մանկավարժների համար, Եր., 2006:
- Ինտեգրված թեմատիկ միավորներ, Զեռնարկ տարրական դպրոցի ուսուցիչների պատրաստման ու վերապատրաստման համար, Եր., 2003:
- Աստվածատրյան Ս. և ուրիշներ, Նոր մոտեցումներ ուսուցիչների պատրաստման գործընթացին, Այլընտրանքային մեկնաբանություն, Եր., 2004:

1.0104/ B26	2.Տեղեկատվական համակարգերի և տեխնոլոգիաների կիրառումը ուսումնական գործընթացում	3. 3 ECTS կրետիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.15/15/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ S2S մասին, զարգացնել S2S-ից օգտվելու հմտությունները մասնագիտական ոլորտում, ձևարել անհրաժեշտ հիմքեր ժամանակակից S2S-ը կիրառելու ուսումնական գործընթացում, առկատեղեկատվական համակարգերի և տեխնոլոգիաների օգնությամբ ստեղծել նոր տեղեկատվական ռեսուրսներ մասնագիտական ոլորտում:		
Դասընթացի խնդիրները. <ol style="list-style-type: none"> Ուսանողներին ծանոթացնել ժամանակակից S2S հնարավորությունների հետ: Բացահայտել S2S-ի կիրառման կարևորությունը ուսումնական գործընթացում: Ծանոթացնել ուսուցման գործընթացում կիրառվող ՀՀ և միջազգային S2S-ին : Զարգացնել հմտություններ S2S-նը ուսումնական գործընթացում կիրառելու համար: 		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկական գիտելիքի և իմացությունի <ol style="list-style-type: none"> Թվարկելու ուսումնական գործընթացում ՀՀ-ում հասանելի և կիրառվող S2S-ները: Բացատրելու կիրառվող հիմնական S2S-ների ֆունկցիոնալ հնարավորությունները: Ուսանողը ունակ կլինիկական գործընթացում կիրառվող ՀՀ և միջազգային S2S-ին: 		
բ. մասնագիտական գիտելիքի և իմացությունի <ol style="list-style-type: none"> Թվարկելու ուսումնական գործընթացում ՀՀ-ում հասանելի և կիրառվող S2S-ները: Բացատրելու կիրառվող հիմնական S2S-ների ֆունկցիոնալ հնարավորությունները: Ուսանողը ունակ կլինիկական գործընթացում կիրառվող ՀՀ և միջազգային S2S-ին: 		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ <ol style="list-style-type: none"> Օգտագործելու ՀՀ-ում հասանելի և ուսումնական գործընթացում կիրառվող S2S հնարավորությունները: Կատարելու ուսումնական գործընթացում իր առջև դրված խնդիրները առցանց և անցանց S2S-ների միջոցով: Էլեկտրոնային աղյուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ: Կիրառելու ՀՀ և միջազգային S2S գործիքները զեկուցումների, ռեֆերատների, ավարտական աշխատանքների և այլ նյութերի ստեղծամ և ներկայացման համար: 		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ <ol style="list-style-type: none"> Ապահպանելու մասնագիտական գործունեության էթիկայի նորմերը առցանց և անցանց ռեժիմներում: 		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		

Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը ունակ կլինիկա:

Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմեր:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և

համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկադարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

Գ8.կիրառելու SՀՀ-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:

11. Վրառպիւմ են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Դասախոսություններ,
2. Գործնական աշխատանքներ,
3. Տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր.

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Եզրափակիչ քննություն՝ 9 միավոր առավելագույն արժեքով:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Ներածություն: Ժամանակակից SՀՀ: SՀՀ կիրառման կարևորությունը և վտանգները, կիրառությունը, հեռանկարները: Գլոբալիզացիան և SՀՀ: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և դրանց հիմնադրույթները: SՀՀ-ի բնութագրումը: SՀՀ կազմակերպումը տարբեր ուժիմներում: Ինֆորմացիոն անվտանգություն և ինֆորմացիայի պահպանում: Ուսումնական գործընթացում կիրառվող SՀՀ:

Թեմա 2. Առցանց SՀՀ: Որոնողական համակարգերի աշխատանքի սկզբունքը Google-ի օրինակով: Google-ի հավելվածներ, ուսումնական գործընթացում հիրառվող միջազգային SՀՀ և հայկական SՀՀ : Մասնագիտական ոլորտում պահանջարկի ուսումնասիրումը SՀՀ-ի միջոցով: Անհրաժեշտ ինֆորմացիայի փնտրումը համացանցում: Ինֆորմացիայի հավաքագրումը առցանց տեխնոլոգիաների միջոցով: Կրթական ոլորտում կիրառվող սոցիալական ցանցեր, կարևորությունը՝ առանձնահատկությունները, հնարավորությունները, վտանգները:

Թեմա 3. Ուսումնական գործընթացում կիրառվող մոբայլ տեխնոլոգիաներ՝ հնարավորությունները, կիրառությունները, վտանգները:

Թեմա 4. Անցանց SՀՀ: Համակարգիչներում և այլ խելացի սարքավորումներում ուսման գործընթացում կիրառվող ծրագրերը և դրանց նշանակությունը:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Հովակիմյան Ա., Սարգսյան Ս., Խաչոյան Լ., Խսափիրյան Ն., Մանուկյան Ա., Մկրտչյան Ն., Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Երևան, 2012:
2. Բ. Զանփոլադյան, Քոմիջութերային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքներ, ՀՊՃՀ, Երևան, 2000:
3. Ս. Գյուլումյան, Ա. Գալանտերյան, Ս. Պողոսյան, Տեղեկատվական համակարգեր և տեխնոլոգիաներ: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան 2016:
4. Ս. Է. Կոսեմյան, Ms Excel աղույսակային խմբագիր (գործնական ձեռնարկ): Ուսումնական ձեռնարկ: Երևան ՀԱԱՀ 2017:
5. Ս. Է. Կոսեմյան, Ս. Ժ. Սմբատյան, Ինֆորմատիկա և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հիմունքներ (Ուսումնական ձեռնարկ), Երևան ՀԱԱՀ 2013:
6. В. Ф. Иконников, М. Н. Садовская, Информационные технологии в индустрии туризма : учеб.-метод. пособие /, Минск : РИПО, 2014.
7. Божко В.П., Власов Д.В., Гаспарян М.С. ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКОНОМИКЕ И УПРАВЛЕНИИ: Учебно-методический комплекс. – М.: Изд. центр ЕАОИ. 2008.
8. Составители: Пегов А.А., Пьяных Е.Г. Использование современных информационных и коммуникационных технологий в учебном процессе (Краткий курс лекций) 2010.
9. А.Т. Хроленко, А.В. Денисов, Современные информационные технологии для гуманитария
а. [Электронный ресурс] : практическое руководство. 4-е изд., стер. — М. : ФЛИНТА, 2012.
10. <https://www.weptrainer.com/>
11. <https://exclist.am/>

1.0303/ B 01	2.Գործնական հոգեբանություն	3.6 ECTS կրեյխտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին զինել գիտելիքներով անձի զարգացման մեջ տեղ գտած շեղումների մեխանիզմների և օրինաչափությունների, դինամիկայի, հոգեբանական առանձնահատկությունների մասին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն		
1. նկարագրելու անձի հոգեբանական զարգացման խանգարումների ախտորոշման տեսական և կիրառական մոտեցումները:		
2. մեկնաբանելու անձի հոգեբանական զարգացման խանգարումների դասակարգումները:		
3. նկարագրելու անձի հոգեբանական զարգացման առանձնահատուկ դիզոնտոգենեզով երեխաների հոգեբանական բնութագիրը:		
5. մեկնաբանելու հաշմանդամություն ունեցող անձանց հոգեբանական ռեաբիլիտացիայի առանձնահատկությունները:		
բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. կիրառելու տեսական մասնագիտական զիտելիքները զարգացման խնդիրներով անձանց հետ աշխատանքի ընթացքում:		
2. որոշելու զարգացման խանգարումների հոգեբանական կառուցվածքը՝ կիրառելով հատուկ հոգեբանական ախտորոշման մեթոդներ:		
3. իրականացնելու հոգեբանական հետազոտություններ՝ խախտված հոգեֆիզիկական զարգացման բնութագրման նպատակով:		
4. որոշելու հոգեֆիզիկական զարգացման առանձնահատկություններով երեխաների սոցիալիզացիայի պայմաններն ու չափանիշները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. վերլուծելու անձի ախտորոշման արդյունքները:		
2. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման խնդիրներով անձանց հետազոտում՝ կիրառելով համապատասխան տեխնոլոգիաները, մեթոդներն ու միջոցները:		
3. գնահատելու անձի հոգեֆիզիկական վիճակը՝ կիրառելով հոգեշտկողական ներգործության մեթոդները և միջոցները:		
4. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացումը և գնահատելու այլ աշխատանքների արդյունքները:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա2.քացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները:		
Բ2.լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ:		
Բ3.կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա:		
Գ3.պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4.ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ6.տիրապետելու բավարար զիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:		
Գ8.կիրառելու SՀՀ-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		

1. դասախոսություն		
2. ինտերակտիվ քննարկում		
3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)		
13.Դասընթացը բաղկացած է եեւելյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Գործնական հոգեբանության առարկան, խնդիրները: Թեմա 2. Գործնական հոգեբանության մեթոդներն ու տեխնոլոգիաները: Թեմա 3. Հոգեախտորոշիչ աշխատանքը կրթության բնագավառում: Թեմա 4. Հոգեբանական պրակտիկ աշխատանքը դպրոցում: Թեմա 5. Հոգեշտկողական և թերապևտիկ աշխատանքը կրթության ոլորտում: Թեմա 6. Հոգեբանական աշխատանքը կրթության ոլորտի մասնագետների հետ:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ.		
1. Сорокин В. М.Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л. М. Шипицыной. — СПб.: «Речь». 2003. 2. Специальная психология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. И. Лубовский, Т. В. Розанова, Л. И. Солнцева и др.; Под ред. В. И. Лубовского. – 2-е изд., испр. – М.: Изд. центр «Академия», 2005. 3. Шаповал И.А. Специальная психология: Учебное пособие. — М.: ТЦ Сфера, 2005. 4. Трофимова Н. М., Дуванова С. П., Трофимова Н. Б., Пушкина Т. Ф. Основы специальой педагогики и психологии. — СПб.: Питер, 2005. 5. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений/ Л.В.Кузнецова, Л.И.Переслени, Л.И.Соднцева и др.; под ред. Л.В.Кузнецовой.- 2-ое изд. стер.-М.: Изд.центр «Академия», 2005.		
1.0303/B01	2.Գործնական մանկավարժություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ընդլայնել ուսանողների մասնագիտական առարկայական գիտելիքները, մանկավարժական պրակտիկ կարողությունների և հմտությունների շրջանակը, նպաստել ուսանողների մասնագիտական կոմպետենտության ձևավորմանը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ճանաչել ներառական դպրոցներում դասավանդվող առարկայի ծրագիրը, ուսումնասիրվող նյութի բովանդակությունը, դրա դասավանդման մեթոդները, 2. բացատրել առարկայի դասավանդման շուկողական-դաստիարակչական և մեթոդական առանձնահատկությունները հանրակրթական / ներառական / դպրոցում:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. նկարագրելու գործնական մանկավարժություն առարկան, ներկայացնելու նրա նպատակը, խնդիրները և առարկայի տեղն ու դերը մանկավարժական գիտությունների համակարգում, կապը այլ գիտությունների հետ: 2. թվարկելու գործնական մանկավարժության հետազոտման մեթոդները և բացատրելու նրանց առանձնահատկությունները: 3. ներկայացնելու և մեկնաբանելու ուսուցչի գործունեության ոլորտները, թվարկելու դասղեկի պարտականությունները: 4. բացատրել հաղորդակցման առանձնահատկություններն ու արդյունավետության պայմանները: 5. ներկայացնելու ժամանակակից մանկավարժական տեխնոլոգիաները, մանկավարժական դեկալարման ոճերը, առանձնացնելու և բնութագրելու մանկավարժի կողմից ուսումնառողներին ճանաչելու միջոցներն ու մեթոդները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. պլանավորելու և իրականացնելու մանկավարժական գործունեություն, կատարելու մանկավարժական ախտորոշում և կանխատեսում: 2. գործնականում ապահովելու տեսության և պրակտիկայի կապը, կատարելու մանկավարժական		

գործունեության նախագծում և մոդելավորում:

3. կազմելու թեմատիկ, օրվա դասի, ուսումնադասատիարակչական, աշխատանքային և այլ պլաններ:
4. կրթական գործընթացում կիրառելու ժամանակակից մանկավարժական տեխնոլոգիաներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. խնդրահարույց իրավիճակներում լուծելու առաջացած մանկավարժական խնդիրները:
2. մասնագիտորեն ձիշտ հաղորդակցվելու մանկավարժական միջավայրում, համագործակցելու ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային նախագծերում:
3. դրսուրելու և զարգացնելու անձնային համապատասխան մասնագիտական որակներ և գործիմացություն:
4. պահպանել մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա3. սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,

Բ1. պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադասատիարակչական գործնթացը,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ3. կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դիտում
2. զրույց
3. զրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն
4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. զրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:

Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով):

Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով):

Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Գործնական մանկավարժության առարկան, նպատակը, խնդիրները: **Թեմա 2.**

Մանկավարժական վարպետություն: **Թեմա 3.** Կրթական հաստատությունների կառավարում: **Թեմա 4.**

Դպրոցի կառավարման հիմունքներ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մանուկյան Ս., Մանկավարժական և աշակերտական դասանպատակներ: Եր., «Լուսաբաց», 2003, 188 էջ:
2. Մանուկյան Ս., Մտավոր գործունեության ձևերը կրթության բովանդակության կազմում: Եր., «Զանգակ-97», 2000, 80 էջ:
3. Մանուկյան Ս., Մանկավարժագիտություն: Եր., «Զանգակ-97», 2002, 512 էջ:
4. А.Кузенцов, Принципы активной педагогики. -М.; Академия, 2001, 120 с.

4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով
8.Դասընթացի նպատակների ուսանողների մասնագիտական առարկայական գիտելիքները, մանկավարժական պրակտիկ կարողությունների և հմտությունների շրջանակը, նպաստել ուսանողների մասնագիտական կոմպետենտության ձևավորմանը:	
Դասընթացի խնդիրները.	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ճանաչել ներառական դպրոցներում դասավանդվող առարկայի ծրագիրը, ուսումնասիրվող նյութի բովանդակությունը, դրա դասավանդման մեթոդները, 2. բացատրել առարկայի դասավանդման շտկողական-դաստիարակչական և մեթոդական առանձնահատկությունները հանրակրթական / ներառական / դպրոցում:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝	
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	
1. նկարագրելու անձի հոգեբանական զարգացման խանգարումների ախտորոշման տեսական և կիրառական մոտեցումները:	
2. մեկնաբանելու անձի հոգեբանական զարգացման խանգարումների դասակարգումները:	
3. նկարագրելու անձի հոգեբանական զարգացման առանձնահատուկ դիգոնտոգենեզով երեխաների հոգեբանական բնութագիրը:	
4. մեկնաբանելու հաշմանդամություն ունեցող անձանց հոգեբանական ռեաբիլիտացիայի առանձնահատկությունները:	
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ	
1. կիրառելու տեսական մասնագիտական գիտելիքները զարգացման խնդիրներով անձանց հետ աշխատանքի ընթացքում:	
2. որոշելու զարգացման խանգարումների հոգեբանական կառուցվածքը՝ կիրառելով հատուկ հոգեբանական ախտորոշման մեթոդներ:	
3. իրականացնելու հոգեբանական հետազոտություններ՝ խախտված հոգեֆիզիկական զարգացման բնութագրման նպատակով.	
4. որոշելու հոգեֆիզիկական զարգացման առանձնահատկություններով երեխաների սոցիալիզացիայի պայմաններն ու չափանիշները:	
գ. ընթանրական/փոխանցելի կարողություններ	
1. վերլուծելու անձի ախտորոշման արդյունքները:	
2. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման խնդիրներով անձանց հետազոտում՝ կիրառելով համապատասխան տեխնոլոգիաները, մեթոդներն ու միջոցները:	
3. գնահատելու անձի հոգեֆիզիկական վիճակը՝ կիրառելով հոգեշտկողական ներգործության մեթոդները և միջոցները:	
4. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացումը և գնահատելու այդ աշխատանքների արդյունքները:	
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.	
Ա2.Բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները:	
Բ2.Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ:	
Բ3.Կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա:	
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:	
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էքիպայի նորմերը:	
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդակարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:	
Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:	
Գ6.Սիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:	

11. Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն
Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դիտում 2. զրույց 3. զրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն 4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով) Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույն՝ 8 միավոր արժեքով)
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. Հատուկ հոգեբանության առարկան, խնդիրները, մեթոդները, միջառարկայական կապերը: Թեմա 2. Հոգեկան զարգացման հապաղումների դասակարգումը: Թեմա 3. Փոխհատուցումը, աղապտացիան, շտկումը և ուսաբիլիտացիան՝ որպես ժամանակակից հատուկ հոգեբանության ֆունդամենտալ կատեգորիաներ: Թեմա 4. Մտավոր հետամնացություն: Թեմա 5. Լսողության խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 6. Տեսողության խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 7. Հոգեկան զարգացման հապաղումով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 8. Խոսքի խանգարումներով երեխաների հոգեբանական առանձնահատկությունները: Թեմա 9. Հուզակամային ոլորտի և վարքի խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 10. Հոգեբանական շտկման բովանդակությունն ու ուղղությունները հատուկ կրթության համատեքստում:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Сорокин В. М.Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л. М. Шипицыной. — СПб.: «Речь». 2003. 2. Специальная психология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. И. Лубовский, Т. В. Розанова, Л. И. Солнцева и др.; Под ред. В. И. Лубовского. – 2-е изд., испр. – М.: Изд. центр «Академия», 2005. 3. Шаповал И.А. Специальная психология: Учебное пособие. — М.: ТЦ Сфера, 2005. 4. Трофимова Н. М., Дуванова С. П., Трофимова Н. Б., Пушкина Т. Ф. Основы специальской педагогики и психологии. — СПб.: Питер, 2005. 5. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений/ Л.В.Кузнецова, Л.И.Переслени, Л.И.Соднцева и др.; под ред. Л.В.Кузнецовой.- 2-ое изд. стер.-М.: Изд.центр «Академия», 2005.

1.0303/B43	2.Հատուկ մանկավարժություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.5-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ընդլայնել ուսանողների մասնագիտական առարկայական գիտելիքները, մանկավարժական պրակտիկ կարողությունների և հմտությունների շրջանակը, նպաստել ուսանողների մասնագիտական կոմպետենտության ձևավորմանը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ճանաչել ներառական դպրոցներում դասավանդվող առարկայի ծրագիրը, ուսումնասիրվող նյութի բովանդակությունը, դրա դասավանդման մեթոդները, 2. բացատրել առարկայի դասավանդման շտկողական-դաստիարակչական և մեթոդական առանձնահատկությունները հանրակրթական / ներառական / դպրոցում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կիրճ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. նկարագրելու անձի մանկավարժական զարգացման խանգարումների ախտորոշման տեսական և կիրառական մոտեցումները: 2. մեկնաբանելու անձի մանկավարժական զարգացման խանգարումների դասակարգումները: 3. նկարագրելու անձի մանկավարժական զարգացման առանձնահատուկ դիզոնտոգենեզով երեխաների հոգեբանական բնութագիրը:		

4. մեկնաբանելու հաշմանդամություն ունեցող անձանց հոգեբանական ռեաբիլիտացիայի առանձնահատկությունները:
բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ
1. կիրառելու տեսական մասնագիտական գիտելիքները զարգացման խնդիրներով անձանց հետ աշխատանքի ընթացքում:
2. որոշելու զարգացման խանգարումների հոգեբանական կառուցվածքը՝ կիրառելով հատուկ հոգեբանական ախտորոշման մեթոդները
3. իրականացնելու հոգեբանական հետազոտություններ՝ խախտված հոգեֆիզիկական զարգացման բնութագրման նպատակով
4. որոշելու հոգեֆիզիկական զարգացման առանձնահատկություններով երեխաների սոցիալիզացիայի պայմաններն ու չափանիշները:
գ.ընդհանրական/փոխանոցելի կարողություններ
1. վերլուծելու անձի ախտորոշման արդյունքները:
2. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման խնդիրներով անձանց հետազոտում՝ կիրառելով համապատասխան տեխնոլոգիաները, մեթոդներն ու միջոցները:
3. գնահատելու անձի հոգեֆիզիկական վիճակը՝ կիրառելով հոգեշտկողական ներգործության մեթոդները և միջոցները:
4. կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացումը և գնահատելու այդ աշխատանքների արդյունքները:
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Ա2.բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները:
Բ2.լրացնելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ:
Բ3.կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա:
Գ2. մայրէնի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, նեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
Գ6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. դիտում
2. զրույց
3. զրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն
4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն. զրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:
Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր արժեքով)
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 8 միավոր արժեքով)
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. Հատուկ մանկավարժության առարկան և խնդիրները: Թեմա 2. Հատուկ կրթության հիմնախնդիրները, տեխնոլոգիաներն ու մեթոդները: Թեմա 3. Հատուկ կարիքով երեխաների սոցիալ մանկավարժական օգնությունը: Թեմա 4. Հատուկ մանկավարժության խնդիրները մտավոր հետամնացության դեպքում: Թեմա 5. Խոսքի խանգարումներ: Աշխատանքը խոսքի խանգարումների դեպքում: Թեմա 6. Տեսողության խանգարումներ: Աշխատանքը տեսողության խանգարումների դեպքում: Թեմա 7. Լսողության խանգարումներ: Աշխատանքը լսողության խանգարումների դեպքում: Թեմա 8. Մանկական առոտիզմ Թեմա 9. Հենաշարժողական համակարգի խանգարումներ: Հատուկ

մանկավարժական աշխատանքի առանձնահատկությունները: **Թեմա 10.** Մանկական ուղեղային կաթված:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Сорокин В. М.Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л. М. Шипицыной. — СПб.: «Речь». 2003.
2. Специальная психология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. И. Лубовский, Т. В. Розанова, Л. И. Солнцева и др.; Под ред. В. И. Лубовского. – 2-е изд., испр. – М.: Изд. центр «Академия», 2005.
3. Шаповал И.А. Специальная психология: Учебное пособие. — М.: ТЦ Сфера, 2005.
4. Трофимова Н. М., Дуванова С. П., Трофимова Н. Б., Пушкина Т. Ф. Основы специальой педагогики и психологии. — СПб.: Питер, 2005.
5. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений/ Л.В.Кузнецова, Л.И.Переслени, Л.И.Соднцева и др.; под ред. Л.В.Кузнецовой.- 2-ое изд. стер.-М.: Изд.центр «Академия», 2005.

1.0302/B55	2.Գրականագիտության հիմունքներ	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել գրականագիտական հիմնական հասկացությունների, գրական ուղղությունների, մեթոդների, սեռերի ու ժանրերի, արձակի և չափածոյի առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Ներկայացնել բանահյուսությունը, հայ նոր և նորագույն շրջանի գրականությունը, պարբերականները, արկածային, գիտահանրամատչելի, ֆանտաստիկ գրական ժանրերը, ոռու և համաշխարհային թարգմանական գրականությունը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ներկայացնել գրականագիտական հիմնական հասկացությունները, ըմբռումները, տերմինները, տարբերակել գրական սեռերը, ժանրերը, ուղղությունները, 2. ուսումնագիրել հայ նոր և նորագույն շրջանի մանկական գրականությունը, 3. լուսաբանել ոռու և համաշխարհային թարգմանական մանկական գրականությունը:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. Տարբերակելու գրական ժանրերի երկերը: 2. Արժուածելու նշանավոր ստեղծագործությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Գնահատելու ստեղծագործությունների գեղարվեստական նշանակությունը, գաղափարական առանձնահատկությունները, ուսուցողական-դասաստիարակիչ դերը: 2. Վերլուծելու և գնահատելու գրականությունը, կարևորելու գրականության դերը մանուկ սերնդի գաղափարական դաստիարակության գործում:		
գ. բնդիսանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 2. Արդյունավետորեն շփվելու և համագործակցելու ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային նախագծերում:		
10.Դասընթացը ձևափորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա2.քացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Բ2.լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ5.մեկնարանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանալու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական		

գործունեության համար:

Գ6. Միքապետելու բավարար զիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. գործնական աշխատանք
2. խմբային աշխատանք
3. շրջագայություն պատկերասրահում
4. հնգյակ
5. ակրոստիքոս
6. խմբավորում
7. քարտեզագրում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջադրանքներ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներածություն, գրականությունը որպես արվեստի տեսակ: Գրականության առանձնահատկությունները: **Թեմա** 2. Գրական սեռեր և ժանրեր: Հերթարի և առակի ժանրերը: Գիտահանրամատչելի, արկածային և ֆանտաստիկ ժանրի մանկական ստեղծագործությունները: **Թեմա** 3. Հայ հասարակական-քաղաքական լյանքը 20-րդ դարի սկզբին, գրական ուղղություններ, հոսանքներ: Խասակյանի, Դեմիքաջանի, Զորյանի, Հայրապետյանի մանկական ստեղծագործությունները: **Թեմա** 4. Նորագույն շրջանի մանկական արձակը. Խանզադյան, Անանյան, Գյուլնազարյան, Գալշոյան, Մաթևոսյան: **Թեմա** 5. Արտասահմանյան մանկան գրականություն. Դեֆո, Անդերսեն, Ժյուլ Վեռն, Գրիմմ եղբայրներ, Մարկ Տվեն, Պերրո:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գասպարյան Մ., Գրականության տեսության ուսուցումը հանրակրթական դպրոցի միջին և ավագ դասարաններում, Ե., 2003:
2. Գասպարյան Մ., Քաղանթարյան Ժ., Հայ գրականություն 11, հումանիտար հոսք, Ե., 2010:
3. Գասպարյան Մ., Քաղանթարյան Ժ., Հայ գրականություն 12, հումանիտար հոսք, Ե., 2011:
4. Դոլուխիսանյան Ա., Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա, Ե., 2006:
5. Դոլուխիսանյան Ա., Պատմավեպի ուսուցումը ավագ դպրոցում, Ե., 2004:
6. Կիրակոսյան Վ., Ավետիսյան Զ., Գրականություն 11, Ե., 11, 2010:

1.0303/B56	2. Կայուն զարգացման հիմնախնդիրներ	3.6 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել և ուսանողներին բացատրել բնության ու հասարակության ազդեցությունը անձի կենսագործունեության վրա:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. բացատրել կայուն զարգացման բնորոշումը,		
2. ունենալ հանգամանալից տեղեկություններ «բնություն» և «Հասարակություն» գեղամակարգերի փոխներգործության վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական զիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու կայուն զարգացման գլոբալ հիմնախնդիրները:		
2. բացատրելու կայուն զարգացման ռազմավարության հիմնական սկզբունքները:		
3. նկարագրելու կայուն զարգացմանն առնչվող միջազգային կոնվենցիանները և բնութագրելու նրանց դերը շրջակա միջավայրի զարգացման գործում:		
4. ընկալելու շրջակա միջավայրը որպես կայունության հիմք:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
2. արդյունավետորեն շփվելու և համագործակցելու ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային նախագծերում:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը,
Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,
Բ4. վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետազա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձանապարհով:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
1. գործնական աշխատանք
2. խմբային աշխատանք
3. շրջագայություն պատկերասրահում
4. հնգյակ
5. ակրոստիքոս
6. խմբավորում
7. քարտեզագրում:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:
2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:
Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր:
Մասնակցության միավոր. առավելագույնը՝ առավելագույնը 3 միավոր:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.
Թեմա 1. «Կայուն զարգացում» հասկացության բնորոշումը: Թեմա 2. «Բնություն» և «Հասարակություն» գեղիամակարգերի փոխներգործությունը: Թեմա 3. Գլոբալ հիմնախնդիրների տեսակները: Թեմա 4. Կայուն զարգացման ռազմավարության հիմնական սկզբունքները: Թեմա 5. Կայուն զարգացման հիմնական նախադրյալները: Թեմա 6. Շրջակա միջավայրը որպես կայունության հիմք: Կայուն զարգացմանն առնչվող միջազգային կոնվենցիաները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Бобылев С.Н., Гиусов Э.В., Перелет Р.А., Экономика устойчивого развития. Учебное пособие. Изд-во Ступени, Москва, 2004, 303 с., ISBN 5-94713-046-7
2. Гвишиани Д.М., Мосты в будущее. Институт системного анализа, УРСС, Москва, 2004
3. Р.Перелет, Экологическая дипломатия. Международная жизнь, 10, 1988 http://www.xserver.ru/user/ekobpr/
4. Устойчивое экологобезопасное развитие: Курс лекций/ Под ред. А. Д. Урсула. - М.: Издательство РАГС, 2001
5. «Наше общее будущее: Доклад Международной комиссии по окружающей среде и развитию (МКОСР)»: Пер. с англ./Под ред. и с послесл. С. А. Евтеева и Р. А. Перелета/—М.:Прогресс, 1989.

1.0303/B53	2. Ներառական կրթություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.3 Ժամ/շաբ	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ դաստիարակել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթության, դաստիարակության ռազմավարական ուղղությունների գիտակցում, աջակցել ներառման սկզբունքների և քաղաքականության մասին գիտելիքների յուրացմանը:		
Դասընթացի հիմքները.		
1. ծանոթացնել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հավասար իրավունքներին,		
2. ծանոթացնել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հատուկ մանկավարժական, առողջապահական, հոգեբանական, սոցիալական և այլ ծառայություններից օգտվելու հիմնախնդիրներին՝ անկախ նրանց ընտրած ուսումնական հաստատության տիպից,		
3. ծանոթացնել երեխայի համակողմանի բնականոն զարգացմանը, նրա կրթության կազմակերպմանը առանց ընտանիքից և հասարակությունից նրա առանձնացմանը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		

- ներկայացնելու ներառական կրթության կազմակերպման սկզբունքները, քաղաքականության հիմնական ուղղությունները:
- բացատրելու դպրոցի առաքելությունը և բոլոր երեխաներին կրթության մեջ ներառելու քաղաքականության իրագործման հոգեբանամանկավարժական սկզբունքները, մեկնաբանելու դրա իրավական և բարոյաէթիկական հիմնավորումը:
- ներկայացնելու առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների դաստիարակության և նրանց ուսուցման մեթոդները, տեխնոլոգիաները, հնարները և միջոցները:
- բացատրելու և հիմնավորելու առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների դաստիարակության և նրանց ուսուցման գործում դպրոցի և ընտանիքի համատեղ գործունեության կարևորությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- ուսումնասիրելու և վեր հանելու կրթական հաստատություններում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման և դաստիարակության գործընթացում առկա խնդիրները, դժվարությունները և շեղումները, իրականացնելու նրանց ուսուցման և դաստիարակության գործընթացները:
- կոնկրետ իրավիճակներում առանձնացնելու երեխաների բարոյական, գեղագիտական և գաղափարական դաստիարակության խնդիրները և առաջարկելու դրանց լուծման ձանապարհներ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
- արդյունավետորեն շփվելու և համագործակցելու ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային նախագծերում:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա2.բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,

Ա3.սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,

Ա4.մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.

Բ1.պլանավորելու, կազմակերպել, իրականացնել, ղեկավարել, վերահսկել, գնահատել կրտսեր դպրոցականների ուսումնադաստիարակչական գործընթացը,

Բ4.վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետազա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձանապարհով,

Գ2.մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3.պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4.ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5.կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, ղեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6.տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- դասախոսություն
- գործնական աշխատանքներ
- քարտեզագրում
- քառարաման
- մտագրոհ
- պրիզմա
- խորանարդում
- շրջագայություն պատկերասրահում
- հնգյակ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարրեր առաջադրանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ներառման քաղաքականությունը և սկզբունքները: **Թեմա 2.** Երեխաների ներառումը կրթության մեջ: **Թեմա 3.** ՀՀ օրենսդրությունը ներառման քաղաքականության մասին: **Թեմա 4.** Ներառման քաղաքականության իրազրծումը Հայաստանում: **Թեմա 5.** Ներառման քաղաքականության շարունականության ապահովումը ՀՀ կրթական համակարգում: **Թեմա 6.** Ներառման քաղաքականության ազգային ռազմավարական ծրագրի մշակումը որպես հասուլ և հանրակրթական համակարգի միասնական գործառության ապահովման իրավական հիմք: **Թեմա 7.** Ներառման քաղաքականության իրականացման մշտադիտարկումը: **Թեմա 8.** Ներառական կրթության կազմակերպումը: **Թեմա 9.** Ներառական կրթությունը որպես մանկավարժական հիմնախնդիր: **Թեմա 10.** Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման սկզբունքները: **Թեմա 11.** Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման մեթոդներն ու կազմակերպման ձեերը: **Թեմա 12.** Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների արդյունավետ ուսուցման տեխնոլոգիաները: **Թեմա 13.** Դաստիարակության գործնքացի կազմակերպումը ներառական կրթության պայմաններում: **Թեմա 14.** Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքներ ունեցող երեխաների դաստիարակության գործում: **Թեմա 15.** Ուսուցիչ շարունակական մանկավարժական կատարելագործումը որպես ներառական կրթության արդյունավետ կազմակերպման միջոց, ներառական կրթության որակի կառավարումը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց զբաղվածության և մասնագիտական կրթությանը վերաբերող ՀՀ օրենսդրության վերլուծություններ, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կենսամակարդակի բարեկավում զբաղվածության խթանման միջոցով (LIFE) ծրագիր, Երևան, 2012թ.
2. Հանրային կարծիքի հետազոտության վերլուծություն հաշմանդամություն ունեցող անձանց զբաղվածության վերաբերյալ: Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կենսամակարդակի բարեկավում զբաղվածության խթանման միջոցով (LIFE) ծրագիր և «Հարավային Կովկասում ականներից տուժածների սոցիալ-տնտեսական վերաբնտեղրման ծրագիր», Երևան, 2013թ.
3. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց զբաղվածությունը Հայաստանում. Կարիքներ և խոշընդուներ. Զեկույց որակական հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ: «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կենսամակարդակի բարեկավում զբաղվածության խթանման միջոցով (LIFE)» ծրագիր և «Հարավային Կովկասում ականներից տուժածների սոցիալ-տնտեսական վերաբնտեղրման ծրագիր», Երևան, 2013թ.
4. «ՀՀ-ում ներառական կրթության իրականացման գնահատումն հետազոտությունը: Կրթական հետազոտությունների և խորհրդատվությունների կենտրոն, 2013թ.
5. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հետ աշխատելու ձեռնարկ: Նախնական/արհեստագործական և միջին մասնագիտական հաստատությունների դասավանդողների համար: «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց կենսամակարդակի բարեկավում զբաղվածության խթանման միջոցով (LIFE)» ծրագիր, Երևան, 2013թ.

1.0302/B52	2. Մանկական գրականություն	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.7-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել գրականագիտական հիմնական հասկացությունների, գրական ուղղությունների, մեթոդների, սեռերի ու ժանրերի, արձակի և չափածոյի առանձնահատկությունների վերաբերյալ: Ներկայացվում են մանկական բանահյուսությունը, հայ նոր և նորագույն շրջանի մանկական գրականությունը, մանկական պարբերականները, արկածային, գիտահանրամատչելի, ֆանտաստիկ գրական ժանրերը, ոռւս և համաշխարհային թարգմանական մանկական գրականությունը:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1.	1. Ուսումնասիրել մանկագրության հետ առնչվող բանահյուսական ժանրերը,	
2.	2. Ուսումնասիրել մանկական գրականությունը,	
3.	3. Ծանոթանալ ճանաչված մանկագիրների գործերին,	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		

- Մատնանշելու հայ մանկագրության առանձնահատկություններն ու տարբերակելու զարգացման փուլերը:
- Թվարկելու և արժեորելու նշանավոր մանկագիրներին և նրանց ստեղծագործությունները:
- Տարբերակելու գրական ժանրերի մանկական երկերը, ներկայացնելու հայ մանկագրության գեղարվեստական արժեքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

- Կատարելու ցանկացած մանկական ստեղծագործության գրականագիտական վերլուծություն:
- Սելինարանելու մանկական գրականության ժանրային առանձնահատկությունները:
- Կարևորելու մանկական գրականության դերը մանուկ սերնդի զաղափարական դաստիարակության գործում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

- Հաղորդակցվելու մասնագիտական հանրության հետ:
- Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա3. սահմանել երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,

Բ3. կազմակերպել իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,

Բ6. տարբերակել դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

- գործնական աշխատանք
- խմբային աշխատանք
- շրջագայություն պատկերասրահում
- ակրոսթիքոս
- խմբավորում
- քարտեզագրում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 4 միավոր:

2-րդ ընթացիկ քննություն բանավոր հարցում. առավելագույնը 5 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. տարբեր առաջարկանքներ՝ առավելագույնը 8 միավոր:

Մասնակցության միավոր. առավելագույնը առավելագույնը 3 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. 19-րդ դարի հայ մանկագրությունը: Աբովյանի, Թումանյանի, Աղայանի, Խնկոյանի մանկական ստեղծագործությունները: **Թեմա 2.** Նորագույն շրջանի հայ մանկական գրականության առանձնահատկություններն ու զարգացման միտումները: Հայ մանկագրությունը Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին: **Թեմա 3.** Նորագույն շրջանի մանկական պոեզիան. Սևակ, Կապուտիլյան, Սահյան, Դավթյան, Էմին: **Թեմա 4.** Ժամանակակից մանկական գրականությունը. Ս. Մուրադյան, Պ. Խաչատրյան, Է. Միլիստոնյան, Լ. Մարգարյան, Ե. Պետրոյան, Յու. Սահակյան: **Թեմա 5.** Թարգմանական մանկական գրականության առանձնահատկությունները: Ռուս մանկագրությունը. Ռուշկին, Կոֆլով, Լերմոնտով, Մարշակ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Բախչինյան Հ., Սարինյան Ս., Հայ գրականություն 10, Եր., 2009:

2. Դոլուխյան Ա., Հայ գրականության դասավանդման մեթոդիկա, Եր., 2006:

1.0303/B45	2.Առաջին բուժօգնություն և երեխայի առողջության պահպանման հիմունքներ	3.6 ECTS կրեդիտ
8 Ժամ/շաբ.	30/30/0	
6-րդ կիսամյակ	Առանց եզրափակիչ գնահատում	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տալ գիտելիքների հիվանդներին և տուժվածներին գրագետ և ճիշտ օգնություն կազմակերպելու, ինչպես նաև զարգացնել անհրաժեշտ հմտություններ և կարողություններ աղետների օջախում տուժածներին առաջին օգնություն ցույց տալու, վիճակը վերահսկելու համար և տեղափոխելու համար, ուսանողների մոտ զարգացնել բժշկա-հիգիենիկ դաստիարակություն, պատրաստել նրանց պրակտիկ աշխատանքի արտակարգ իրավիճակների պայմաններում, ճիշտ կազմակերպել խնամք և տեղափոխում հիվանդների և վիրավորների նկատմամբ:	Դասընթացի խնդիրները.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Զարգացնել անհրաժեշտ հմտությունների և կարողություններնայետների տուժածներին առաջին օգնություն ցույց տալու, նվիճակը վերահսկելու համար և տեղափոխելու համար: 2. Պատրաստել նրանց պրակտիկ աշխատանքի արտակարգ իրավիճակներին պայմաններում, ճիշտ 3. Կազմակերպել խնամք և տեղափոխում հիվանդների և վիրավորների նկատմամբ:□
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու բժշկա-հիգիենիկ դաստիարակության կանոնները:		
2. Թվարկելու երեխայի առողջության պահպանման մեխանիզմները, բնութագրելու դրանց առանձնահատկությունները:		
3. Թվարկելու տարբեր վտանգավոր իրավիճակներում տուժածի քննության և առաջին բուժօգնության ձևերը:		
4. Թվարկելու երեխաների տարբեր տարիքային խմբերի համար ռիսակյին հանդիսացող վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդությունները և ներկայացնելու դրանց դեմ պայքարելու ձևերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ցուցադրելու և կիրառելու հիգիենայի պահպանման կանոնները պրակտիկ աշխատանքում:		
2. ցուցադրել առաջին բուժօգնության հնարները (Վիրակապում, բեկալայի տեղադրում, ջերմաշափում, պուլսի որոշում) գործնական ստեղծած իրավիճակներում:		
3. համապատասխան վայրերում իրականացնելու տուժածների առաջին բուժօգնություն (ստամոքսի լվացում, հողնա, այրվածքի մակերեսի և խորության որոշում և այլն)□		
4. կազմակերպելու և ցուցաբերելու առաջին օգնություն ցրտահարված տուժածներին□		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. անհրաժեշտության դեպքում կիրառելու առաջին բուժօգնության հնարները հասարակական վայրերում:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		
Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները:		
Բ1. պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադաստիարակչական գործնրացը:		
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ6. սիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:		
Գ7. կողմնորոշվելու արտակարգ իրավիճակներում և անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.	
1. դասախոսություն	
2. քննարկում	
3. բանավեճ:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.	
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:	
2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)□	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական թեմաներից.	
Թեմա 1. Հասկացություն հիվանդության մասին: Տուժածի քննության մեթոդները: Թեմա 2. Վերակենդանացման միջոցառումներ: Թեմա 3. Թունավորումներ: Թեմա 4. Վնասվածքներ: Թեմա 5. Զերմային խանգարումներ: Թեմա 6. Արյունահոսություններ: Թեմա 7. Վիրակապություններ: Վիրակապություններ: Թեմա 8. Առողջ ապրելակերպի կանոնները: Թեմա 9. Ինֆեկցիոն հիվանդություններ: Թեմա 10. Սեռավարակներ: Անվտանգ սեռական կապեր: Պրոֆեսիոնալ հիվանդություններ:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ.	
1. Рожинский М. М., Катовский Г. Б. Оказание доврачебной помощи, Медицина, М., 1981.	

1.0303/B45	2. Երեխայի իրավունքները և երեխայի իրավունքների պաշտպանության սոցիալական ինստիտուտներ	3.6 ECTS կրելիս
4.8 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ներկայացնել ՀՀ-ում անշափահաս երեխայի իրավունքների պաշտպանությունը ՀՀ-ում գործող օրենսդրության համաձայն, նրանց պաշտպանությունը հասարակությունում և պետության մեջ, անշափահասի դերը հասարակությունում և նրա իրավունքներն ու պարտականությունները:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Բնորոշել ՀՀ երեխաների իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ գործող օրենսդրական հիմնական նորմատիվ իրավական ակտերը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկական գիտելիք և իմացություն		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. դասակարգելու Մարդու և քաղաքացու իրավունքներն ու պարտականությունները՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության:		
2. բացատրելու երեխաների իրավունքների պաշտպանություն առարկայի կապը իրավունքի այլ ձևողերի հետ:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. համարելու իրավունքի տարբեր ձյուղերի փոխհամագործակցությունը երեխաների իրավունքների պաշտպանության հարցում:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. աշխատել թիմում:		
2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևափորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա3. սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,		
Ա4. մատնանշելու ՀՀ կրթական քաղաքականությունը, կրթության բնագավառի օրենսդրությունը, նորմատիվ և իրավական ակտերը.		
Բ3. կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,		
Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկանական աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր		

կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. համագործակցային աշխատանք
3. ինքնուրույն առաջադրանքներ/ ռեֆերատ, աշխատանք գական երկերի վրա, էսե, շարադրություն և այլն/
4. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:

Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով)

Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր) 0

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Երեխաների իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՀՀ գործող օրենսդրական ակտերը: «Երեխայի իրավունքների մասին» ՀՀ օրենքը: **Թեմա 2.** Երեխայի իրավունքները, դրանց պաշտպանությունը ընտանիքում, հասարակության և պետության կողմից: **Թեմա 3.** Ընտանիք հասկացությունը, կազմը: Ծնողների իրավունքները և պարտականությունները երեխաների նկատմամբ: **Թեմա 4.** Ընտանիքի մյուս անդամների իրավունքները և պարտականությունները երեխաների նկատմամբ: **Թեմա 5.** Անչափահասը քաղաքացիական իրավունքում, նրա իրավասուրյեկտությունը: Գործունակություն, անգործունակություն, էմանսիպացիա: **Թեմա 6.** Երեխայի իրավունքների պաշտպանությունը խնամակալության, հոգեբարձության մարմինների գործունեության միջոցով: Խնամակալություն, հոգեբարձություն, պատրոնած: **Թեմա 7.** Անչափահասը քրեական իրավունքում: Անմեղտունակություն: Անչափահասի նկատմամբ նշանակող պատժի տեսակները: **Թեմա 8.** Երեխայի իրավունքների պաշտպանության սոցիալական խնսիտուտները, նրանց գործունեության նպատակներն ու խնդիրները: **Թեմա 9.** Երեխայի իրավունքների պաշտպանությունը գործող միջազգային իրավունքի նորմերով: «Երեխայի իրավունքների կոնվենցիան» ընդունված 1989թ. նոյեմբերի 20-ին:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. ՀՀ Սահմանադրություն 27.11.2005թ. :
2. Քարսելյան Տ., բուհական դասագիրք 1-ին հատոր, Երևան, 2010-2011թթ.:
3. Ղազինյան Գ., Քրեականիրավունք, բուհական դասագիրք, Երևան, 2010-2011թթ. :
4. ՀՀ ընտանեկան օրենսգիրք 09.11.2004թ.:
5. ՀՀ աշխատանքային օրենսգիրք 09.11.2004թ.:
6. ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք 05.05.1998թ. :
7. ՀՀ քրեական օրենսգիրք 18.04.2003թ.:

1.0303/B45	2.Կրտսեր դպրոցականի հոգեկանի զարգացման 3.6 ECTS կրելիս հիմնախմբիները
4.4 Ժամ/շաբ.	5.30/30/0
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման

8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին կրտսեր դպրոցականի հոգեկան զարգացման առանձնահատկությունների, անձնային ուղղվածության, կրտսեր դպրոցականի հովանական զգացմունքների, հոգեկան գործընթացների զարգացման նորմերի մասին:

Դասընթացի խնդիրները.

1. ծանոթացնել կրտսեր դպրոցականի հովանականային ոլորտին,
2. ծանոթացնել կրտսեր դպրոցականի բնավարությանը,
3. ծանոթացնել կրտսեր դպրոցականի խառնվածքի ձևավորմանը,
4. ծանոթացնել կրտսեր դպրոցականի խոսքի զարգացմանը,
5. ծանոթացնել կրտսեր դպրոցականի միջանձնային փախհարաբերություններին:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու կրտսեր դպրոցական տարիքի ընդհանուր բնութագիրը:
2. թվարկելու և բնութագրելու կրտսեր դպրոցականի իմացական պրոցեսները:
3. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի հովանականային ոլորտը:
4. հիմնավորելու ուսման առաջատարությունը կրտսեր դպրոցականի գործունեության մեջ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ուսումնասիրելու կրտսեր դպրոցականի հոգեբանության հիմնախնդիրները:
2. ինքնուրույն հետազոտելու կրտսեր դպրոցական տարիքում դրսնորվող հոգեկան գործնքացները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. աջակցելու կրտսեր դպրոցականին իմացական պրոցեսների զարգացմանը:
2. նպաստելու կրտսեր դպրոցականի հուզակամային ոլորտի ձևավորմանը և զարգացմանը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,

Ա3. սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,

Բ5. մեկնարանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,

Գ5. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

Գ6. տիրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետազա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),
2. թիմային աշխատանքներ,
3. քննարկումներ,
4. հետազոտական սեմինարներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:

2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:

Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով)

Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր) Ո

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Կրտսեր դպրոցականի հոգեբանության առարկան, նպատակը, մեթոդները: Թեմա 2. Կրտսեր դպրոցականի անատոմիան ֆիզիոլոգիական և հոգեբանական առանձնահատկությունները: Թեմա 3.

Դպրոցական կյանքին երեխսայի սկզբնական հարմարման առանձնահատկությունները: Թեմա 4. Կրտսեր դպրոցականի մոտ հոգեբանական նորագոյացությունները: Թեմա 5. Խաղը կրտսեր դպրոցական տարիքում: Թեմա 6. Ուսումը որպես կրտսեր դպրոցականի առաջատար գործունեության ձև: Թեմա 7.

Կրտսեր դպրոցականի անձի ձևավորումը: Թեմա 8. Կրտսեր դպրոցականի միջանձնային փոխարարելությունները: Թեմա 9. Կրտսեր դպրոցականների մոտ իմացական գործնախացների զարգացումը: Թեմա 10. Կրտսեր դպրոցականի հուզակամային ոլորտի զարգացումը: Թեմա 11. Կրտսեր դպրոցականի բնավորության ձևավորումը: Թեմա 12. Ուսուցչի դերը կրտսեր դպրոցականի ուսուցման և դաստիարակության գործում: Թեմա 13. Կրտսեր դպրոցականի հոգեկանի ուսումնասիրման մեթոդները: Թեմա 14. Երեխաների հոգեբանությանը վերաբերող տեսություններ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Զաքարյան Է.Ա., Դասընթացների ուսումնական ծրագիր, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2009թ., 41 էջ:
2. Г.С.Абрамова, Возрастная психология: Учеб. пособие для студентов вузов. – М.: Академия, 1997.
3. Г.С.Абрамова, Психология человеческой жизни: Исследования геронтопсихологии: Учеб. пособие для студентов психол. фак. вузов. – М.: Изд. центр "Академия", 2002.
4. Н.С.Глуханюк, Т.Б.Гершкович, Поздний возраст и стратегии его освоения. – М., 2003.
5. Крайт Грейс, Психология развития. – С-Пб, 2000.
6. И.Ю.Кулагина, Возрастная психология: развитие ребенка от рождения до 17 лет. – М., 1998.

	մեթոդիկա	
4.4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին հաղորդել ինչպես տեսական գիտելիքներ, այնպես էլ մեթոդական պատրաստվածություն ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայի դասավանդման, մարզական կազմակերպման գործում:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ուսումնասիրել աշակերտի աղապտացումը դպրոցական գործունեությանը, 2. ներկայացնելու ֆիզիկական կուլտուրայի առողջարարական կարևորությունը, նրանով զբաղվելու վարժությունների ձևերը և դրանց կատարման անվտանգության ապահովումը:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. բացատրելու ֆիզիկական դաստիարակության առարկայի դերը հանրակրթական դպրոցներում, ներկայացնելու դասի կառուցվածքը, դասի կազմակերպման ձևերը: 2. բնութագրելու ֆիզիկական դաստիարակության դասերի ճիշտ կազմակերպման և անցկացման մեթոդները: 3. ըմբռնելու ֆիզիկական դաստիարակության նշանակությունը ընդհանուր դաստիարակության համակարգում: 4. տարբերակելու ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայի դասավանդման բնորոշ առանձնահատկություններն ու ձևերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. աշակերտու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական հմտությունների զարգացմանը: 2. զարգացնելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական ակտիվությունը:		
գ. քննիչանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա2.Բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Բ6.Տարբերակելու դասվարի գործառույթներն այլ մասնագետների հետ համատեղ աշխատանքում:		
Գ5.Կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշխատանքային թիմ, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
Գ6.Միրապետելու բավարար գիտելիքների ու կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում համապատասխան բնագավառում ուսումը շարունակելու համար և բացահայտելու իր կրթական պահանջմունքները և/կամ կարիերայի հնարավորությունները հետագա ուսումնառության ուղիները որոշելու համար:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն 2. գործնական աշխատանքներ 3. քառարաժան 4. մտագրոհ 5. խորանարդում շրջազայռություն պատկերասրահու 6. հնգյակ:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննություն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: 2-րդ ընթացիկ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով: Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով) Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.		
Թեմա 1. Հասկացություն ֆիզիկական դաստիարակության մասին: Թեմա 2. Ֆիզիկական դաստիարակության տեսության և մեթոդիկայի առարկան: Թեմա 3. Ֆիզիկական դաստիարակության նպատակը, խնդիրները և սկզբունքները: Թեմա 4. Ֆիզիկական դաստիարակության միջոցները: Թեմա 5. Ֆիզիկական դաստիարակության մեթոդները: Թեմա 6. Ֆիզիկական դաստիարակության պարապունքների կազմակերպման ձևերը: Թեմա 7. Դասի մանկավարժական վերլուծություն: Թեմա 8. Ֆիզիկական կուլտուրա առարկայի դասավանդման առանձնահատկությունները: Թեմա 9. Ֆիզիկական դաստիարակության ձևավորման ուղղությունների հնարավորությունների օգտագործումը: Թեմա 10. Ֆիզիկական կուլտուրայի դասավանդման ձևերն ու մեթոդները: Թեմա 11. Ֆիզիկական կուլտուրայի դասի		

մանկավարժական վերլուծությունը: **Թեմա 12.** Ֆիզկուլտուրան դպրոցի ուսուցանվող առարկաների համատեքստում: **Թեմա 13.** Բնության և հասարակության առկա միջոցների ու հնարավորությունների օգտագործումը ֆիզիկական դաստիարակության ապահովման համար: **Թեմա 14.** Ֆիզիկական դաստիարակությունը և դաստիարակության մյուս բաղադրամասերի միասնությունը:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ղազարյան Ֆ.Գ., Ֆիզիկական դաստիարակության տեսություն, Երևան, 2003:
2. Նահապետյան Ս.Ս. ,Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Երևան, 1988:
3. Խիզանցյան Ռ.Ա., Մարմնամարզությունը դպրոցում, ՈՒսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2012:
4. Խիզանցյան Ռ.Ա., Մարմնամարզություն, Երևան, 2009 թ.:
5. Մինասյան Հ.Ս., Հ.Հ.Գարրիկյան, Ֆիզիկական կուլտուրա, Գնահատումը հանրակրթական դպրոցում, ՈՒսուցչի ձեռնարկ, Երևան, 2012:
6. Գրիգորյան Յու., Հ.Մինասյան, Ֆիզիկական կուլտուրա, Չափորոշիչներ և ծրագրեր, Ավագ դպրոց, 2009:

1.0303/B60	2.Էթիկա և էթիկետ	3.6 ECTS կրեդիտ
4.Ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին էթիկետի պատմության, էթիկետի տեսակների, մարդկային հարաբերությունները կարգավորող վարքի կանոնների հետ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն		
1. ներկայացնելու բարոյագիտության զարգացման պատմությունը, թվարկելու նրա կատեգորիաները:		
2. նշելու էթիկայի հիմնական սկզբունքները, էթիկական մշակույթի և համամարդկային բարոյականության նորմերը:		
3. թվարկելու էթիկետի տեսակները, բնութագրելու նրանց առանձնահատկությունները:		
4. բացահայտելու մոդայի զարգացման արդի միտումները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. մեկնարանելու վարվեցողության կուլտուրան և նրա դրսնորումները մարդու անհատականությունից կախված:		
2. գնահատելու տարբեր իրավիճակներում էթիկայի նորմերի պահպանման կամ խախտման դրսնորումները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կորսական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա3.սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,		
Բ3.կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմեր:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. դասախոսություն		
2. համագործակցային աշխատանք		
3. ինքնուրույն առաջադրանքներ / ռեֆերատ, աշխատանք զական երկերի վրա, էսսե, շարադրություն և այլն/		
4. սլայդների գործածություն թեմաների ուսուցման ընթացքում		
5. մտագրոհ և այլն:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
1-ին ընթացիկ քննությունն. գրավոր առաջադրանք, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:		
2-րդ ընթացիկ քննությունն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով:		
Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով)		
Ընթացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)		

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից:

Թեմա 1. Էթիկայի առարկան և խնդիրները: **Թեմա 2.** Հին Արևելքի և անտիկ աշխարհի բարոյագիտական ուսմունքների համառոտ պատմություն: **Թեմա 3.** Միջնադարի և նոր ժամանակների բարոյագիտական ուսմունքների համառոտ պատմություն: **Թեմա 4.** Բարոյագիտության կատեգորիաներն ու հիմնական հասկացությունները: **Թեմա 5.** Վարչվեցողության կուլտուրան և մարդու անհատականությունը: **Թեմա 6.** Հայոց զաղափարաբանության բարոյական հիմքերը: **Թեմա 7.** Հաղորդակցման կանոններ: Խոսրի կուլտուրա: **Թեմա 8.** Դիվանագիտական էրիկետ: **Թեմա 9.** Վարքի կանոններ: **Թեմա 10.** Հյուրասիրության եւ հյուրընկալության կանոններ: **Թեմա 11.** Մողան որպես երևույթ. դրա հությունն ու զարգացման միտումները:

14. Հիմնական գրականության ցանկը

- Ամիրջանյան Յու., Բարոյագիտական գրույցներ, Երևան, 1988:
- Байдурин А., Топорков А., У истоков этикета. Л., 1990.
- Гусейнов А., Апресян Р., Этика. Москва, 1999.
- Пост Э., Этикет: классическое руководство, пер. М.Гурвиц. 3-е изд. М.: РИПОЛ КЛАССИК, 2003. - 816 с.
- Еланская А., Секреты твоего успеха. Этикет и искусство общения - М.: Махаон, 2006. 192 с.

1.0303/B60	2.Կիրառական սոցիոլոգիա	3.6 ECTS կրեդիտ
4.4ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին անհատների, սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, մարդկային այլ խմբերի գործունեության մեջ հասարակական ընդհանուր օրինաչափությունների դրսնորման ձևերին և գործողության մեխանիզմներին տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. ձևավորել համակարգված պատկերացում կիրառական սոցիոլոգիայի ընդհանուր կառուցվածքի վերաբերյալ,		
2. ուսումնասիրել սոցիալական խմբերի ընդհանուր օրինաչափությունները, դրսնորման ձևերը և գործողության մեխանիզմները տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կինք՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ներկայացնելու գիտության մեջ «սոցիոլոգիա» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները:		
2. ներկայացնելու սոցիոլոգիայի կառուցվածքը, թվարկելու նրա բաղադրիչները, բնութագրելու տիպարանությունը:		
3. սահմանելու և բնութագրելու սոցիոլոգիական մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները:		
4. թվարկելու և մեկնաբանելու տեղեկատվության հավաքման և վերլուծության մեթոդները:		
5. թվարկելու կիրառական սոցիոլոգիայի հետազոտության մեթոդների տեսակները, փուլերը և մեկնաբանելու դրանք:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. ընտրելու և դասակարգելու սոցիալական խմբերը, կազմելու նրանց որոշակի խնդիրների ուսումնասիրման հարցաշարեր:		
2. կազմակերպելու տեղեկատվության հավաքագրում՝ կիրառելով կիրառական սոցիոլոգիայի տարբեր մեթոդներ:		
3. կատարելու հավաքագրված տվյալների հետազոտություն և վերլուծություն:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. աշխատելու թիմում:		
2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա2. բացատրելու կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,		
Ա3. սահմանելու երեխաների և ուսուցչի իրավունքներն ու պարտականությունները, մարդու և հասարակության, մարդու և շրջակա միջավայրի հարաբերությունները կարգավորող էթիկական և իրավական նորմերը,		

Բ3.Կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

11.Կրթարվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկումներ
3. բանավեճեր
4. ուժեքատներ
5. զեկուցումներ:

12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Եզրափակիչ քննություն՝ առավելագույն 8 միավոր:

Ինքնուրույն աշխատանք. (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 8 միավոր արժեքով)

Ըստացիկ ստուգումներ (2 առաջադրանք՝ առավելագույնը 4 միավոր)

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիա առարկայի նպատակը, խնդիրները: **Թեմա 2.** Տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: **Թեմա 3.** Դիտման մեթոդ, հարցման մեթոդ, հարցազրույցի մեթոդ, փաստաթղթերի վերլուծության մեթոդ, Ֆոկուս խումբ: **Թեմա 4.** Հարցաշարի կառուցվածքը, տեսակները: **Թեմա 5.** Սոցիոլոգիական հետազոտության փուլերը, ծրագիրը, բնուրանքը:

14.Հիմնական գրականության ցանկը.

1. Бабосов Е.М., Прикладная социология. ТетраСистемс, 2001. ISBN 985-6577-74-8
2. Горшков М.К., Шереги Ф.Э., Прикладная социология. Методология и методы. Москва: Альфа-М; Инфра-М, 2011. ISBN 978-5-98281-155-4
3. Горшков М.К., Шереги Ф.Э., Прикладная социология. Методология и методы. Интерактивное уч. пособ. На CD-ROM. 2012 г.
4. Долгоруков А.М., От замысла к действию. Стратегическое управление. ДИСКУРС, 2011. ISBN 978-5-905369-01-8
5. Ельмееев В. Я., Овсянников В.Г., Прикладная социология: Очерки методологии. СПб.: СПбГУ, 1994 г. (1-е изд.)
6. Кравченко А.И., Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия. М.: МГУ, 1998, ISBN 5-211-03988-2

1.0303/B61	2.Սիսալների կանխարգելման և հաղթահարման ուղիները մաթեմատիկայի ուսուցման գործնթացում	3.6 ECTS կրելիս
------------	---	-----------------

4. 8 ժամ/շաբ. **5.45/15/0**

6.8-րդ կիսամյակ **7.Առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման**

8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ՄՏՊ-ում ուսուցանվող կարևորագույն մեծությունների, ինչպես նաև հանրահաշվական և երկրաշափական նախագիտելիքների ուսումնասիրման մեթոդիկաներին:

Դասընթացի ինդիքները.

1. մաթեմատիկա գիտությունից տարրական դասարաններում ուսուցանվող նյութի ընտրություն,
2. տարրական դասարանների համար մաթեմատիկայի ծրագրերի մշակում,
3. ուսուցանվող նյութերի ուսուցման մեթոդների մշակում և դրանց ընտրություն,
4. աշակերտների հետ մաթեմատիկայի ուսուցման նպատակով տարվող աշխատանքի ձևերի մշակում,
5. ուսուցման և դաստիարակության կատարելագործված մեթոդների մշակում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիք՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Նկարագրելու մաթեմատիկական սխալների առաջացման պատճառները, ներկայացնելու դրանց կանխարգելման ու հաղթահարման ուղիներին վերաբերող մեթոդները:
2. Մաթեմատիկայի դասավանդման ավանդական ու ժամանակակից մեթոդների կիրառմամբ բացահայտելու սխալների առաջացման պատճառները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

<ol style="list-style-type: none"> Մաթեմատիկայի դասավանդման ավանդական ու ժամանակակից մեթոդների կիրառմամբ ուղղելու սխալները: Կիրառելու սխալների կանխարգելման և հաղթահարման ուղիները խնդիրները լուծելու ժամանակ: <p>գ. քննիչանրական/փոխանցելի կարողություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> Մասնագիտական միջավայրում ներկայացնելու և վերլուծելու տարական դպրոցի մաթեմատիկայի դասընթացի խնդիրների լուծման ժամանակ տարածված սխալները, առաջարկելու դրանց հաղթահարման մոտեցումներ:
<p>10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.</p> <p>Ա1. Ներկայացնել մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,</p> <p>Ա2. Բացատրել կրտսեր դպրոցականի ֆիզիկական, հոգեկան ու մտավոր զարգացման առանձնահատկություններն ու օրինաչափությունները,</p> <p>Բ2. Լուծել մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,</p> <p>Բ5. Մեկնարանել սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսորեկայուն հետաքրքրություն,</p> <p>Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:</p> <p>Գ2. Մարդկանի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:</p> <p>Գ3. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:</p> <p>Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p>
<p>11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. դիտում, 2. զրույց, 3. գրավոր աշխատանքների անցկացում և արդյունքների վերլուծություն, 4. մանկավարժամեթոդական գիտափորձ:
<p>12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):</p> <p>Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքեր՝ առավելագույնը՝ 7 միավոր արժեքով:</p> <p>Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):</p>
<p>13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.</p> <p>Թեմա 1. Սխալների կանխարգելման և հաղթահարման ուղիները տարրական դասարանների մաթեմատիկայի դասավանդման գործընթացում: Թեմա 2. Բնորոշ սխալները թվաբանական գործողությունների ուսուցման գործընթացում: Թեմա 3. Բնորոշ սխալները մեծությունների ուսուցման գործընթացում: Թեմա 4. Բնորոշ սխալները գործողությունների կատարման կազմի ուսուցման ընթացքում: Թեմա 5. Բնորոշ սխալները երկրաչափական նախագիտելիքների ուսուցման գործընթացում: Թեմա 6. Բնորոշ սխալները խնդիրների լուծման գործընթացում:</p>
<p>14. Հիմնական գրականության ցանկ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Խոկանդարյան Ս.Ս., Խոկանդարյան Ս.Ս., «Տարրական դասարաններում թվաբանական գործողությունների ուսուցման մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Երևան: «Զանգակ», 2014թ., 136 էջ: 2. Խոկանդարյան Ս.Ս., Խոկանդարյան Ս.Ս., «Տարրական դասարաններում մեթոդիկան»: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Երևան: «Զանգակ», 2014թ., 78 էջ: 3. Գործնական առաջադրանքներ, ՏԴՄՈՒՄ, 2-րդ կուրս, ամբիոնի ձեռնարկ: 4. Ս.Ս.Խոկանդարյան, Ս.Ս.Խոկանդարյան, «Տարրական դպրոցում տեքստային խնդիրների ուսուցումը»: Երևան «Զանգակ-97», 2010. 5. Истомина Н.Б., «Методика обучения математике в начальных классах». -М., LINKA-PRESS, 1997. 6. Տարրական դպրոցի «Մաթեմատիկա» դասընթացի դասագրքերը (1-4-րդ դասարաններ):

1.0303/B60	2. Գործնական գրությունների ուսուցում	3.6 կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.45/15/0	
6.8-րդ կիսամյակ	7. Առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայերենի գործնական գրությունների տեսակներին նաև ակադեմիական, արտագրություն, դիմում, կենսագրություն և այլն:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ուսանողներին ներկայացնել գործնական գրությունների առանձնահատկությունները,		
2. Բացատրել նրանց բաղադրիչների ձևակերպման ձևերը,		
3. Մշակել գործնական գրություններ շարադրելու կարողություններ:		
9. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. ձևակերպելու և ներկայացնելու հայերենի գործնական գրությունների համակարգը:		
2. Մեկնարանելու գործնական գրություններ գրելու կրտսեր դպրոցականի կարողության ձևավորման մեթոդական քայլաշարը:		
3. Ճիշտ գործածելու գործնական գրությունների բովանդակության բաղադրիչներն ու բառապաշտը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. գրելու տարաբնույթ գործնական գրություններ՝ պահպանելով ակադեմիական գրագիտության կանոնները:		
2. Կրտսեր դպրոցականներին սովորեցնելու տարրական դասարանների մայրենիի ծրագրով նախատեսված գործնական գրություններ գրելու կարողություններ:		
գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ		
1. Մշակելու հիմնախնդրի վերաբերյալ տարբեր աղյուրներից հայթայթած տեղեկությը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.		
Ա1. Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Բ2. Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ5. Մեկնարանելու սեփական մասնագիտության էռլեցունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,		
Գ1. Կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. Ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազորմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. ակտիվ դասախոսություն		
2. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ		
3. համագործակցային աշխատանք		
4. սահիկաշարի գործածություն		
5. մտագրություն		
6. ռեֆերատներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.		
Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):		
Հնարակի ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքեր՝ առավելագույնը՝ 7 միավոր արժեքով:		
Եզրափակիչ քննություն. բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):		
13. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը.		
Թեմա 1. Դիմում, նպատակներն ու բովանդակային բաղադրիչները: Թեմա 2. Ինքնակենսագրություն, բառապաշտը ու լեզվագոճական խնդիրապատճեուն: Թեմա 3. Նամակ, կառուցվածքը, բաղադրիչներն ու նշանակությունը, բառապաշտը առանձնահատկությունները: Թեմա 4. Արտագրություն, բաղվածք: Կառուցվածքն ու բաղադրիչների ձևակերպումը:		

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գյուլամիրյան Զ., Խոսքի զարգացում, Զանգակ, 2014:
2. Գյուլամիրյան Զ., «Գրավոր նյութերի ժողովածու», Զանգակ, 2014:
3. Մարության Ա., Ոճազիտություն, Զանգակ 2014:

1.0303/B60	2.Մայրենիկի ուսումնասիրման փոխգործուն մեթոդներ	3.6 ECTS կրեդիտ
4.8 ժամ/շաբ.	5.45/15/0	
6.8-րդ կիսամյակ	7.Առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակները:		
<p>1. Ձևավորել մայրենիկի դասերի տարրեր փուլերում փոխգործուն մեթոդներ կիրառելու ուսանողների կարողությունները:</p> <p>2. Ձևավորել աշակերտակենտրոն դասեր վարելու անհրաժեշտությունը գիտակցելու ուսանողների համոզմունքները և դրանց կիրառման կարողությունները:</p>		
9.Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
<p>1. Ներկայացնելու փոխգործուն մեթոդների էությունն ու մայրենիկի դասերին նրանց կիրառման արդյունավետությունը::</p> <p>2. Մեկնաբանելու ԽԻԿ համակարգով կազմակերպվող մայրենիկի դասերի ընթացքում փոխգործուն մեթոդների կիրառման նպատակահարմարությունը:</p> <p>3. բացահայտելու փոխգործուն մեթոդների կրթադաստիարակչական նշանակությունը:</p>		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
<p>1. մայրենիկի դասի բոլոր փուլերում կիրառելու փոխգործուն մեթոդներ,</p> <p>2. հիմնավորելու իր կիրառած փոխգործուն մեթոդների անհրաժեշտությունը դասի տվյալ փուլում:</p>		
գ. ընդհանրական /փոխանցելի կարողություններ		
<p>1. Ներկայացնելու փոխգործուն մեթոդների կիրառման հիմնավորումները ԽԻԿ համակարգով իրականացվող դասերի երեք փուլերում:</p> <p>2. իրականացնելու հետազոտություններ փոխգործուն մեթոդների արդյունավետությունը հիմնավորելու համար, ներկայացնելու սեփական վարկածը:</p>		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
Ա1.Ներկայացնելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկայի (մասնավորապես՝ սկզբնական կրթության) սկզբունքներն ու հիմնական դրույթները, կրթական նոր տեխնոլոգիաները,		
Բ1.պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնարարակչական գործընթացը,		
Բ2.լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,		
Բ5.մեկնաբանելու սեփական մասնագիտության էությունն ու սոցիալական նշանակությունը, դրսնորել կայուն հետաքրքրություն,		
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:		
Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:		
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:		
11.Վիրատվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.		
1. ակտիվ դասախոսություն		

2. փոխգործուն մեթոդներով ուսումնասիրություններ
3. համագործակցային աշխատանք
4. սահիկաշարերի քննարկում
5. փորձարարական դասերի վարում և քննարկում
6. ուժեղատներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ինքնուրույն աշխատանք. առավելագույնը՝ 4 միավոր արժեքով (2 առաջադրանք՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 2 միավոր արժեքով):

Ընթացիկ ստուգում. տարաբնույթ առաջադրանքեր՝ առավելագույնը՝ 7 միավոր արժեքով: **Եզրափակիչը քննություն.** բանավոր հարցում, առավելագույնը՝ 9 միավոր արժեքով (3 հարց՝ յուրաքանչյուրը՝ առավելագույնը 3 միավոր արժեքով):

13. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը

Թեմա 1. Փոխգործուն մեթոդների կրթադաստիարակչական հնարավորությունները և կազմակերպման եղանակները: **Թեմա 2.** Փոխգործուն մեթոդների ներկայացում և կիրառում: **Թեմա 3.** Փոխգործուն մեթոդների մշակում ըստ մայրենի տարրական դասընթացի: **Թեմա 4.** Փոխգործուն մեթոդների կիրառման տեսակների մշակում և ներկայացում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գյուլամիրյան Զ., Մայրենի ուսուցման մեթոդիկա, Երևան, Զանգակ, 2018:
2. Գյուլամիրյան Զ., Խմբային աշխատանքը՝ որպես ուսուցման ստեղծագործական-հետազոտական ուղղվածության ապահովման միջոց, իրականացման մեթոդիկան, «Նախաշավիդ», 2001, թիվ 7, 8:
3. Ալեքսանյան Լ., Թորոսյան Ն., Պետրոսյան Մ., Ուսուցման ինտերակտիվ մեթոդների տեսությունն ու պրակտիկան, Երևան, 2004:
4. Ուսուցման ժամանակակից մեթոդներ, հնարներ, վարժություններ: Կրթության ազգային ինստիտուտ, Լոռու մասնաճյուղ, Վանաձոր, 2008:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՍՈՇՈՒԽՆԵՐ

1.0303/B62	2. Մանկավարժական պրակտիկա – 1	3.6 կրեդիտ
4.6-րդ կիսամյակ	5. Սոուզարք	
6. Պրակտիկայի նպատակն է ձեռք բերել հանրակրթության ժամանակակից պահանջներին համապատասխան տեսական, մանկավարժական հմտություններ, ուսանողների մոտ ձևավորել դպրոցավարության, դասի պլանավորման և կազմակերպման վերաբերյալ տեսամեթոդաբանական, պրակտիկ գիտելիքներ:		
Ուսանողներին հնարավորություն տալ		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ծանոթանալ ուսումնական հաստատությանը, կառուցվածքին, գործունեության պայմաններին, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների և միջոցառումների համարի և հեռանկարային պլաններին, տարբեր ստորաբաժանումների գործառույթներին ու աշխատանքային ծրագրերին, պլաններին, ուսուցման գործընթացի կազմակերպման սկզբունքներին, ուսումնամեթոդական աշխատանքների իրականացման ընթացակարգերին, դպրոցի փաստաթղթավարման և մատենավարության հիմունքներին ▪ իրականացնել մանկավարժների և աշակերտների գործունեության, հոգեկան և մտավոր զարգացման գործընթացների, վարքի, դասարանի և դպրոցի հոգեբանական մթնոլորտների, ուսուցման գործընթացի պայմանների դիտումներ, ▪ համագործակցել դասվարի, առարկայական ուսուցչների հետ արտադրողական, արտադասարանական միջոցառումների և էքսկուրսիաների կազմակերպման ու անցկացման ժամանակ: ▪ պրակտիկայի ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքները կիրառել գործնականում՝ աշխատանքային միջավայրում, ▪ ամբողջացնել ակադեմիական գիտելիքները և մասնագիտական հմտությունները, ▪ զարգացնել մասնագիտական աշխատանքային հմտությունները, ▪ ծանոթանալ պոտենցիալ գործառուներին, ▪ ծանոթանալ դպրոցավարությանը, ▪ ծանոթանալ դասվարի կրթական, կազմակերպչական, մեթոդական աշխատանքներին, ձեռք բերել աշխատանքային փորձ: 		

7. Մանկավարժական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները աշխատանքային գործընթացներում:
2. կատարելու գործնական-աշխատանքային առաջադրանքներ:
3. ստուգելու սեփական գիտելիքները:
4. հավաքելու մասնագիտական տեղեկույթ դպրոցի մասին:
5. ներկայացնելու ու մեկնաբանելու դասավանդման օրինաչափությունները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. կատարելու ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքներ և առաջադրանքներ:
2. ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու տարրական մանկավարժության և մեթոդիկայի հարցեր:
3. կառավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր, դեկավարելու աշակերտական դասարան, աշխատելու թիմում և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:

8. Մանկավարժական պրակտիկան ձեռվորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Բ1.պլանավորելու, կազմակերպել, իրականացնել, դեկավարել, վերահսկել, գնահատել կրտսեր դպրոցականների ուսումնադասասիրակալական գործընթացը,

Բ2.լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ3.կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,

Բ4.վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետազա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձևապարհով,

Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիւտ փաստարկված և հատակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմեր:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

9. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձեերն ու մեթոդները.

1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում,
2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:

10. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Սոսունակ՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:

11. Մանկավարժական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.

1. նախապատրաստման
2. իրագործման
3. ավարտման:

12. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ամիրշանյան Յու., Մանկավարժություն, Եր., 2005:
2. Ղուլումյան Գ.Ե., Մանկավարժություն, գիրք 1, Եր., 2005:
3. Պիդասիստ Պ. Ի., Պедагогика, Յորակ, Մոսկվա, 2011.
4. Պոդլասի Ի.Պ., Պեդագոգիկա, 2002.
5. Սահմանադրություն, Ե.Ա. Զարգարյան, Դասընթացների ուսումնական ծրագրեր Է.Ա. Զարգարյան, Դասընթացների ուսումնական ծրագրեր Է.Ա. Զարգարյան, 2009:
6. Խուսական գրականության ցանկ, Անձի գարզացման ձգնաժամային տարիները, Եր., 2004.

1.0303/B63	2. Մանկավարժական պրակտիկա - 2	3.6 ECTS կրետիս
4.7-րդ կիսամյակ	5. Սոսունակ՝	
6. Պրակտիկայի նպատակն է ձեռք բերել հանրակրթության ժամանակակից պահանջներին համապատասխան գործնական, մանկավարժական հմտություններ, ուսանողների մոտ ձևավորել դասավանդման մանկավարժահոգեբանական հմտություններ, դասի կազմակերպման ունակություն, ինչպես նաև մանկավարժական հմտությունների ձևավորում:		

Ուսանողներին հնարավորություն տալ.

- իրականացնել աշակերտական կողեկտիվների կառավարման գործառույթ դասվարի գործունեության շրջանակում, մասնակցել դասելիքի կողմից ծնողների հետ տարվող աշխատանքներին, ծնողական ժողովներին,
- կատարել դասալսումներ պրակտիկայի խմբի հետ, մասնակցի դասերի վերլուծություններին, քննարկումներին, դրանց վերաբերյալ ներկայացնի վերլուծությունների համառոտ նկարագրեր,
- անց կացնել փորձնական դասեր
- պրակտիկայի ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքները կիրառել գործնականում՝ աշխատանքային միջավայրում,
- ամբողջացնել ակադեմիական գիտելիքները և մասնագիտական հմտությունները,
- զարգացնել մասնագիտական աշխատանքային հմտությունները և կարողություններ,
- ծանոթանալ պոտենցիալ գործառուներին,
- ձեռք բերել աշխատանքային փորձ,
- ձեռք բերել անհրաժեշտ տեղեկույթ մասնագիտության պրակտիկ բնագավառի մասին:

7. Մանկավարժական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները աշխատանքային գործընթացներում:
2. կատարելու գործնական-աշխատանքային առաջադրանքներ:
3. վարելու գործնական դասեր մայրենի և թվաբանություն առարկաներից, պրակտիկայում կիրառելու մանկավարժական և դասավանդման տարրեր տեխնոլոգիաներ և մեթոդներ:
4. իրականացնելու դասավանդման առաջադրանքներ կրտսեր դպրոցական տարիքի խմբերում:
5. ստուգելու սեփական գիտելիքները, գնահատելու իր մանկավարժական հմտությունները:
6. հավաքելու մասնագիտական տեղեկույթ պրակտիկ աշխատանքի վերաբերյալ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու տարրական մանկավարժության և մեթոդիկայի հարցեր:
2. ինքնուրույն կամ դեկավարի օգնությամբ ծավալելու մանկավարժի մասնագիտական գործունեություն:
3. դեկավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր և կազմելու հաշվետվություններ:
4. դեկավարելու աշակերտական կողեկտիվներ և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:
5. դշխատելու թիմուն:
6. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

8. Մանկավարժական պրակտիկան ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Բ1. պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադաստիարակչական գործընթացը,

Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

Բ3. կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրությների վրա,

Բ4. վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետազա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձևականացմանը,

Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ8. կիրառելու ՏՀՀ-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրները լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:

Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսուրելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարրեր լուծումներ առաջադրելու համար:

9. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում,

2. Խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:
10.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Սոուլզարք՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պրակտիկայի պաշտպանության վրա:
11.Մանկավարժական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.
1. Նախապատրաստման, 2. Վերլուծական, 3. ավարտման:
12.Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Ամիրջանյան Յու., Մանկավարժություն, Եր., 2005: 2. Ղույումյան Գ.Ե., Մանկավարժություն, գիրք 1, Եր., 2005: 3. Պիճասիտ Պ. Ի., Պедагогика, Յորակ, Մոսկվա, 2011. 4. Պոձասի Ի.Պ., Պեդագոգիկա, 2002. 5. Սահմանադրություն և մանկավարժական հոգեբանություն դասընթացների ուսումնական ծրագրեր Է.Ա.Զաքարյան: 7. Դասընթացների ուս. ծրագիր, Եր., 2009: 8. Խուլոյան Ս., Անձի զարգացման ճգնաժամային տարիքները, Եր., 2004.

1.0303/B64	2.Մանկավարժական պրակտիկա - 3	3.3 ECTS կրեդիտ
4.8-րդ կիսամյակ	5.Սոուլզարք	
6.Պրակտիկայի նպատակն է ձեռք բերել հանրակրթության ժամանակակից պահանջներին համապատասխան գործնական, մանկավարժական հմտություններ, ուսանողների մոտ ձևավորել դասավանդման մանկավարժահոգեբանական հմտություններ, դասի պլանավորման և կազմակերպման ունակություն, ինչպես նաև մանկավարժական հմտությունների և կարողությունների ձևավորում, դասավանդման հմտությունների զարգացում: Ինչպես նաև զարգացնելու դասավանդման փորձը, կիրառելու մանկավարժահոգեբանական կարողությունների ու դասավանդման մեթոդաբանական հմտությունները: Ձեռք բերել մանկավարժական գործնական հմտություններ: Ձևավորել մասնագիտական և անձնային աշխատանքային կոմպետենցիաներ:		
Ուսանողներին հնարավորություն տալ.		
▪ Ինքնուրույն վարելու դասեր և դասերին կիրառելու դասավանդման մեթոդիկային վերաբերող սեփական փորձը,		
▪ հնարավորություն ընձեռել պրակտիկայի ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքները կիրառել գործնականում՝ կրթական միջավայրում,		
▪ ամբողջացնել ակադեմիական գիտելիքները և մասնագիտական հմտությունները,		
▪ զարգացնել մասնագիտական աշխատանքային հմտությունները և կարողություններ,		
▪ ծանոթանալ կրթության՝ հատկապես տարրական կրթության բնագավառին,		
▪ ձեռք բերել մանկավարժական աշխատանքային փորձ,		
▪ ձեռք բերել անհրաժեշտ տեղեկույթ մասնագիտության գործնական բնագավառի մասին:		
7.Մանկավարժական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝		
ա. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կիրառելու մասնագիտական գիտելիքները աշխատանքային գործընթացներում:		
2. կատարելու գործնական-աշխատանքային առաջադրանքներ:		
3. Վարելու գործնական դասեր մայրենի և թվաբանություն առարկաներից, պրակտիկայում կիրառելու մանկավարժական և դասավանդման տարրեր տեխնոլոգիաներ և մեթոդներ:		
4. իրականացնելու դասավանդման առաջադրանքներ կրտսեր դպրոցական տարիքի խմբերում:		
5. ստուգելու սեփական գիտելիքները, զնահատելու իր մանկավարժական հմտությունները:		
6. հավաքելու մասնագիտական տեղեկույթ պրակտիկ աշխատանքի վերաբերյալ:		
բ. բնդիքանության/փոխանցելի կարողություններ		
1. ներկայացնելու, նկարագրելու, մեկնաբանելու ու գնահատելու տարրական մանկավարժության և մեթոդիկայի հարցեր:		
2. ինքնուրույն կամ դեկավարի օգնությամբ ծավալելու մանկավարժի մասնագիտական գործունեություն:		
3. դեկավարելու մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր և կազմելու հաշվետվություններ:		
4. դեկավարելու աշակերտական կողեկտիվներ և պատասխանատվություն ստանձնելու նրա անդամների մասնագիտական գործունեության համար:		
5. աշխատելու թիմում:		

6. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

8. Մանկավարժական պրակտիկան ձևավրում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

F1.պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, ղեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադաստիհարակչական գործնրացը,

F2.լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,

F3.կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության բնագավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,

F4.վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետազա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձանապարհով,

Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:

Գ2. մայրենի և որեւէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ձիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոր մասնագիտական հանրույթում:

Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրազործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

Գ8.կիրառելու S2Z-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:

Գ9.վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսերելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղածագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:

9.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում

2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:

10.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Ստուգարք՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:

11. Մանկավարժական պրակտիկան բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.

1. նախապատրաստման

2. իրազործման

3. ավարտման

12.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ամիրջանյան Յու., Մանկավարժություն, Եր., 2005:

2. Ղույումյան Գ.Ե., Մանկավարժություն, գիրք 1, Եր., 2005:

3. Պիդկաստու Պ. Ի., Պедагогика, Յորակ, Մոսկվա, 2011.

4. Պոձաստու Ի.Պ., Պեդագոգիկա, 2002.

5. Սանդուղք դля бакалавров, Յորակ, Մոսկվա, 2012.

6. Տարիքային հոգեբանություն և մանկավարժական հոգեբանություն դասընթացների ուսումնական ծրագրեր Է.Ա.Զաքարյան: Դասընթացների ուս. ծրագիր, Եր., 2009:

7. Խուլոյան Ս., Անձի զարգացման ձգնաժամային տարիքներ, Եր., 2004.

1.0303/B66	2.Ավարտական աշխատանք	3.12 ECTS կրեդիտ
4.8-րդ կիսամյակ	5.Առանց ընթացիկ քննությունների գնահատման	
6.Ավարտական աշխատանքի նպատակն է՝ արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջարկելու հմտությունները: Գիտականորեն վերլուծել և համարել մասնագիտական գրականության տեսական ուսումնասիրությունները:		
7.Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինիկ՝ մասնագիտական գիտելիքը և խմացությունն		
1. բացահայտելու ավարտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ:		
2. ներկայացնելու դասավանդման մեթոդիկայի գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները:		

3. ներկայացնելու մանկավարժության և հոգեբանության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները:
4. իրականացնել հետազոտական աշխատանք:
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ
1. ձևակերպելու գիտական խնդիրներ:
2. մշակելու հետազոտական աշխատանքի պլան:
3. կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար:
4. համացանցից, սկզբնաղյուրներից, մանկավարժահոգեբանական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու մանկավարժության և դասավանդման մեթոդիկային վերաբերող տեղեկատվություն, սուացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում մանկավարժական փաստերի նկատմամբ:
5. համադրելու մանկավարժական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու մանկավարժական հետազոտության համար ընտրված մեթոդաբանական արդյունավետությունը:
գ. բնորհանրական/փոխանցելի կարողություններ
1. ինքնուրույն կամ համապատասխան դեկավարման ներքո ծավալելու մանկավարժի գործունեություն:
2. արտահայտվելու մասնագիտորեն և ըննադատաբար:
3. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
4. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
8. Ավարտական աշխատանքը ձեւավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.
Բ1. պլանավորելու, կազմակերպելու, իրականացնելու, դեկավարելու, վերահսկելու, գնահատելու կրտսեր դպրոցականների ուսումնադաստիհարակչական գործընթացը,
Բ2. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ, կայացնել որոշումներ,
Բ3. կազմակերպելու իր աշխատանքային գործունեությունը՝ հենվելով կրթության քնազավառի օրենքների հիմնադրույթների վրա,
Բ4. վերլուծելու և գնահատելու սեփական մասնագիտական աճը, պլանավորել հետազա մասնագիտական զարգացումը նաև ինքնակրթության ձանապարհով,
Գ1. կիրառելու սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքները և մեթոդները մասնագիտական և հասարակական խնդիրները լուծելու ժամանակ:
Գ2. մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշտ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր ու գրավոր խոսք մասնագիտական հանրույթում:
Գ3. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Գ4. ստանձնելու անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, իր գործունեությամբ նպաստելու ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
Գ8. կիրառելու SՀՀ-ները մասնագիտական ոլորտներում խնդիրները լուծելու և աշխատանքները արագացնելու համար:
Գ9. վերլուծելու և եզրահանգումներ անելու՝ դրսևորելով քննական մտածողություն, ինչպես նաև ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելու և տարբեր լուծումներ առաջարկելու համար:
9. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.
Խորհրդատվություններ / ուղղորդում
Եզրափակիչ քննություն. 20 միավոր առավելագույն արժեքով
11. Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.
1. թեմայի որոշում և հաստատում
2. հետազոտական պլանի մշակում
3. տեսական և էմպիրիկ հետազոտություն
4. արդյունքների համակարգում
5. վերլուծություն
6. նախապաշտպանություն
7. աշխատանքի կազմում
8. պաշտպանություն:
12. Հիմնական գրականության ցանկ.
ԵՊՀ ԻՄ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ:

